

Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

153223

38

XII

04-

~~XI Joh. S.~~

3389 Joh. S.

**DISTINCTIO
EX NATURA REI
FORMALIS ACTUALIS
SCOTISTICA**

Contra

RURSUS

Nazarethani.

**Contra novos ejus Impu-
gnatores vindicata & defensa**

CUM

**QUODLIBETIS
THEO-SCOTO-
LOGICIS.**

PRÆSIDE

P. F. MAXIMO RUESCH
Ord. Min. S. Francisci Reform.

SS. Theologiæ Lectore Ordinario, &
Provinciae Diffinitore Actuali.

PROPUGNANTE

P. F. BASILIO BATTAUZ ejusdem
Ordinis & Studij Alumno.

*Labaci in Ecclesia Beat.^{ma} Virginis
in Cælos assumpta.*

CUM FACULTATE SUPERIORUM.

Anno M. DCC. XVII. Mense Julij Die

LABACI, Formis J. G. Mayr, Inc. Prov. Carn. T.

153223 153223
030051950

CUm præsens Tractatus binarum controversiarum, quarum prima distinctionem ex natura rei formalem in creatis, altera in Divinis tuetur, ex commissione nostra revisus nihil fidei Orthodoxæ, aut bonis moribus dissonum contineat, imò difficultates in ijs occurrentes clarè, & solidè dissolvat, Concedimus hinc Licentiam, ut imprimatur. In quorum fidem, &c. Ex Officio Episcopali Labaci 9. Junij 1717.

Joannes Jacobus Schilling SS.
Theologiæ Doctor, Proto-
notarius Apostolicus, Vica-
rius Generalis Labacensis.

N. 866/1971

PRÆFATIO.

Mice Lector. Nihil sub sole novum, nec valet quisquam dicere: Ecce hoc recens est: jam enim præcessit in sæculis quæ fuerunt ante nos. Ecclesiast. c. 1. v. 10. Et quid est, quod fuit? ipsum, quod futurum est: quid est, quod factum est? ipsum, quod faciendum est. Non evulgo proinde has pagellas, quasi quid novi sub sole, cum dudum subtilis Academia studiosè attemperata ab adversantibus, tam Veterum, quam Recentiorum jaculis, & maxime paucis ab hinc annis in Universitate Anglipolitana distinctio hæc formalis Academicè provocata, à meo, quondam ad Religionem Seraphicam fervido Directore strenuè ac Scotisticè vindicata fuerit; nec hæc scribo, ut pungant, aut obruant, quamvis forsana assurgant ac urgeant; quia minimè decet Viros Religiosos hispida in disputationibus proferre verba, maxime Sanctissimæ Paupertatis Sectatores, quibus Patriarcha Noster Seraphicus D. Franciscus hoc monitum in testamento suo observandum reliquit; debemus honorare, & venerari Theologos, sicut qui ministrant nobis spiritum & vitam. Quod mandatum præ oculis semper habere volo, omnesque

in hoc passu Adversarios colo ac veneror , ut sincerè de quolibet eorum dicere valeam, opprobria exprobrantium tibi ceciderunt super me. Sed quia distinctio formalis actualis vix non est unicum, vel certè præcipuum Scholæ nostræ symbolum, & per universam tam Philosophiam, quàm Theologiam in pluribus materijs firmamentum, Statui inhaerendo vestigijs Scotissecularum rursùs eandem manutemere, ac contra identidem pullulantes Adversariorum insultus tum philosophicos, tum theologicos, non quidem offensivè pellere, sed amicabili defensivâ pugnandi methodo pro viribus modestè tueri, ut & hujus nostræ Provinciae studentes ad manus habeant rem & Philosophis, & Theologis propriam, hâcque ratione, quid reverà Doctor subtilis & sui sentiant, vel pateat magis, vel patiantur magis.

CON-

CONTROVERSA I. PHILOSOPHICA.

De Distinctione ex natura rei formali in creatis.

I.

Quemadmodum Scotistæ omnes in
asserenda distinctione formali ex na-
tura rei actuali unanimiter conve-
niunt, sic & Adversarij nostri communiter eam
reijcientes, in varia tamen abeunt sentimina,
vocitantes eam jam chymericam & impossi-
bilem, jam improbabilem, & imperceptibilem,
jam (si daretur) strictè realem, imò in Concil.
Rhemensi cum errore Gilberti Porretani Epi-
scopi Pictaviensis Damnatam. Nec mirum,
quia, ut pronuntiat Satyricus, *pro captu Lecto-
ris habent sua fata Libelli.* Hinc sit.

A

Quæ-

 QUÆSTIO I.

Quid sit distinctio ex naturæ rei formalis actualis?

2. **P**RO intelligentia Quæst. Notandum cum communi Philosophorum distinctionem ut sic *primò* dividi in distinctionem ex natura rei realem, & in distinctionem rationis. *Distinctio ex natura rei realis est unum non esse aliud independenter ab operatione intellectûs. Distinctio rationis est unum non esse aliud per considerationem intellectûs.* Distinctio ex natura rei subdividitur in *realem strictam*, & in distinctionem realem formalem, quam vocamus *mediam* inter distinctionem realem, & rationis. *Distinctio strictè realis est illa, quæ absolutè datur inter rem, & rem, ut inter Petrû, & Paulû, vel inter rem & modum ejus, ut inter sedentem, & sessionem ejus, quæ solet etiam dici modalis. Distinctio formalis est illa, quæ datur inter duas formalitates realiter absolutè identificatas, vel inter ea, quibus realiter identificantur, sic ut unum excludat aliud à suo conceptu formali, v. g. inter animal & rationale, quæ licèt in homine realiter absolutè identificentur, unum tamen excludit aliud à suo conceptu formali.*

3. Dixi *vel inter ea, quibus realiter identificantur*, quod addo ad significandum hanc distinctionem.

inctionem reperiri etiam inter naturam completam, & suas proprietates; Item inter naturam, & suam differentiam individualement, inter Naturam Divinam, & illius subsistentiam, &c. Quæ non sunt propriè formalitates, cum Natura Divina, ut alibi, sit actus purissimus in ratione Essentiæ. Hinc illa distinctionis extrema, quæ totam importat essentiam, non rectè vocantur formalitates; Licet non desint formalistæ qui formalitatem distinguunt in totalem & partialem, quod tamen minùs placet.

4. Nec indè sequitur (ut nuperus quidam voluit) distinctionem inter naturam, & suam hæcceitatem, subjectum, & proprietates, Essentiam Divinam, ejusque subsistentiam esse strictè realem, essentialem, aut saltem mixtam, quia distinctio illa est inter extrema, quorum unum saltem habet propriam existentiam. *Non sequitur*, inquam, quia distinctio formalis non solum est inter formalitates, sed etiam inter realiter identificata, & habentia eandem existentiam, uti in proposito sunt subjectum & ejus passio, natura & hæcceitas, &c.

5. Alij præter Scotistas nullatenùs dividunt distinctionem realem ex natura rei, sed tantùm admittunt distinctionem realem strictam; Dividunt tamen rationis in distinctionem rationis ratiocinantis, & in distinctionem rationis

rationata. *Distinctio rationis ratiocinantis dicitur illa, qua fit ab intellectu sine aliquo fundamento in re, ut si quis distinguat Petrum à se ipso. Distinctio rationis ratiocinata dicitur illa, qua fit ab intellectu cum aliquo fundamento in re, ut dum concipitur, ajunt, aliqua entitas, quæ in re est unica, ac si esset multiplex, eo quod includat virtualiter seu eminenter aliquos effectus, aut aliqua prædicata, quæ seorsim possunt terminare cognitionem, licet inadæquatam & imperfectam, ut quando in homine concipitur ratio animalis, ut distincta à ratione rationalis, quæ distinctio ab aliquibus vocatur fundamentalis in re, ab alijs verò virtualis, & formalis actualis solum per intellectum. Hæ sunt divisiones distinctionis magis usitatæ in Scholis ad nostrum propositum.*

6. Hinc dum Adversarij dicunt omnem distinctionem, quæ datur ex natura rei esse realem juxta ferè reliquos omnes præter Scotistas, ineptè hos excipiunt, qui æquè fatentur omnem distinctionem ex natura rei esse realem, vel simpliciter talem, quæ est inter *rem* & *rem*, vel secundum quid talem, quæ est inter *realitatem*, & *realitatem*, seu *formalitatem*, & *formalitatem*, sumpto vocabulo diminuto à re & formâ totius.

7. Nec obstat, quod communiter vocetur etiam *distinctio media*. Dicitur enim *media* non per

per participationem utriusque extremi, quasi aliquid participaret de distinctione simpliciter reali, & de distinctione rationis, ut rursus quidam falsò imponunt Scotistis, sed dicitur media per abnegationem utriusque extremi; quia scilicet nec est inter rem, & rem, sicut est distinctio strictè realis, nec inter extrema per rationem tantùm diversa, sicut distinctio rationis; sed est inter formalitates, & realitates, &c. Ante omne opus intellectûs alias, & alias. Hinc etiam est distinctio minor strictè reali, & major distinctione rationis, atque sic iterùm quasi *media*; semper tamen ex natura rei, seu realis, seu secundum quid, seu (quod idem est) *realis formalis*: quia ut dixi, non versatur inter rem, & rem. Sed quid nomine rei, & realitatis apud nos intelligatur? sit.

8. Conclusio 1. Nominè rei strictè sumptæ intelligitur *ens verum existens, aut subsistens per propriam existentiam, aut subsistentiam, vel certè capace sic existendi, aut subsistendi*. Quia nomen rei potest sumi tripliciter. 1. Pro omni eo, quod existit in rerum natura, ita ut habeat propriam existentiam, per quam potest existere sine alio, sive sit substantia, sive accidens, ut hic homo, hic lapis, &c. 2. Pro eo, quod existit quidem in rerum natura præter opus intellectûs, & potest etiam ab alio separari,

parari, sed non existere separatum sine illo, in quo est, & tales sunt modi extrinseci, qui realiter insunt rebus, & subjecta eorum possunt esse sine illis, sed non isti sine suis subjectis, unde non sunt tam res, quam modi rerum, & consequentur hæc significatio rei est minùs rigorosa. 3. Sumitur adhuc minùs propriè, & significat ea, quæ insunt quidem rebus independentè ab omni operatione intellectûs, sed sunt adèò infixæ rebus suis, ut nec res sine illis, nec illa sine rebus ullo modo, nè divinitùs quidem possint existere, nec illa inter se separari, ut sunt intellectus, & voluntas in Angelo, Essentia & Paternitas in DEO, &c. Maltrius definit rem Disp. 6. met. q. 7. art. 2. n. 160. *Esse id, quod per veram efficientiam, & physicam causalitatem accipit esse, sive dein solitariè exstere possit, sive non.* Super rem primo & secundo modo descriptam fundatur distinctio strictè realis, quæ proin requirit extrema, quorum utrumque sit verum ens existens, aut subsistens per propriam existentiam, aut subsistentiam.

9. Ex quo patet falsum esse, quòd signum universale distinctionis strictè realis (ut sibi quidam sinistrè persuadent) sit capacitas verificandi duo prædicata contradictoria inter duos conceptus objectivos quomocunque.

10. **Conclusio 2.** Nomine formalitatis seu

realitatis intelligitur ratio quædam, quæ in se considerata non est res, quia non potest per se existere, sed est aliquid rei, non sicut materia & forma sunt aliquid compositi; sed per identitatem, quatenus est aliquis gradus metaphysicus essentiæ rei, ideòque vocatur formalitas, seu realitas, aut, quod idem est, aliquid, seu aliquid rei; undè solet describi à Scotistis: *Formalitas est ratio objectiva conceptibilis in aliqua re conceptu perfecto, & adæquato distincto à conceptu, quo concipitur alia ratio objectiva ejusdem rei.* Formalitas sic sumpta fundat distinctionem ex natura rei formalem, tò formalem accipiendo non per intellectum, sed ex natura rei objectivè, velut aliquid ejus ante omne opus intellectus, sed quasi diminutè, & minùs quàm realiter strictè.

II. Et in hoc sensu inquit Doctiss. Caramuel in sua metalogia Lib. 3. de distinctionibus Disp. 3. art. 3. n. 221. *Hodiè ut video, distinctio formalis Thomistica communior est, &c. Sed quia Scotisticam clariorem & veriore existimo, volo illam speciali studio propugnare. Sanè ista distinctio formalis ex natura rei rejicitur omninò à Thomistis, & Jesuitis: defenditur à Scotistis, & curiosè à Fonseca. Hurtadus met. Disp. 6. sect. 3. §. 51. conqueritur, quod non viderit apud Scoticos distinctionis istius aliquam aut definitionem, aut expositionem: ergo priùs ivit ad cælum*

Hurtadus, quam Thomistas, aut Scotistas intellexerit iam in verbo (sic spero) omnia videns non eget nostris commentarijs: qui alijs pluribus proderunt, ne cum Hurtado conquerantur, & alijs, qui non capiunt eam, de quibus pergit Carmuel L. c. video multos hodiè gloriari Scotistarum nomine, qui Scotistarum subtilitates intelligere nollunt, aut non possunt: multos sub D. Thomæ Labaro ejus mentem assequi: multos, qui conciliare oppositas Scholas volunt, undâ arenas miscere, & opiniones contrarias confundere: Ergo etiam ex mente Doctiss. Caramuelis distinctio formalis ex natura rei actualis non coincidit cum illa Thomistica, aut Recentiorum.

12. Porrò identitas realis ab omnibus communiter divisa in genericam, specificam, & numericam (ut taceam priores duas identitates, quomodo *homo*, & *leo* sunt unum ac idem in genere, licèt loco, tempore, & subiecto separati; quomodo *Petrus*, & *Paulus* sunt unum & idem specie) de sola hîc identitate numerica sermo est, eamque subdividimus in numericam realem, & formalem. *Numerica realis est, seû realiter eadem sunt, quorum entitas existens, aut subsistens, per propriam, existentiam, aut subsistentiam est una.* Identitas enim est plurium, aut quasi plurium unitas in essentia, existentia, aut subsistentia, ut habet *Arist. 1. met. c. 16. Identitas est quadam unitas*

tas plurium essendi. Sic plures in eadem re formalitates realiter sunt identificatæ, quia sunt una realiter entitas propter unam entis veri propriam existentiam, &c.

13. Identitas formalis est plurium, vel quasi plurium per conceptum duntaxat, vel solo nomine diversorum in essentia unitas: & iste est supremus gradus identitatis, seu summa identitas, cum fundet consensum in omni prædicato æstimabili; at identitas realis minor nec fundat consensum in omni prædicato formaliter. Et sic quasi à priori describitur identitas realis numerica: quasi à posteriori verò realiter eadem dicuntur, quæ sunt ab invicem prorsus inseparabilia, nec se habent ut produciens & productum, ut causans & causatum, nec aliam similem oppositionem. Hinc sicut signum distinctionis realis apud nos est separabilitas à parte rei, actualis, vel potentialis, vel proportionalis; ita signum identitatis realis à posteriori est inseparabilitas talis. Hæc præmittenda erant pro reâ intelligentia rei, & realitatis, distinctionis realis, & ex natura rei formalis; identitatis realis & formalis. Sed

14. Dices cum Adversarijs, non posse Scotistas absque contradictione distinctionem strictè realem constituere in diversitate existentiarum. Nec dicere res plures esse, quæ habent plures existentias, quia tunc etiam formalitates, &

realitates essent plures res, & distinctio inter eas foret strictè realis, utpotè inter entia habentia diversas, & proprias existentias, communior enim Scotistarum tribuit singulis formalitatibus propriam existentiam: ergo. R. negando ant. quoad utramque partem. Prob. dist. tunc etiam formalitates essent plures res, & distinctio inter eas esset simpliciter realis, si illi Scotistæ singulis formalitatibus tribuerent existentiam adæquatam, cui scil. correspondeat integra series, & tota collectio graduum prædicamentalium à supremo usque ad ultimum individualement inclusorum conc. antec. Si autem tribuant singulis formalitatibus tantum existentiam inadæquatam, seu talem, cui non correspondeat integra series, & collectio graduum essentialium nego antec. Dato ergo etiam, quòd singulæ formalitates juxta communem Scotistarum singulas haberent existentias; adhuc malè inferunt Adversarij, eos non posse sine contradictione constituere distinctionem strictè realem in diversitate existentiarum: constituunt enim eam in diversitate existentiarum, sed talium, quibus correspondet integra semper series & collectio graduum entis citra omnem contradictionem.

15. Porrò quòd singulæ formalitates non habeant proprias existentias verius visum est Mastrio, aliisque Scotistis, vel exindè, quia id, quod

quod existit, est terminus physicae causalitatis, vel actionis, seu etiam ut quidam loquuntur *Physica emanationis*, quomodo formalitates non possunt per se immediatè esse terminus causalitatis physicae. *Tum* quia ex Scoto & alijs existentia dicitur ultimus actus eò, quòd supponat essentiam constitutam secundum omnes actus metaphysicos differentiarum, etiam individualium: ergo non cuilibet formalitati correspondet propria existentia. pr. con. Quia si cuilibet corresponderet propria existentia, jam non supponeret totam coordinationem prædicatorum, & actuum met. cum aliqua formalitates dentur priores & posteriores in tali coordinatione. Sed

16. Instant. Essentia non distinguitur realiter ab existentia: ergo cuilibet essentiae correspondet propria existentia: sed quaelibet formalitas habet propriam essentiam distinctam formaliter ab essentia alterius formalitatis: ergo tali essentiae correspondet propria existentia etiam formaliter distincta ab existentia alterius formalitatis. R. Quòd essentia possit dupliciter considerari. *Primo* pro re, cui non repugnat existere, & quæ potest esse terminus actionis productivæ, & in hoc verum est primum enthymema; sed falsa est minor subsumpta, quia nulla formalitas per se potest esse terminus alicujus actionis productivæ, aut physicae emanationis.

tionis. *Secundo* pro quacunque ratione essentiali, in quo sensu dicimus formalitates habere propriam essentiam : quia quidquid est, eo modo, quo est, habet suam essentiam, cum nil possit esse sine sua propria, & intrinseca ratione essentiali. Sed ut sic falsum est primum consequens, scil. Quòd cuilibet essentiæ correspondeat propria existentia. De hoc redibit sermo. quæst. seq. Nec per hoc volo claudere viam, ut quilibet Scotista defendat modum quemcunque voluerit, cum etiam alter sit probabilis, & repertus apud Scotum.

Q U Æ S T I O II.

An sit possibilis distinctio formalis Scotistica media inter simpliciter realem & rationis?

17. **E**X Scotistis vix est, qui hanc tractet quæst. Sed se figunt in fide Magistri, ex quo, dum probant illius actualitatem, supponunt certò possibilem. Quia tamen Recentiores distinctionem ex natura rei formalem in sensu à nobis relato quæst. præced. negant, possibilem videl. i. inter formalitates, quæ non sunt à se invicem separatæ actu, vel potentiâ, vel proportione, idest, quæ non sunt actu se-
para-

paratæ, nec possunt separari, nec se habent proportionaliter ad modum separatorum, velut producens & productum, causa & causatum. 2. Inter formalitates, quæ non habent proprias existentias, nec possunt immediatè terminare aliquam actionem physicam, talem dico, distinctionem inter ejusmodi formalitates asserunt adversarij impossibilem, cùm credant. 1. Saltem divinitûs similes formalitates à se invicem separabiles. 2. Cuilibet realitati actuali respondere propriam existentiam, & 3. Quamlibet realitatem creatam, eo ipso, quòd non sit à se, sed ab alio, posse immediatè terminare, ac debere aliquam actionem physicam. 4. Non possunt percipere, quid sit illa resultantia, aut dimanatio metaphysica, quam Scotistæ formalitatibus attribuunt? in hoc sensu negant Adversarij possibilitatem distinctionis ex natura rei formalis. Contra quos sit.

18. Conclusio: nec formalitates in eadem re plures, nec distinctio ex natura rei formalis inter easdem est impossibilis. ita Scotistæ omnes. Nec hæc habet aliam difficultatem, nisi, quod Adversarij nolint intelligere, quòd detur à parte rei præcisio identitatis, quæ non coincidat in ejusdem negationem simpliciter v. g. quando Scotistæ dicunt Intellectus Divinus distinguitur à Voluntate Divinâ, &c. Quia Intellectus tantùm est Intellectus, seu ex natura sua non

non habet, quòd sit voluntas, aliàs id etiã haberet intellectus creatus, putant, quòd particula taxativa tantùm necessariò involuat simpliciter, etsi tacitè negationem voluntatis, quid enim est intellectum tantùm esse intellectum, & non voluntatem, seu præscindi hunc à voluntate, nisi hunc non esse voluntatem ex natura rei? Sed

19. Errant toto cœlo, non attendentes, quàm diversimodè in similibus propositionibus sumatur *tò est*, vel *non est*, & quòd alia sit pluralitas secundùm quid, alia pluralitas simpliciter, quæ in una propositionum exprimit sensum simpliciter negativum, in altera verò tantùm secundùm quid, cum modificatione & addito *tò formaliter*, dicendo v. g. animalitas Petri formaliter non est rationalitas. Hinc distinctio inter res habentes proprias existencias jure merito retinet vocem sui superioris, quòd dicitur propriè & simpliciter realis, sicut negatio quæ ut sic rectè dividitur in privationem, & in negationem particulariter dictam, retento scilicet sui superioris nomine, dicitur negatio, quæ non est confundenda cum privatione propriè dicta, esto sit etiã suo modo negatio; ita licet distinctio, quæ non est inter res simpliciter tales, esto sit latè identicè, seu participativè realis, attamen est tantùm inter duas unius essentialis rationes formales, vel inter extrema essentialitatis

natura rei quidem alia, & alia, in sensu explicato, id est, manendo inter se realiter identificata, minimè tamen est realis simpliciter, accepto *reali* in sensu dicente *rem & rem*, proprijs existentijs existentes, ut quilibet, nisi ambos oculos claudere velit, videre possit, ratione genericam ad utramque distinctionem in eo consistere, quod utraque requirat discretionem extremorum ante intellectum cogitantem; formale autem constitutivum & distinctivum *realis simpliciter* à distinctione formali consistere in eo, quod illa sit inter *rem & rem*, quibus alia correspondet existentia, vel subsistentia, ut in Divinis, posito, quod tres subsistentiæ Divinæ unicâ existerent existentia; ubi *existentia* subjecti recipitur in prædicato, ac si diceres, hoc, quod cum alio realiter existit, illud non est formaliter illud, quæ simul stant excludendo à se distinctionem aliam rigidè realem.

20. Itaque ratio à priori seu differentia contrahens distinctionem actualem ante intellectum ad constituendâ distinctione realem, est diversitas rerum, & simpliciter talis nata existere per propriam existentia extremorum physica sui causalitate producibilium; è contra *distinctionis formalis* constitutivum, quæ opponitur distinctioni *simpliciter reali*, est diversitas rationum formalium duntaxat metaphysicalium, seu pluralitas cum identitate reali extremorum in uni-

ca entitate adæquatè conceptibilem, & unicâ
 existentiam existentium. Jam

21. Pr. formalitas ex dictis est positiva rei
 inadæquatè sumptæ perfectio vel aliquiditas,
 propria ratione determinans ad tale esse, seu
 faciens effectum formalem, incapax existendi,
 aut subsistendi per propriam existentiam, aut
 subsistentiam, sed tales positivæ rei inadæqua-
 tæ sumptæ perfectiones, quæ tamen nec sunt
 separabiles, nec producuntur à se invicem, nec
 terminant immediatè actionem physicam, ha-
 bëntque existentiam totius, per quam existunt,
 non autem aliquam propriam; tales inquam
 sunt possibles: ergo. Pr. min. quia nunquam
 demonstrabitur impossibile esse, ut in una re
 duæ rationes entis sint, quæ faciant suum pro-
 prium, & determinatum effectum formalem,
 & non habeant singillatim suam propriam exi-
 stentiam, &c. Sed existant per unam illius rei
 existentiam: ergo sunt possibles. Pr. ant. om-
 nes perfectiones in homine, uti ratio substan-
 tiæ, ratio viventis, ratio sentientis, discurren-
 tis, &c. Sicut & in Angelo intellectus & volun-
 tas individuantur unâ individuatione v. g. pe-
 treitate, Michaëleitate, & producuntur hæc
 omnia unicâ productione petri, aut Michaëlis;
 quid enim est producere, nisi dare existentiam?
 & produci, nisi accipere existentiam? si ergo
 productio est una; etiam existentia erit una,
 qua omnes rei perfectiones simul existunt.

22. Confr. 1. DEUS, qui non fingit distinctiones rationis, sed distinctè, & perfectè penetrat universa, eorùmque convenientias, & differentias, utique attingit convenientiam, & differentiam inter hominem, & brutum, non enim illa concipit in tota essentia differre; quia sic vel homo, vel brutum non esset animal; neque in tota essentia convenire; quia tunc non minùs brutum, quàm homo esset animal rationale: ergo nisi concipiat animal & rationale non esse idem omninò à parte rei, non concipit discrimen inter brutum & hominem, nec convenientiam inter illa, nec ullarum rerum, quod est paradoxum.

Confr. 2. etiam nos homines communiter præter actualitatem existendi, quàm primò cognoscimus in rebus, quæ immediatè movent sensus, & his mediantibus phantasiam & intellectum, agnoscimus aliam actualitatem essentiæ talis vel talis, quâ conamur satisfacere quæstionibus *an sit & quid sit*, vel *quale sit* illud, de cujus existentia jam sumus certi; ergo ex identitate existentie non rectè infertur identitas formalis aliarum rationum formalium; consequ. datur pluralitas talium rationum essentialium, quæ spectant ad quæst. *an sit, quid sit, ac quale sit* esse rei, circa quas rationes, nè inaniter versentur philosophi, nec meras captent rationis muscas per suas de-

monstrationes, divisiones, & definitiones; & ne appetitum naturalem sciendi nobis innatum in objectis scibilibus fraudent, frustrentur; certè non tam possibilis, quàm actu realis erit aliqua pluralitas formalitatum, & alia qua distinctio inter eas; non autem alia potius, quàm Scotica: ergo.

24. Conf. 3. ex ipsa RR. confessione, e quibus hæc formalia desumo: *Per gradus metaphysicos intellige prædicata quædam essentialia eidem individuo convenientia, & inter se ordinem quemdam habentia: exemplum sit in Alexandro de quo rectè dixeris, quod sit materialis, quod sit vivens, quod sit animal, quod sit rationalis, quod sit hic. Prædicata hujusmodi dicuntur gradus; qui per ipsa itur gradatim in consideratione objecti: dicunturque gradus metaphysici; quia constituent compositionem quamdam reperibilem, etiam in ijs, in quibus nulla datur compositio physica, puta, in substantijs, purè intelligibilibus, in Angelo enim considerari possunt plures rationes v. g. quod sit substantia, quod sit intellectivus, quod sit Michaël, &*

25. Ex quibus sic infero: ergo cum secundum Adversarios gradus metaphysici sint quædam prædicata essentialia eidem individuo convenientia, & inter se (non per intellectum ordinem quemdam habentia: quæro an hæc prædicata essentialia ab ipsis in plurali confessæ & ordo, quem inter se habent, sint à parte rei ante

opu
deb
oro
à pa
mu
rius
cipi
lem
à pa
nen
non
esse
ma
nis)
rum
esse
talis
con
stitu
esse
inte
à pa
& in
con
con
han
rijs
tell
tio
opu

opus intellectus, vel non? si primum, ut fateri debent, habetur intentum, quia pluralitas & ordo à parte rei, utique inferunt distinctionem à parte rei, aliàs idem à parte rei esset unum & multa secundum eandem rationem, prius est posterius, quod impingit ad prima philosophiæ principia. Si secundum sequitur. 1. Angelum Michaëlem v. g. non habere plura prædicata essentialia à parte rei contra propriam illorum confessionem. Sequel. pr. Si illa prædicata essentialia non sunt à parte rei, necessariò per ipsos debent esse per intellectum (cum etiam juxta illos ens prima sui divisione dividatur in ens reale, & rationis) ergo prædicata essentialia Angeli erunt merum opus intellectus. Hinc sequitur 2. Angelum esse ens merè fictitium, quia Angelus debet esse talis, qualia sunt ejus prædicata essentialia & constitutiva (nequit enim essentia realis constitui per conceptus rationis) sed prædicata essentialia forent meri conceptus Angelo ab intellectu. R. R. affixi. Vel certè Angelus esset à parte rei in prædicatis intrinsicis ita simplex & incompositus, sicut Deus, quod rursus est contra Adversarios admittentes in Angelo compositionem metaphysicam, & negantes hanc in Deo. Nec valet cum iisdem Adversariis dicere Angelum esse componibilem cum intellectibus, & volitionibus; quia compositio hæc non est metaphysica, &c.

26. Conf. 4. Vel diversis illis conceptibus inadaequatis intellectûs R.R. respondent in entitate Angeli, licet realiter indivisibili, conceptus objectivi formaliter & actus distincti, vel non respondent? si respondent, stat intacta veritas nostræ probæ; si non respondent, ergo Angelus nullo cogitante intellectu non erit verè & formaliter substantia, vivens, intellectivus, &c.

27. Conf. 5. Qui Angelum inadaquatè concipit, reverà aliquid Angeli apprehendit; aliàs Angelum non inadaquatè, sed nullo modo conciperet: sed qui aliquid Angeli concipit aliquid, quod verè & realiter est in Angelo apprehendit: ergo conceptui formali, quem intellectus habet de Angelo inadaquatè considerato prout est vivens, intellectivus, &c. respondet in Angelo conceptus objectivus, idest ipsamet ratio formalis viventis, intellectivi, &c. ita ut qui eas actu & formaliter inesse Angelo negaret, totam ejus naturam everteret; qui enim est Angelus sine ratione substantiæ, viventis, & intellectivi? jam pergo ad rationes Adversariorum ab initio quæst. præced. n. 17. propositas, &

28. Ad I. R. Ideò formalitates esse inseparabiles etiam divinitùs; quia, quod semel est idem, semper est idem. Tùm quia essentiæ rerum metaphysicè sunt immutabiles, indivisæ itaq;

& invariabiles; sed mutarentur & variarentur per separationem etiam unius gradus essentialis. *Tum* denique propter essentialem istorum graduum subordinationem, ac superiorum ad inferiores præsuppositionem.

29. *R. Ad 2.* negando cuilibet formalitati debere correspondere propriam existentiam, si enim possunt divinitus duæ naturæ completæ subsistere unâ & eâdem subsistentiâ Verbi; tunc non erit impossibile plures formalitates rei existere unâ existentîâ rei, cujus sunt perfectiones. *Tum* quia omnes formalitates rei producuntur & conservantur unica productione, & omnes singularizantur una singularitate v. g. petreitate: ergo etiâ possibile est, ut existant unâ existentîâ.

30. *Ad tertiam rationem negandi patet;* quòd formalitates immediatè non terminent actionem physicam; non enim intellectus aut voluntas in Angelo, vel anima, nec animalitas vel rationalitas in homine sunt immediatus terminus actionis creativæ, aut productivæ; sed Angelus, anima, homo, qui habent intellectum & voluntatem, animalitatem & rationalitatē, &c. hæc postmodum resultant. Per hoc

31. *Patet ad 4.* Ubi querulantur Adversarij non esse perceptibilem, aut explicabilem illam resultantiam, seu dimanationē metaphysicam, quam Scotistæ tribuunt formalitatibus. Dico itaque, quòd dimanatio illa nihil aliud sit, quàm

ratio aliqua prior respectu alterius ex natura rei, sicut juxta Scotum 1. dist. 3. q. 7. passionem emanant à subiecto, & in 2. dist. 16. q. un. potentiam ab anima, quatenus videlicet subiectum est prius prioritate essendi, quam passiones, anima prior, quam sint potentiam, ut adeò subiectum, essentia, anima sint ratio prior respectu passionum, proprietatum, & potentiarum. Patet Mastrius Disp. 6. met. q. 7. n. 16. declarat eam sic, etiam ex principijs ab Adversarijs concessis: *Omnes concedunt, demonstrationem propter quid procedere ex primissis, quæ sint causa conclusionis, nedum in cognoscendo, sed etiam in essendo, & sic rationalitas dicitur esse causa risibilitatis, & hanc bene per illam propter quid demonstrari; quia rationalitas nedum est causa, ut cognoscatur risibilitas, sed etiam ut sit & existat in rerum natura. Unde rationalitas non tam dicitur causa, quam ratio prior respectu alterius risibilitatis scilicet.* Sed

32. Dices contra respon. ad 2. rationem negandi. implicat dari duas formalitates, quæ non habeant propriam existentiam; sed si habent propriam existentiam, jam sunt realiter distinctæ ex dictis, ergo pr. maj. quia existentia prout est existentia unius formalitatis v.g. intellectus, non est existentia alterius, puta, voluntatis, ergo multiplicatur existentia ad multiplicationem formalitatum. R. nego maj. ad prob

neg
for
per
in r
tip
sita
pot
3
plu
ab e
& v
loq
aliqu
tiam
trib
non
dist
qua
gra
14.
Sco
fari
om
sim
om
3
tia
qui
tiam
ne

nego con. 1. Licet enim eadem existentia faciat formaliter existere intellectum, & voluntatem, per hoc non infertur distinctio existentiarum in ratione intrinseca existentiae, sicut non multiplicantur capacitates ejusdem vasis ob diversitatem liquorum, quos simul, aut successive potest intra se continere.

33. *Instabis.* etiam ex propria confessione plurium Scotist. *existentia in re non distinguitur ab essentia, nec formaliter, neque ex natura rei, & vix, nè vix quidem ratione, & conceptu,* ut loquitur P. Baro noster. R. quod estò, quod aliqui Scotistæ prorsus non distinguant essentiam & existentiam, & singulis formalitatibus tribuant propriam existentiam, ex hoc tamen non sequitur formalitates esse strictè realiter distinctas, quia non tribuunt eis existentias adæquatas, quibus correspondet integra collectio graduum essentialium, de quibus quaest. 1. n. 14. & 15. R. 2. transeat iterum, quod quidam Scotistæ sic doceant, ut referuntur ab Adversarijs, sed nos, & alij non ita, sicut nec etiam omnes Thomistæ & R. R. in omnibus sunt sibi similes, & similiter docent, ita neque omnes in omnibus coincidunt Scotistæ.

34. Undè secundum nos existentia & essentia realiter strictè quidem non distinguuntur; quia non habent singillatim propriam existentiam, qua existant; nec propriam producibilitatem;

tatem ; distinguuntur tamen ex natura rei formaliter. Ratio est ; quia licet Essentia Divina, & essentia creaturæ in hoc analogicè convenient, quòd utràque à nobis concipi possit non conceptâ explicitè existentia, & quo ad hoc sufficiat distinctio rationis, tamen ut sit verum discrimen, prout communiter & Philosophi, & Theologi agnoscunt inter Essentiam Divinam comparatam cum sua existentia, & essentiam creatam comparatam cum suâ, nimirum quòd Divina includat in suo conceptu adæquato summam necessitatem existendi, sitque actus purus : essentia autem creaturæ non includat in se existentiam, nec trahat secum necessitatem existendi, sitque in potentia ad existendum, & non existendum, ut, inquam, verum sit hoc discrimen, oportet ut plùs distinguantur, quàm per conceptus inadæquatos, maximè cum de eadem re creata possint verificari prædicata contradictoria v. g. *essentia est de quidditate rei, & reponibilis in prædicamento, fundatque propositiones necessarias : existentia non est de quidditate rei, nec reponibilis in prædicamento, fundatque propositiones tantùm contingentes*, ergo ad salvanda hæc contradictoria debet admitti aliqua distinctio ; non alia quàm ex natura rei formalis, quam P. Mastrius disp. 8. met. q. 2. num. 140. vocat ex natura rei formalem modalem.

35. *Urgebis.* existentia est actus, quo aliquid distinguitur à nihilo, & à merè possibili, & ponitur extra causas in se ipso, sed omnis essentia existens per se ipsam & suam entitatem distinguitur à nihilo, & merè possibili, & per se ipsam ponitur in se ipsa, ergo omnis essentia est sui existentia; quæ autem habent existentiam propriam & diversam, & distinguuntur antecederet ad intellectum, illa distinguuntur strictè realiter, ergo. R. con. maj. & min. &c. verum enim est, quòd omnis essentia existens per se ipsam distinguitur à nihilo, & merè possibili, licèt existentia non sibi propria; sed sit illius rei, cujus formalitas est aliquid per identitatem. Deindè sicut intellectus & voluntas, aliique gradus metaphysici v. g. petri singularizantur per unicam & solam petreitatem à quavis ex natura rei formaliter distinctam, nec opus est, dari plures petreitates ad singulas perfectiones singularizandas; ita opus non est, dari plures existentias singulis formalitatibus debitas, sed sufficit una, per quam & illa res, & omnes formalitates ponuntur extra causas, & distinguuntur à nihilo, & merè possibili.

36. *Replicabis.* quodocunque aliqua sunt rei idem, multiplicato uno, multiplicatur & reliquum, aliàs idem esset plurificatum, & non plurificatum, sed existentia est realiter eadem cum qualibet formalitate, ergo hac multiplicatâ,

multiplicatur & existentia, seu res ac fundamentum, cui dicuntur immersæ per identitatem. R. dist. maj. multiplicatur etiam ipsa res realiter per pluralitatem simpliciter nego maj. formaliter per pluralitatem secundum quid, seu formalitatum con. maj. sicut ergo distinctio hæc stat cum identitate reali, ita pluralitas formalitatum, seu secundum quid, stat cum unitate rei, nec unquam poterit ostendi repugnantia, circum unitate simpliciter non possit stare pluralitas secundum quid.

QUÆSTIO III.

An de factò detur distinctio ex natura rei formalis?

35. **A**D cognoscendam hanc distinctionem solent à nostris assignari plures viæ, nos tres tantum proponemus, ad quas aliæ facillè reducuntur. I. est via contradictionis, quando enim aliqua sunt realiter identificata, & de ipsis absque aliqua intellectus operatione verificantur duo prædicata contradictoria, tunc illa distinguuntur formaliter. Ubi tamen sciendum, quòd talia prædicata contradictoria debent illis convenire independenter ab aliqua extrinseca connotatione, & in ordine ad conceptus perfectos, & in suo genere adæquatos; nam si so-

lùm

lùm illis convenient per extrinsecas connotationes, & in ordine ad conceptus imperfectos, non inferunt distinctionem formalem, ut patet in Voluntate Divina, quæ dicitur volens, in quantum hominem ordinat ad gloriam, & dicitur nolens, in quantum hominem ordinat ad poenam. Item eadem Divina volitio dicitur *efficax*, in quantum ordinat objectum ad existentiam, & *inefficax*, in quantum tendit in objectum, absque eo, quòd illi absolute decernat existentiam, quæ non inferunt distinctionem formalem, sed tantum diversa munera ejusdem formalitatis, licet habeant diversas denominationes, & ex illis possint inferri prædicata contradictoria, eò quòd talia prædicata convenient solum penes connotata extrinseca. *Idem* exemplificari potest in divinis; ubi subsistentia relativa, & paternitas est eadem formalitas, & tamen intellectus imperfectè eam concipiens, potest illi tribuere duo prædicata contradictoria, scil., quòd conveniat Pater cum Filio in ratione subsistentiæ relativæ, & non conveniat in ratione Paternitatis. Tunc ergo duo prædicata contradictoria inferunt distinctionem formalem, quando de aliquibus realiter identificatis verificantur in ordine ad conceptus perfectos & adæquatos, quibus perfectò cognoscens, circa aliquam entitatem cognitione intuitiva tendens cognoscit, quòd de ali-

quo

quo illius entitatis verificatur unum contradictorium, quod de alio ipsius entitatis non verificatur, & econtra, ut patet de Essentia Divina & paternitate, quæ realiter identificantur in Patre, & de paternitate verificatur, quòd sit incommunicabilis, quòd non convenit Essentiæ, de hac verò verificatur, quòd sit communicabilis, quòd non convenit paternitati, & hoc à parte rei independenter à fictione intellectûs; ipse enim DEUS omnia intuitivè videns, ita se habere cognoscit.

38. 2. *Est via definitionis*; illa enim quæ realiter identificantur, & tamen adhuc diversis definitionibus essentialibus definiuntur, formaliter inter se distinguuntur. Dico *definitionibus essentialibus*; quia definitiones, quæ dantur per ordinem ad diversa munera, aut connotata non inferunt distinctionem formalem, quia tales definitiones potiùs dantur ad cognoscenda diversa munera ejusdem formalitatis, quàm ad explicandam ejus essentiam, ut patet in intellectu, qui diversis definitionibus definitur respectu suarum trium operationum, & tamen non est multiplex, sed unica formalitas; idem est de voluntate respectu volitionis & nolitionis; & clariùs patet in scientia DEI, quæ est una & simplicissima formalitas, & tamen diversa definitione definitur, ut dicitur scientia simplicis intelligentiæ, ac ut dicitur scientia visionis

nis, propter diversa connotata; nam ut scientia simplicis intelligentiæ respicit seu connotat possibilis; & ut scientia visionis connotat futura.

39. 3. *Est via reduplicationis*, quando scilicet aliquid alicui convenit à parte rei, & independenter ab intellectu secundum unam rationem, non verò secundum aliam, tunc illæ rationes formaliter ex natura rei distinguuntur; sic quia homini, in quantum est rationalis, convenit risibilitas, non verò in quantum est animal, infertur in homine distinctio formalis inter animal & rationale: hoc semper intellige in ordine ad conceptus perfectos & adæquatos respectivè.

40. Conclusio: inter gradus metaphysicos ejusdem suppositi v. g. inter animalitatem & rationalitatem petri; inter naturam specificam, & differentiam individuaalem; inter intellectum & voluntatem datur distinctio ex natura rei formalis. Ita Scotistæ omnes colligentes id primò ex Arist. 3. met. 10. ubi docet: *Genus esse extra rationem differentiarum*. Item 7. met. 33. *Sicut se habet tota definitio ad totum definitum, ita partes definitionis ad partes definiti*: partes autem definitionis sunt genus & differentia, ergo cum definitum non habeat partes, nisi per hanc distinctionem formalem, datur talis distinctio; ex quo patet, quàm peri-

pateticè loquantur Adversarij nostri volentes quodlibet ens esse simplex; Arist. autem vult quodlibet habere partes, ut jam vidimus, ergo.

41. Pr. 1. quibuscunque à parte rei ante opus intellectûs conveniunt prædicata contradictoria, illa à parte rei, & ante opus intellectûs distinguuntur; sed gradibus metaphysicis v. g. animalitati & rationalitati in petro, aliisque gradibus essentialibus; item naturæ specificæ, & differentiæ individuali; intellectui & voluntati ante opus intellectûs conveniunt prædicata contradictoria, ergo à parte rei ante opus intellectûs distinguuntur, sed non distinctione strictè reali (ut fatentur omnes) ergo ex natura rei formaliter tanquam distinctione minore. Maj. fundatur in his principijs lumine naturæ notis: *impossibile est idem simul esse, & non esse. Necessè est idem simul esse, aut non esse. Quodlibet est, aut non est.* Pro majore robore argumenti.

42. Suppono I. ex communi Dialecticor. tunc verè esse contradictionem, quando affirmatur & negatur idem de eodem; secundum idem, sub eadem ratione, in eodem loco, & tempore, &c. ut patet ex ipsomet Arist. Elench. c. 4. docente: *contradictionem esse ejusdem non nominis, sed rei secundum idem, & ad idem, & similiter, & in eodem tempore, &c.* Undè si intra eandem rem sint rationes formales plu-

res, vera aliqua distinctione distinctæ, secundum quarum unam vera sit affirmatio, & secundum aliam negatio, quantumvis minima sit illa distinctio, cessat repugnantia, & quæ apparebat contradictio, non est vera contradictio.

43. Suppono II. Quid sit salvari, verificari, tolli, seu vitari contradictionem? R. esse hoc; cum enim contradictoria non possint simul esse vera, & simul falsa; quia impossibile est idem simul esse, & non esse, distinctio deinde facit propositiones contradictorias, quæ aliunde simul non sunt veræ, esse veras tam affirmativam, quam negativam; quia distinctio præstat, ut sine repugnantia cum primis principijs lumine naturæ notis paulò ante relatis, possit idem de eodem affirmari & negari; etenim respectu diversarum rationum formalium hæc fit, & quod affirmatur secundum unam rationem formalem, negatur secundum aliam, ideoque admissa distinctione non manet, quæ apparebat, contradictio, sed cessat, & sic contradictoria, quæ essent talia tolluntur, vitantur, verificantur, seu utraq; redduntur vera, non conservando contradictionem, sed salvando per admissam distinctionem, quæ intercedit. Hinc.

44. Suppono. III. Pro ulterius firmanda majore principalis argumenti. Sicut impossibile est, idem simul esse & non esse: ita impossibile

possibile est idem de eodem secundum idem simul affirmari & negari: & si quis hoc principium negaret, non esset ratione impugnandus; sed igne tamdiu cruciandus, quamdiu confessus esset, non esse idem simul comburi, & non comburi, ut ait Doct. in 1. dist. 39. n. 13. ex Avicenna. Jam

45. Pr. min. plures propositiones possunt formari, in quibus idem verè affirmatur de gradu ipso essentiali generico v. g. animalitate, & verè neg. de gradu differentiali naturæ specificæ constitutivo v. g. de rationalitate, ergo inter hos gradus essentielles inter animalitatem, & rationalitatem agnoscenda est aliqua distinctio ex natura rei, sed non realis, ergo formalis Scotistica. Ans. pr. de gradibus essentialibus seu animalitate & rationalitate. Nam *petrus convenit cum equo in animalitate, petrus non convenit cum equo in rationalitate, ergo gradus essentielles, animalitas & rationalitas non sunt omnino idem à parte rei, &c.*

46. Pr. ans. etiam de natura specifica, & differentia individuali; nam *petrus in natura humana convenit cum paulo; petrus in individuatione sua non convenit cum paulo. Petrus est ejusdem naturæ, cujus est paulus, petrus non est ejusdem individuationis, cujus est paulus &c.* ergo natura specifica & individuatione non sunt omnino idem à parte rei,

47. Præans etiam de intellectu & voluntate; quia *intellectus est potentia necessaria; voluntas est libera. Intellectus est principium intellectuum; voluntas volitionum. Intellectus obiectum est verum aut verisimile; voluntatis obiectum est bonum verum aut apparens. Intellectus & actus ejus est prior voluntate, & actu hujus; voluntas est posterior, sicut & actus ejus. Intellectus non est potentia cæca, & voluntas est cæca, &c.* ex quibus formari possunt contradictoria; ergo intellectus & voluntas non sunt idem à parte rei.

48. Conf. animal & rationale in homine non distinguuntur realiter, sunt enim partes constitutivæ illius essentiæ, quæ est realiter indistincta; nec etiam per solum intellectum, aliàs prædicata essentialia hominis, ejusque partes constitutivæ forent meri conceptus homini per intellectum affixi, & non partes essentielles, cum intellectus nihil producat in objectis, nisi solam denominationem extrinsecam, & sic distinctio rationalis ab animali esset chimerica, ut & potè à solo intellectu fingente dependens, ergo, &c.

49. R. I. aliqui ex Adversarijs præfatas contradictorias propositiones salvari & verificari per solam distinctionem virtuales, qua unum est virtualiter plura per meram æquivalentiam, licèt fateantur hanc distinctionem virtuales non esse verè distinctionem, sed æquivalenter.

50. *Contra.* Ad verificandas sine repugnantia duas propositiones contradictorias requiritur aliqua vera non identitas, ut non affirmetur & negetur idem de eodem respectu ejusdem; sed distinctio virtualis, quæ non est verè & propriè distinctio actu & formaliter, nec æquivalenter quidem est vera non identitas, ergo non est sufficiens &c. maj. patet; quia impossibile est utramque contradictionem simul esse veram aut falsam; & aliàs si non intercederet aliqua vera non identitas vel in subjecto vel in prædicato, vel in conditionibus per ad veritatem affirmationis, vel negationis spectantibus, idem verè de eodem, & respectu ejusdem affirmaretur, & negaretur, quod est impossibile. Pr. min. distinctio virtualis ab Adversarijs admessa non est vera distinctio actu formaliter, sed est actu & formaliter summè identitas, aut illam præsupponens: at impossibile est summam identitatem, aut quod illa necessariò habet secum, esse æquivalenter non identitatem; quia impossibile est aliquis sub continere virtualiter sui contradictorium, aut æquivalere sui opposito maximè contradictorio, ergo distinctio virtualis æquivalenter quidem est sufficiens ad verificandas sine repugnantia propositiones contradictorias.

§ 1. R. 2. Alij ad verificandas has propo-
 sitiones sufficere distinctionem rationis ratio-
 cinatæ; quia propositiones contradictoriæ,
 idest, affirmatio & negatio ejusdem de eodem
 sunt operationes nostri intellectûs, ideóque
 sufficere, ut non sint respectu ejusdem eodem
 modo concepti, sed respectu diversi modi ean-
 dem rem concipiendi. *Alij etiam* docent, suf-
 ficere ad salvandas has contradictorias propo-
 sitiones dictam distinctionem rationis, non ta-
 men ex eo, quòd propositiones illæ sint actus
 intellectûs creati, sed ob fundamentum, quod
 objectum præbet intellectui illud diversis con-
 ceptibus cognoscenti, & quia ratio affirmandi
 eodem de eodem, non est fundamentaliter ea-
 dem ac ratio negandi. Sed

§ 2. Contra. Pleræque propositiones appa-
 renter contradictoriæ, seu quæ tales essent, si
 eodem de eodem respectu ejusdem affirmaretur
 & negaretur, sunt tales, ut vera sit tam affir-
 matio, quàm negatio ejusdem de eodem reali-
 quier subjecto, ut est à parte rei, & non tantum ut
 subjectum illarum substat intellectui affirmanti
 & neganti; ex eo enim, quòd res est vel non est,
 ratio dicitur vera vel falsa, ut docent omnes
 veris Arist. & veritas propositionis affirmativæ
 præsupponit in objecto identitatem, aut connexio-
 nem prædicati cum subjecto, veritas autem
 negativæ supponit negationem aut privatio-
 nem

nem prædicati cum subjecto : in objecto autem à parte rei non possunt simul in eodem subjecto esse, & non esse idem prædicatum, seu id quod affirmatur & negatur, secundum eandem omninò rationem, seu conditionem subjecti, & prædicati ; cùm sit contra evidentissimum omnium principium : *impossibile est idem simul esse, & non esse*, in quo fundatur alterum, *impossibile est utramque propositionum contradictoriarum esse simul veram & falsam*, ergo ut utraq; que, idest, tam affirmativa ejusdem de eodem quàm negativa, non sit contradictoria verè licèt talis appareat ; & in re non sequatur idem à parte rei esse simul & non esse ; necessè est ut à parte rei, & non tantum per fictionem intellectus, aut per falsam, vel extrinsecam distinctionem, sit aliqua vera non identitas (seu distinctio formalis) ob quam verum sit coram DEO, qui non fallitur, non affirmari & negari idem de eodem respectu ejusdem ; aliàs si tollerendam repugnantiam essendi, & non essendi, sufficeret esse & non esse secundum diversos conceptus intellectus creati, tolleretur quidem illa repugnantia apparenter, & putativè sed à parte rei sequeretur ex tali hypothese contradictio, & id, quod absolute impossibile est nempe, ut idem de eodem respectu ejusdem esset simul, & non esset.

53. *Contra* 2. idem animal est ratio conveniendi genericè cum equo; quia ratio essentialis animalis reperitur in homine, & in equo; sed ratio formalis rationalis non reperitur in equo, ergo nequit esse ratio assimilandi hominem equo, ergo in eadem linea, scil. in convenientia generica, animal est ratio conveniendi, & rationale non est ratio conveniendi, & conseq. in eadem linea invenitur contradictio, sed hæc nequit eidem rei secundùm eandem rationem convenire: ergo animal & rationale, quorum rationes homini conveniunt à parte rei (est enim homo à parte rei secundùm omnes animal rationale, & non per intellectum tantùm, aut denominationem extrinsecam) aliquomodo distinguuntur, non realiter (se strictè, ergo formaliter.

55. R. 3. Animalitatem posse dupliciter considerari. 1. *entitativè*, idest pro entitate, quæ est principium sentiendi, & ratiocinandi; 2. *præcisivè*, idest, prout tantùm dicit principium sentiendi. Si primo modo sumatur, verum est dicere, quod eadem entitas est similis, & dissimilis equo ratione diversarum operationum. Si secundo modo, nequit de animalitate verificari similitudo respectu equi realiter; *tum* quia cum animalitas non sit præcisa realiter à rationalitate, sed tantùm per rationem, id quod convenit illi, ut præcisæ, non convenit

illi realiter, sed per rationem. *tum* etiam; qui nequit præscindi animalitas à rationalitate, qui etiam præscindat ab hinnibilitate, & sic potius est una cum animalitate equi, quam similis quia similitudo non est ejusdem ad se ipsum; ac similitudinem enim requiritur distinctio in e ratione, in qua aliqua dicuntur similia.

55. *Contra.* Essentia animalis, vel consistit in hoc, quòd sit principium sentiendi, & ratiocinandi simul? vel in hoc, quòd sit principium sentiendi tantum? si primum: ergo essentia animalis non reperitur in equo, quia in equo non reperitur principium ratiocinandi. Si secundum: ergo homo est similis equo in essentiali ratione animalis, & dissimilis in essentiali ratione rationalis; Sed tales rationes essentialis conveniunt animali & rationali ante operationem intellectus: ergo essentia animalis, & essentia rationalis ante omnem operationem intellectus distinguuntur. Dùm autem dicunt, quod animalitas ut præcisa sit una, & sic non sit ratio assimilandi, hoc verum est loquendo de præcissione per intellectum; sed hoc nihil est contra nos; quia non dicimus, quòd natura animalis, ut præcisa per intellectum sit ratio assimilandi, sed prout à parte rei dicit suam essentiam quæ ex se formaliter præscindit à rationalitate & ut sic reduplicativè, neque est una, neque plures, ut docent nostri de unitate formali, se

specificativè est multiplicata, & realiter distincta ratione differentiarum individualium, quod sufficit, ut possit esse ratio assimilandi.

58. R. 4. Quidam fugientes ad operationes & accidentia, seu connotata extrinseca dicendo; tolli contradictionem; quia in una propositione sumitur eadem essentia in ordine ad operationes sensitivas, &c. in quibus conveniunt; in altera verò eadem indivisibilis entitas sumitur in ordine ad proprias operationes, &c. in quibus non conveniunt petrus, & hic equus; sicut ergo unum indivisibile punctum potest esse centrum, & principium plurium linearum in circulo ab ipso procedentium, & ad idem terminantium, ita potest una eademque essentia indivisibilis esse principium diversarum operationum, in quarum aliquibus assimilatur alijs essentijs, in aliquibus autem non assimilatur. Sed

57. *Contra I.* Non solum operationes sunt similes, sed & ipsi operantes, scil. homo & equus, ergo. *Deindè* argumentum redit in caput Adversarijs; quia operationes sunt similes, & dissimiles; sensatio est similis vegetationi in esse operis vitalis, dissimilis in esse cognitionis, ergo saltem hìc debet dari distinctio graduum. *Tandem* gradus individualis distinguitur à natura specifica, & tamen non est operativus, ergo.

58. *Contra. 2.* Certum videtur, non posse Adversarios ostendere summam identitatem inter animalitatem & rationalitatem petri, *nec à priori*; quia in creaturis non est summa simplicitas; *nec à posteriori* ex effectibus; quia diversitas effectuum (præsertim formalium) indicat potius diversitatem, quàm identitatem principiorum, quando unum non potest in effectum alterius, *nunquid enim de tribulis ficus colligent, aut de spinis uvas? Matth. 7. 16.* è contrario verò ex diversitate operationum, si alterutrum dici debet potius inferenda est distinctio principiorum; ergo Scotistæ solidiùs philosophantur ponentes distinctionem formalem inter principia, quàm Adversarij gratis eam negantes.

59. *Contra. 3.* Multò validiora, & intellectùs magis quietativa videntur argumenta quibus astruitur distinctio formalis, quàm quibus asserit^{ur} omnimoda identitas inter gradus metaphysicos v. g. animalitatem & rationalitatem. 1. enim meliùs verificatur, differentias genericas & específicas esse inter se essentialis, & nontantum accidentales ob diversa accidentia, cum quibus tanquam connotatis extrinsecis coassumitur principium eorum. 2. Posita hac distinctione, statim ac perspicuè tollitur repugnantia contradictionis; quia affirmativa cadit immediatè super animalitatem in-

posse transitive sumptam; & negativa super-rationalitatem secundum se & per se, non autem mediate, & propter connotata extrinseca. 3. Multae aliae propositiones meliores evadunt, ut cum dicimus, petrus non discurrit ut animal, aut in quantum corpus est; sed quatenus rationalis, sed si in eodem numero homine sunt à parte rei idem formaliter ratio corporeitatis, vitae, animalitatis, & rationalitatis; verè posset dici, hominem non minus per animalitatem discurrere, quam sentire per rationalitatem, &c. Quae absurda esse nemo non advertit. Deinde, ut ajunt Conimbricenses lib. 2. de anima c. 3. q. 4. art. 2. Si intellectus non distingueretur formaliter à voluntate ex natura rei, fore, ut intellectus amaret, & voluntas intelligeret, quod habent pro absurdo, & tamen hoc evidenter sequitur nostros Adversarios, nullam ponentes majorem distinctionem inter voluntatem & intellectum intransitive, quam inter gladium & enssem.

60. Conf. Si homo ut volunt Adversarij est omnino simplex nullam dicens pluralitatem partium constituentium, sequitur, quod si cognosceretur in eo animal non cognito rationali, cognosceretur, & non cognosceretur animal; sed hæc est manifesta contradictio, quæ statim evomitur à stomacho intellectus: ergo, &c. *Pr. sequel.* ipsum animal hominis secundum

dùm Adversarios non minùs est ipsius rationale, quàm gladius est ensis : ergo si cognoscetur animal sine rationali, cognosceretur animal sine animali: eadem contradictio sequitur de rationali, ut patet applicanti. *Et adhuc evidentiùs apparet in distinctione reali*, cùm enim animal sit eadem res cum rationali, implicat realiter poni animal, ubi non ponitur rationale, aut realiter destrui animal hominis, quin destruatur ipsius rationale: ergo si formaliter & objectivè per omnia sit idem; implicabit ipsum per modum objecti esse alicubi, ubi non erit simili modo rationale. *Pr. con.* quia actio realis in casu nostro non potest versari circa unum horum sine alio; sed nec ipsa actio potest introducere illis distinctionem realem, quantumvis realis sit; quia ipsa antecederet fuerunt unum: ergo si similiter fuerunt unum intentionaliter, actio non potest ea reddere intentionaliter duo aut divisa.

61. *Pr. 2. ratione*: Potior pars philosophia occupatur in dividendo communes rerum essentias tanquam genera in suas species, & per differentias genericas, ac specificas tanquam partes essentiæ totius; item in definiendo rerum naturas, & ijs distinctè cognitis, ac à posteriori per propria accidentia confirmatis, versatur in demonstrando per essentiam proprietates & passiones ejus, tanquam per causam

priori non cognoscendi solùm, sed & essendi; & in his methodis scientificis à notioribus ad ignota nos deducuntibus, credunt philosophi se sapere supra vulgus imperitum, & non decipi; sùntque in hac possessione judicandi operationes sui intellectûs, quando utuntur regulis dividendi, definiendi, & demonstrandi esse utiles negotiationes, nec per illas (ut ita loquar) mercari vitreos globulos pro gemmis & margaritis, aut inanes & umbratiles scientiarum species; aliàs (quis audebit dicere) judicabunt se concipere falsum, & nisi cognitionem emendent, delectabit eos falli, & alios fallere.

62. Ut res demonstratur exemplo ac similitudine, videtur in hoc negotio evenire non secùs, ac si quis microscopijs, & telescopijs, quibus oculus instruitur, ut videat distincta, quæ reverà non sunt distincta invicem, anteferat specilla poliangula, quibus numus aureus videtur toties multiplex, quot sunt facies triangulorum, aut prestigias nubium, in quibus Sol, quibus unus est repræsentatur instar pluriû; hæc enim visio distinguens plures numos aureos, aut soles, ubi unus est, non deservit nisi ludibrio oculorum, & decipiendæ phantasiæ; sic pariter philosophia docens cognoscere distinctè ea, quæ à parte rei nullo modo essent distincta, doceret nos cognoscere imperfectiori modo, quàm qui cognoscit illa ad modum unius

unius rei indivisibilis, sicut reverà in hac hypothesis se haberet, quæ à parte rei nullo modo forent distincta. His positis, quis non videt (modo videre velit) negotium philosophiæ multò solidius & utilius esse digniusque studio sine jactura temporis, & meliorum occupationum, si ex natura rerum, quas profundius nosse cupiunt philosophi, sint in essentijs partes & gradus essentialia invicem subordinati, & proprietates ab essentia emanantes cum tali distinctione, ut idem nec *per se ipsum omnino definiatur*, nec *per se ipsum demonstretur*; quàm si supponatur ea non esse distincta, nisi ut substantiam imperfecto philosophantium concipiendi modo, & ex hac tantùm imperfectione oriri, ut putent essentias habere in se plures gradus, & distingui à suis proprietatibus, hâcque distinctione supposita, quamvis falsa, philosophos videri sibi rectè *definire*, & *solidè demonstrare*, & meliùs atque explicitè cognoscere rerum naturas, quàm vulgus imperitum? Certè hac comparatione facta prior modus sciendi verior est, & conformior appetitui innato sciendi, & conatui atque impensis adhiberi solitis pro affecutione veræ scientiæ, & iudicio communiori speciei humanæ, quæ non debet dici tota decipi, nisi Adversarij ostendant (quòd hactenùs non præstitère, nec in hac vita lumine naturali præstari potest) eam decipi: ergo

cum

cum major pars hominum supponat priorem sciendi modum, in qua hypothese includitur distinctio ex natura rei plurimis in casibus, minor strictè reali, dari debet hæc distinctio formalis actualis Scotistica. Confirmatur per adductionem argumentorum, quæ communiter pro astruenda hac distinctione solent allegari à nostris. Cæterum ne hæc questio nimis producat. sic

QUÆSTIO IV.

An allegata hactenùs à Scotistis argumenta sint benè, & sufficienter dissoluta ab Adversarijs?

63. **C**onclusio. Rationes à Scotistis pro stabilienda distinctione formali afferri solitæ, hucusque non sunt benè dissolutæ. Nam ad primam, quæ est P. Matrij: *ea ex quibus res componitur inter se distinguuntur, sed ex animalitate & rationalitate homo componitur: ergo animalitas & rationalitas inter se distinguuntur.* *Fr. min. quia species componitur ex genere & differentia; sed animalitas & rationalitas sunt genus & differentia hominis: ergo ex his componitur homo.* *R.* Adversarij negando compositionem metaphysicam esse compositionem ex natura rei, sed logicam tantum &

& intellectûs præscindentis unam rationem ab alia, ideóque nec compositio dicta, nec distinctio datur nemine cogitante. Addunt Adversarij dum dicitur *animal in homine perficitur per rationale, vel rationale determinat animal ad esse hominis, vel rationale supervenit animali, &c.* Hæc omnia esse vera in sensu logico & abstractivo, non enim datur realiter animal ut sic, quod nec sit rationale, nec irrationale; unde animal hominis, quod re ipsa datur non est indifferens ad aliam differentiam, sed jam contractum est ad speciem hominis. Sed (præterquam quòd ad hoc pateat mens Scotistarum ex n. 55. quæst. præced.)

64. *Contra.* Eadem ratione, qua Adversarij audent dicere compositionem metaphysicam esse merè rationis, eadem asserunt Scotistæ esse compositionem ex natura rei realem. Ratio est 1. quia alias omnia entia metaphysicè considerata essent æquè simplicissima, ac ipse DEUS. 2. Juxta philosophum supra relatam, genus est extra rationem differentia, & quia genus & differentia sunt partes definitionis explicantis *naturam rei*, ac etiam substantiæ merè spiritualis: ergo compositio metaphysica, quam omnes admittunt in natura & substantia spirituali debet esse realis. 3. Compositum metaphysicum est ipsa collectio

led
ess
inc
fa
act
&c
qu
lut
in
ent
qua
ner
sub
&c
pen
tial
ant
go
hab
6
plic
om
ex
tia
crea
teri
ex f
ritu
real
nes.

lectio omnium perfectionum seu graduum essentialium, qui propter suam essentialem, & indispensabilem ad se invicem subordinationem faciunt unum per se. 4. Compositio fit per actum & potentiam; sed in homine, Angelo, &c. metaphysicè consideratis, dantur aliqua, quæ se habent ante omne opus intellectûs velut actus & potentia metaphysicè, non item in DEO: ergo, &c. *maj. patet. Pr. min. ratio entis* in homine determinatur, & actuatur quasi per actum & formam metaphysicam, nempe *perseitatem*, & facit substantiam. *Ratio substantiæ per corporeitatem, vel spiritualitatem, &c.* Quæ omnia reperiuntur in natura rei independenter ab intellectu. 5. Homo est essentialiter & intrinsicè animal perfectius bruto antequam accedat intellectus quicumque: ergo habet aliquam perfectionem, quam non habet brutum etiam in sensu aliquo reali. Sed

65. *Instant Adversarij.* summam DEI simplicitatem consistere in eo, quòd excludat omnem compositionem physicam, qualis est ex materia & forma physica, vel ex substantia & accidente, qualem habent omnes creaturæ, vel enim componuntur ex materia & forma physica, ut homo, vel saltem ex substantia & accidente, ut entia purè spiritualia, v.g. Angeli habentes accidentia sibi realiter superaddita, ut cognitiones, volitiones, ubicationes, &c.

66. *Contra.* Ergo materia prima, forma physica, accidentia Eucharistica, cognitiones, & volitiones, &c. Angelorum erunt æquè simplicissima, ac ipse DEUS, cum quodlibet horum excludat compositionem ex materia & forma physica. *Si dicant* hæc omnia esse componibilia cum alijs, sicut & Angelus cum suis accidentibus. *Contra.* Certum est, quod verbum divinum sit componibile cum natura humana, ut concedunt etiam RR. apud Platellium parte 4. de Incarnat. c. 1. §. 1. n. 23. Ubi habet formalia: *Licet Persona Christi, prout præcisè importat suppositum Verbi, sit quid simplex; cum Verbum nullo modo sit compositum; tamen persona Christi formaliter, ut Christi, sub qua ratione est constitutum ex humanitate & Divinitate, eadem Verbi subsistentiâ terminatis est verè & propriè composita. Ita. D. Thom. hic q. 2. art. 4. Suarez, Lugo, & RR. communissimè: ergo sicut Verbum Divinum manet in se simplicissimum, licèt sit componibile cum natura humana, aut etiam accidente in multorum probabili sententia, etiam Angelus posset dici simplicissimus non obstante conjungibilitate suæ substantiæ cum accidentibus; consequenter compositio metaphysica in Angelo non appellat ad conjunctionem suæ substantiæ cum accidentibus.*

67. *Ad 2. rationem, scil. illa distinguuntur ex natura rei, quæ habent diversas definitiones; sed animalitas & rationalitas petri habent diversas definitiones: ergo distinguuntur ex natura rei.*
 R. communiter distinguendo: quæ habent diversas definitiones adæquatas con. maj. quæ habent diversas definitiones inadæquatas neg. maj. & sic distincta min. negant con. notantes conceptivum rerum alium esse adæquatum, per quem exprimitur objectum secundum omnia sua prædicata, quæ habet intrinsecè & essentialiter: alium inadæquatum, per quem non omnia exprimuntur, cujus ratio est, quia res definiuntur prout subsunt, & repræsentantur à cognitionibus, & conceptibus nostris, res autem repræsentari possunt conceptibus diversis, quorum aliqui clarè omnia, alij aliqua solùm prædicata claritate sibi propria exprimunt; unde illa solùm habebunt distinctionem quamdam sibi intrinsecam nemine cogitante, quæ definiuntur definitione diversa adæquata, qualis est definitio hominis & leonis, ex inadæquata verò arguitur sola distinctio rationis: adduntque nobis incumbere probandum, an definitio animalitatis petri v. g. *quòd sit principium sentiendi*, aut rationalitatis, *quòd sit principium ratiocinandi*, sit adæquata? hoc autem qua ratione probemus, ait quidam, non video.

68. *Contra.* quando Adversarij definiunt hominem dicendo: *homo est materia, anima rationalis, & unio* hæc definitio est adæquata: quando definiunt deindè solam materiam: *quòd sit Subjectum primum uniuscujusque ex quo fit aliquid, &c.* hæc altera definitio respectu totius hominis est quidem inadæquata; at respectu solius materiæ, nonne hæc definitio est pariter adæquata? ergo etiam quando definitur homo definitione metaphysica dicendo: *homo est animal rationale,* erit definitio adæquata respectu totius; & quando definitur sola animalitas, vel sola rationalitas, erit inadæquata comparatione facta ad totum hominem: at si nulla facta comparatione ad totum, sola animalitas, vel sola rationalitas secundum se præcisè definiatur, utique etiam erit definitio adæquata? si enim pars physica potest defini definitione adæquata physica: ergo etiam pars metaphysica genus, vel differentia poterit definitione adæquata metaphysica definiri: maxime cum juxta philosophum differentia sit extra definitionem generis. Et juxta Doct. subtilem quodlib. 1. lit. q. definitio exprimit in natura rei plures rationes quidditativas, seu gradus essendi, quod posterius ex Doct. saltem verum esse debet (immò etiam ex Adversariis docentibus: illa sola habebunt distinctionem quandam intrinsecam nemine cogitante, quæ

definiuntur definitione diversa adæquata, qualis est definitio hominis, & leonis, quia per ipsos res repræsentari possunt conceptibus diversis, quorum aliqui clarè omnia, alij aliqua solùm prædicata claritate sibi propria exprimunt: ergo si definitio adæquata in homine & leone exprimit *omnia clarè*, homo & leo includet actu plures rationes quidditativas) de re strictè dicta, quæ habet propriam existentiam, & quæ includit totam collectionem graduum metaphysicorum à supremo usque ad infimum, uti est homo, leo, &c. Dico *de re saltem strictè dicta*; quia non extendimus hanc rationem ad formalitates & realitates, adeò ut etiam animalitas v.g. cùm definitur, *esse principium sentiendi*, iterùm includat duas realitates seu minutias reales, minimè, ne sic abeat in infinitum.

69. Aliter R. quidam Recentior modernus in suis prælect. log. I. *Si animalitas & rationalitas habent diversas definitiones explicantes diversas essentias: ergo omninò strictè realiter distinguuntur.* R. Si illæ definitiones explicant essentias diversas propriam habentes existentiam, vel essentias tales, quæ includunt totam collectionem graduum essentialium à primo usque ad ultimum conc. Secùs nego. II. retorquet: *ergo etiam principium discurrendi, judicandi, & apprehendendi different formaliter ex natura rei.* R. nego paritatem; quia hæc principia

sunt diversa tantum in modo tendendi, non autem formaliter & intransitivè secundum se. III. *distinguit min. animalitas & rationalitas habent diversas definitiones in obliquo conc. in recto negat; rectum enim est tò principium, in quo conveniunt, obliquum sunt sensationes & discursus in quibus non conveniunt. Sed contra. Si animalitas & rationalitas differunt in solo obliquo, ergo differunt merè accidentaliter, seu in accidentibus, quæ sunt sensationes & discursus, cum tamen reverà differant inter se essentialiter; quia etiam secundum ipsos Adversarios sunt prædicata quidditativa, & rationes essentialis hominis à parte rei explicantes ejusdem naturam. Deindè hic Vir ^{seu} rectum, tò principium sumit merè grammaticaliter, nos autem sumimus illud philosophicè, seu pro forma metaphysica & potentia sentiendi, quo modo sunt diversa potentia sentiendi & discurrendi.*

70. Ad 3. rationem: *inter quæ est ordo ex natura rei, inter ea est distinctio ex natura rei, sed inter gradus metaphysicos datur ordo quidam ex natura rei: ergo. maj. patet. pr. min. nam inter gradus metaphysicos, unus est superior, ac latius patens, alter verò est inferior & minus latè patens, unus est determinabilis, alter determinativus: unus est prior altero per subsistendi consequentiam, cum bona sit consequentia: datur rationale: ergo datur animal. mala autem datur animal.*

mal : ergo datur rationale : ergo, &c. Rnt negando min. & antec. probæ, adduntque rationem & dicunt: *hoc animal, quod est in petro v. g. nec latius patet, quam hoc rationale, cum illud sit æquè unum ac singulare, quàm hoc : nec est ab illo à parte rei determinabile, cum nullam habeat indifferentiam ad hanc vel illam speciem, & sicut licèt inferre; datur hoc rationale, ergo datur animal; ita licèt inferre datur hoc animal, ergo datur rationale.*

71. R. 1. dùm Scotista infert in petro v. g. *est rationale : ergo est animal, & dicit hoc licere, non item est animal : ergo est rationale*, infert abstrahendo *rationale & animal* à petreitate, & sic abstrahendo *tò animal*, latius patet quàm *rationale*, & *rationale* latius, quàm *petrus*. Undè secundùm subsistendi consequentiam tenet prior consequentia, non item posterior: quare gratis concedimus, si animal aut rationale non abstrahantur à petreitate; sed dicatur: *datur hoc rationale: ergo datur animal*, vel è contrà, *datur hoc animal : ergo datur rationale*; quòd tunc utrùmque liceat. Verùm in priori sensu abstrahentium utique non est mendacium; maximè cùm in nostra sententia detur universale à parte rei, quod hic est supponendum, & sic rectè ex inferiori infertur superius secundùm subsistendi consequentiam. Sed ne merè videamur fundati in falso supposito.

72. R. 2. Ideò inter gradus metaphysicos ejusdem suppositi, v. g. petri dari ordinem ex natura rei; quia huic enti homini non potest competere *rationalitas*, nisi præsuponatur in eo *animalitas*, nec *animalitas* nisi præsuponatur in eo *ratio viventis*, nec ista, nisi in eo præsuponatur *ratio substantiæ* ob essentialem harum perfectionum ad se invicem subordinationem.

73. Ad 4. *rationem*, nempè: *animalitati petri, & rationalitati ejusdem petri conveniunt ex natura rei prædicata contradictoria intrinseca* ergo ex natura rei distinguuntur, non realiter: ergo formaliter. Pr. Ant. *animalitas petri est ratio convenientiæ, quam habet petrus cum Leone, rationalitas est ratio disconvenientiæ, quam habet petrus cum Leone: ergo R. nt communitet* rationalitatem petri ex natura rei habere eandem prorsùs similitudinem cum animalitate Leonis, quam habet cum illa animalitas petri, & hanc eandem prorsùs habere dissimilitudinem cum animalitate Leonis, quam habet rationalitas petri cum illa. Addit modernus: independentem autem à nostris conceptibus verum est, quòd homo sentiat, discurrat tam per animalitatem, quàm rationalitatem, hoc est, hæc res, quæ in homine est animal, discurret, & hæc eadem res, quæ est rationale, sentit, ante omnem enim operationem intel-

lectus non dantur distinctæ formalitates animalis & rationalis, sed instituta hæc nostra sunt ad significandos conceptus, per quos fit formalis extrinseca distinctio circa rem ipsis substantem. Sed

74. *Contra 1.* Juxta Arist. 3. met. 10. & 6. Topic. c. 3. genus non participat differentias, nec differentia participant genus, sed differentia ponitur extra definitionem generis. *Item* in omni Schola alius est conceptus generis, alius differentia; quia ille est ratio conveniendi cum pluribus, iste disconveniendi cum omnibus (Loquor autem de conceptu objectivo, non de formali generis & differentia; nam *definitio est oratio explicans quod quid esse rei, seu naturam rei*) sed animalitas est genus, rationalitas est differentia, ut nemo negat; qua ergo ratione dici potest, quòd homo etiam sit similis per rationalitatem bruto, sicut per animalitatem, aut quòd homo æquè discurrat per animalitatem formaliter, ac per rationalitatem? nonne hoc est aperta confusio conceptuum objectivorum generis & differentia contra expressam mentem Aristotelis? deindè gratis concedimus, quòd eadem res, quæ est homo, v. g. realiter simul discurrat, & sentiat, &c. Sed non per eandem formalitatem aut principium formale, sicut, si quis dicat: *lactis hujus albedo est visibilis*

sibilis, lactis hujus dulcedo non est visibilis, si albedo & dulcedo non sunt omninò idem à parte rei, nulla est in re repugnantia, & vera est tam affirmativa, quàm negativa, sed si albedo & dulcedo hujus lactis sint omninò idem repugnantia esset in re à parte rei, non minùs, ac si albedo hæc esset visibilis, & non esset visibilis; immò sic albedo hæc esset albedo, & non esset albedo; quia non magis distingueretur albedo & dulcedo, quàm albedo à se ipsa, & sic idem, idest, visibilitas, de eodem lacte respectu ejusdem qualitatis in ordine ad eandem potentiam visivam affirmaretur, & negaretur. Nec vitaretur repugnantia indè secutura dicendo: dulcedinem esse quidem à parte rei idem omninò cum albedine, sed negari de illa visibilitatem prout substat visui, qui ob sui imperfectionem non potest sentire quidquid sensibile est in albedine; fore autem ut sentiret albedinem simul & dulcedinem per modum unius sensibilis, si esset sensus perfectior: ergo sicut ad vitandam in lacte hanc contradictionem admittitur pluralitas formarum, ita suo modo admitti debet in homine, cùm homo tam à partè rei sit animal rationale, quàm lac album & dulce.

75. Dices cum Adversarijs eadem simplicissima realitas potest secundùm se eandem esse similis, & dissimilis eidem; non quidem

omni-

omnimodè, sed aliqualiter, quod sic probant. Dato etiam, quòd animalitas petri, & rationalitas sint duæ formalitates ex natura rei inter se distinctæ, hæ ipsæ formalitates sunt inter se aliqualiter saltem dissimiles, ut patet; & sunt inter se aliqualiter similes; quia utrâque est identificabilis cum petro, utrâque est formalitas petri, utrâque est realitas positiva à nihilo distincta, utrâque est cognoscibilis sine altera: ergo potest eadem simplicissima realitas secundùm se eandem esse similis & dissimilis eidem. Confirmat hoc alius. 1. Animalitas Leonis est similis animalitati petri, & eidem animalitati petri dissimilis, quia animalitas Leonis non identificatur realiter cum rationalitate, sicut tamen identificatur animalitas petri cum rationalitate. 2. Animalitas petri, seu creatura est aliqualiter similis DEO sicut effectus suæ causæ, aut tanquam imago DEI; & eadem animalitas, seu creatura est aliqualiter dissimilis eidem DEO tanquam ens finitum enti infinito. 3. Addit modernus quidam ipsa distinctio Scotistica est similis, & simul non similis distinctioni absolutè reali, sed in hac non dantur prædicata Scotisticè distincta: ergo. Prob. maj. distinctio Scotistica est independens ab intellectu, sicut distinctio realis: ergo est similis distinctioni reali, sed etiam non est similis, distinctio enim Scotistica necessario versatur inter formalitates realiter identificatas, quod distinctioni reali convenire non potest.

test: ergo potest idem formaliter eidem esse aliquo qualiter simile, & dissimile, licet non omnimodè

76. *Contra.* Ista aliqualis similitudo, & aliqualis dissimilitudo ab Adversarijs admiffa, qua idem homo petrus secundum idem cum bruto est similis aliquo qualiter, & aliquo qualiter dissimilis, videtur esse ejusmodi, sicut v. g. aqua tepida est aliquo qualiter similis aquæ in summo frigidæ, & aliquo qualiter dissimilis eidem, adeo, ut nec omnimodè sit similis, nec omnimodè dissimilis, sed aliquo qualiter. Cæterum ista aliqualis similitudo consistit in quibusdam gradibus frigoris, qui adhuc sunt in aqua tepida; & dissimilitudo consistit in quibusdam gradibus caloris, qui itidem sunt in aqua tepida. Sic Scotistæ cæteris paribus dicunt, dari in eodem petro & homine plures gradus essendi, secundum quorum unum homo est Leoni aliquo qualiter similis, secundum alium aliquo qualiter dissimilis; Sicut juxta diversitatem graduum frigoris, & caloris in aqua tepida exurgit similitudo, & dissimilitudo aliqualis ad aquam in summo frigidam. Dato ergo, quod aliquid possit esse simile alteri inadæquatè; si tamen illud aliud sit simplex, nunquam verum erit, quia in hoc non datur aliquid & aliquid, ratione cujus intrudi posset hæc aliqualis similitudo & dissimilitudo; sed secundum Adversarios quælibet natura est quid omnino

simplex non habens pluralitatem componen-
tium (aliàs divertent ad nos) ergo. *quod ad-*
dit modernus de distinctione nostra media,
nihil omninò urget, quia distinctio est ratio quo
unum non est aliud, *ratio autem quo* nequit esse
quod in eodem genere. *Nec etiam* animalitas
dicitur propriè similis, &c. Sed homo per eam,
quia animalitas est tantùm ratio convenientiæ
hominis cum equo, & **non** aliud ut dixi n. 55.

77. *Instant Adversarij.* ergo etiam eadem
animalitas petri distinguitur à se ipsa ; quia
etiam in ista reperitur aliqualis similitudo &
dissimilitudo ut visum est n. præced. Par ratio
est de creatura & DEO : ergo &c. *Et negando illa-*
tum ; quia tunc tantùm ista aliqualis similitu-
do, & dissimilitudo arguunt diversas realitates,
quando habentur rationes fundandi talem simi-
litudinem & dissimilitudinem aliæ & aliæ, &
quidem cum aliqua æstimabilitate conjunctam
ob peculiare operationes & diversos effectus
formales ab intrinseco provenientes non solùm
effectivè sed etiam formaliter, seu in genere
causæ formalis : prout animalitas & rationali-
tas sunt rationes fundandi, quæ cùm formaliter
insint petro (petrus enim formaliter est ani-
mal, formaliter rationalis, id est, in genere cau-
sæ formalis) & sint insuper principium sensa-
tionum, & discursuum, jure meritò ob has ra-
tiones, super quas fundatur nostra similitudo
&

& dissimilitudo, arguitur pluralitas formalitatum, seu rationum fundandi. At verò, quòd animalitas sit indentificabilis rationalitati petri, quòd etiam sit formalitas positiva à nihilo distincta, per se cognoscibilis &c. hæc omnia sunt quidem rationes fundandi etiam similitudinem, sed non sunt ita æstimabiles, quia non sunt principia formaliter in existentia aliquarum operationum: ergo est disparitas, & consequè minimè infertur, quòd animalitas distinguatur à se ipsa ex natura rei formaliter; aut DEUS vel creatura à se ipsis. *Accedit*, quòd in multiplicatione formalitatum non sit abeundum quasi in infinitum, quòd sequeretur ex instantia Adversariorum ponentium in realitate animalitatis plures rationes fundandi similitudines diversas; sed tandem monente etiam Aristotele Plato quiescere jubet, ubi scilicet non datur tanta necessitas vel probabilitas eas plurificandi, sicut non amplius datur in animalitate vel rationalitate petri intransitivè, & secundùm se sumptis, ac non merè secundùm habitudines extrinsecas.

78. *Urgent* Adversarij Scotistas, qui dicunt: *non potest aliquid alteri aliquo modo esse æquale, & aliquo modo inæquale: ergo nec potest aliquid alteri aliquo modo esse simile, & aliquo modo dissimile.* *Urgent*, inquam, negantes consequè disparitas est juxta illos, quòd quantitas consistat in indivisibili,

sibili, adeò, ut unum non sit alteri æquale, nisi prosùs habeant eandem quantitatem aut perfectionem, quantam habet alterum; si vel minimum deficit, non est æquale: at verò similitudo suscipit magis & minùs, sic potest una imago magis esse similis suo prototypo, altera minùs.

79. *Contra.* Per Adversarios animalitas & rationalitas sunt omninò eadem indivisibilis formalitas: ergo sicut impossibile est, ut aliquid ratione ejusdem quantitatis sit æquale & inæquale eidem, etiam aliquo modo; quia hæc est indivisibilis, ita impossibile erit, quòd petrus ratione animalitatis & rationalitatis sit similis aut dissimilis leoni; quia juxta ipsos sunt una realitas indivisibilis. Exemplum de imagine & prototypo non est ad rem; quia imago habet plura lineamenta, puncta, cavitates & umbras, &c. secundùm quæ potest dari major aut minor similitudo, quæ omnia cessant in animalitate & rationalitate intransitivè & secundùm se spectatis, non declinando ad operationes & connotata extrinseca. Quòd si illa similitudo declaretur per ordinem ad operationes & connotata extrinseca (ut solent plures ex Adversarijs) tunc similitudo & dissimilitudo hominis cum leone non foret essentialis, sed merè accidentalis, ut potè desumpta ex sensationibus & discursibus, quæ sunt accidentia. Deinde licet
ide.n

idem fundamentum respectu diversorum terminorum possit fundare diversas relationes, ut quantitas bicubita est æqualis alteri bicubitæ, & inæqualis tricubitæ; tamen idem fundamentum non potest fundare relationes oppositas respectu ejusdem termini v. g. equi: ergo rationes fundandi tales relationes debent aliquomodo distingui.

Q U Æ S T I O V.

In qua solvuntur argumenta contra distinctionem ex natura rei militantia.

30. **V**arios hæcenus admoverunt Adversarij arietes, quibus Scoticam quaererent ac concuterent distinctionem. Primò obtrudunt argumentum negativum: *Nullum habemus signum, nullam experientiam, nullam denique rationem efficacem, quæ suadeat ejusmodi distinctionem: ergo non datur. Antec. patebit ex fundamentis Adversariorum. consequ. prob. sicut enim entia non sunt multiplicanda sine necessitate, hoc est, merè gratis; ita neque formalitates multiplicandæ sunt sine solito fundamento, cum & hæc juxta Adversarios sint realitates quædam positivæ, ac a nihilo distinctæ, non minùs quàm ea, quæ ab*

Ad

Adversarijs simpliciter vocantur res quadam & entia. Sed

81. *Contra.* Non tam Scotistæ, quàm universi alij habent signum sufficiens, experientiam ac rationem efficacem suadentem ejusmodi distinctionem: ergo datur. *Prob. Ant. quoad primum membrum*, signum quod habemus est, quia nullus hominum, nisi ingratus beneficiorum DEI, incurius sui, Dei que oblitus aut ignarus non videt, se plus perfectionis participasse à DEO, quàm creatura inferior v. g. quàm accidens aliquod *albedo*, aut substantia inanimis *lapis*: est enim perfectio aliqua, quòd homo sit aliquid, seu ens existens, quo caret nihilum. Item est aliqua perfectio & major, quòd sit *substantiale*, qua perfectione caret accidens, est perfectio adhuc major, quòd sit *vivens, sentiens* quèis caret lapis, est perfectio & propè maxima, quod sit *intelligens*: harum omnium perfectionum (quæ nihil aliud sunt, quàm ipsi gradus metaphysici) signa habemus evidentiâ, v. g. perfectionis discursivæ discursus, perfectionis sensitivæ sensationes, perfectionis viventis vegetationes, perfectionis substantiæ perfectitatem, perfectionis entis existentis positivam existentiam seu extra nihilum sistentiam, quibus omnibus, quid notiùs & evidentiùs nobis? aut (quod est secundum membrum) quid expertum magis?

82. Ad prob. conseq. dicimus formalitates non multiplicari merè gratis & sine necessitate, necessitas enim earum est. 1. ne intellectus definiendo, dividendo, demonstrando destituatur objectis reverà scibilibus. 2. Ne frustretur appetitus naturalis sciendi, qui utique non satiatur per figmentum intellectus, sed per vera objecta à parte rei cognita, & in re deprehensa. 3. Per multiplicationem formalitatum optimè vitantur contradictoria à parte rei, & salvantur, quæ non salvantur per distinctionem rationis tantum, aut virtuales, aut realem strictam, ut vidimus in præcedentibus. *Deinde.* 4. Ut notat noster Franciscus Mayronius in quolib. q. 6. tit. 1. dictum illud: *frustra fit per plura, &c.* malè intellectum multos angustioris animi reddidit avaros, & multas veritates interemit, adeò ut non viderint, ubicunque sunt diversi effectus formales, multiplicandas esse aut plures formas, aut plures formalitates.

83. Objiciunt 2. *Si animalitas & rationalitas petri inter se distinguuntur ex natura rei, tunc vel sunt aliquid præter compositum physicum ex materia, anima rationali, & unione, & ab illo ex natura rei distinctum? vel non? neutrum dici potest: ergo.* 82. animalitatem & rationalitatem, sicut & alij gradus essentialis metaphysici non esse aliquid præter compositum physicum, sed sunt ipsum illud totum metaphysicè

consideratum, homo enim petrus v. g. à pluribus scientijs consideratur; sic etiam à metaphysica, quæ cum sit scientia realis, utique circa res & realitates versari debet. Quod si animalitas & rationalitas seorsim sumantur, tunc dico iterum eas non esse aliquid præter compositum physicum, sed esse partes essentielles illius metaphysicè considerati: dum autem distinguitur animalitas aut rationalitas à toto illo, illa distinctio est ex natura rei formalis includentis ab incluso.

84. Dices. *Juxta Scotistas animalitas & rationalitas dimanant ab entitate physica, quæ est quasi causa earum: ergo erunt aliquid præter compositum physicum.* R. emanationem illam non esse propriè causam, sed tantum rationem priorē respectu alterius in essendo, quatenus nimirum dum productum est totum physicum, hoc ipso resultant & adsunt etiam perfectiones essentielles, quæ simul sumptæ sunt ipsum totum physicum metaphysicè consideratum. Hinc errant Adversarij dum putant nos in ordine ad sensationes, quarum principium, si animal consideretur physicè, est anima & organum; si verò metaphysicè, tunc principium sensationum est animalitas, errant, inquam, dum putant, nos dictarum sensationum præter principium, quod est anima & organum corporis, etiam superaddere, ac statuere aliud principium

scil. animalitatis realitatem: quia quàm parùm homo consideratus prius à physico, si dein consideretur à metaphysico, aliquid superadditum acquirit, sed est idem homo aliter ab alio scientifico consideratus; ita Scotistæ non superaddunt quidquam entitati physicæ hominis, sed eundem hominem physicum considerant secundum constitutiva & principia metaphysica; & cùm metaphysica sit scientia realis, in sua contemplatione realitatem habebit pro objecto, ne versari cogatur circa figmentum tantùm, idolum, aut simulacrum rationis.

85. *Objiciunt 3.* "Distinctio hæc esset ab
" solutè realis, & simul non esset absolutè realis
" ergo. Quòd non esset absolutè realis conce
" dunt Scotistæ. Quòd autem esset absolutè
" realis, prob. illa distinctio esset absolutè rea
" lis, quæ nemine cogitante versatur inter ab
" solutè realia, sed talis est Scotistica: ergo. maj.
" admittitur à Scotistis, & est manifesta ab in
" ductione. min. prob. quidquid identificatu
" enti absolutè reali, est ens absolutè reale, se
" v. g. animalitas & rationalitas petri, inter que
" datur distinctio Scotistica, identificantur ent
" absolutè reali; quia secundum Scotistas pe
" trus est ens absolutè reale: ergo. maj. patet
" cùm quidquid de uno realiter identificat
" affirmari potest, affirmari possit etiam d
" altero.

86. R. Negando sequel. maj. ad prob. concessa maj. nego min. ad hujus prob. nego maj. ad min. dico, petrus est ens absolutè reale includendo animalitatem & rationalitatem cæterósque gradus metaphysicos conc. his præcisis nego; quia sublata qualitercunque animalitate & rationalitate à petro, non manet petrus amplius ens absolutè reale existens propria existentia. Axioma verum est in sensu reali, falsum in formali.

87. *Obijciunt 4.* " Si semel concedatur,
 " quod animalitas & rationalitas ejusdem petri
 " verè ex natura rei distinguantur inter se,
 " sintque plures realitates, non poterunt Ad-
 " versarij ulla amplius ratione suadere, quòd
 " non distinguantur inter se realiter; imò con-
 " venientiùs in eorum principijs dicerentur
 " inter se distingui realiter, quàm solum forma-
 " liter ex natura rei; sed non distinguuntur rea-
 " liter: ergo nec formaliter. min. etiam ab Ad-
 " versarijs conceditur, maj. verò prob. Si enim
 " concedas animalitatem, & rationalitatem
 " petri esse plures realitates antecedenter ad
 " operationem intellectûs inter se distinctas ha-
 " bentes definitiones diversas adæquatas, tri-
 " buentes diversos effectus formales, & capa-
 " ces prædicatorum contradictoriorum nulla
 " amplius tibi suppetet ratio negandi realita-
 " tes has posse à se invicem separari saltem divi-
 " nitus;

" nitus; imò cùm juxta te animalitas petri sit
 " simillima animalitati leonis, animalitas autem
 " leonis sit separabilis à rationalitate petri, cùm
 " de facto ab ea sit separata, debebis consequen-
 " ter dicere, etiam animalitatem petri esse sepa-
 " rabilem à rationalitate ejusdem petri; sed si
 " animalitas & rationalitas saltem divinitus à se
 " invicem separari possint, tunc etiam juxta Ad-
 " versarios jam non sunt amplius plures forma-
 " litates tantum, sed plures res, conseq. & di-
 " stinctio inter illas erit strictè realis, non for-
 " malis ex natura rei: ergo si semel conceda-
 " tur, quòd inter se distinguantur ex natura rei
 " non poterunt Adversarij ulla amplius ratione
 " suadere quòd non distinguantur inter se rea-
 " liter, imò convenientius hoc dicerent, & di-
 " cere deberent consequenter ad sua principia.
 Hi videntur velle cavere Scoto cum suis ab er-
 rore veluti judæi Eleazaro cibum vetitum clam
 deferentes, *iniqua miseratione commoti. 2. Mach.*
 Sed.

88. R. Negando maj. cujus probæ maj. di-
 stinguo nulla amplius suppetit ratio negand
 realitates esse à se invicem divinitus separabiles
 si concedamus eas esse ante intellectus opera-
 tionem distinctas velut res & res; conc. velut
 realitates & formalitates nego maj. *Item* si con-
 cedamus eas habere diversas definitiones adæ-
 quatas, quæ sunt oratio explicans naturam re

totam seriem graduum prædicamentaliū continentis conc. Si tantū concedamus eas habere diversas definitiones adæquatas explicantes solū unum gradū, aut unicam perfectionem rei inadæquatè sumptæ nego maj. *Item* si tribuant diversos effectus formales capaces prædicatorū realium, seu quorū contradictoria extrema sint res & res conc. capaces prædicatorum contradictoriorum formalium seu quorū contradictoriorum extrema sint formalitates & formalitates nego maj. & sic transmissa min. dist. pariter conseq. ergo falsum est divinitus realitates esse separabiles, licèt ante intellectum ex natura rei distinguantur. *Primo* enim non possunt separari separabilitate mutua, quia si sic possent separari, deberent separata propriam habere existentiam, &c. Sed formalitates ex dictis non habent propriam existentiam aut subsistentiam: ergo. Quod inde confirmatur; nam ideò modus & modificatum v. g. sessio à sedente est inseparabilis mutua separabilitate, quòd sessio sine sedente non possit existere propriâ existentia, sed essentialiter & indispensabiliter sit alicujus sessio: ita formalitates essentialiter & indispensabiliter debent esse formalitates illius rei, cujus sunt aliquid per identitatem & essentialem subordinationem ad se invicem; sunt enim gradus essentialia rerum, quorum vel uno deficiente illa

rei essentia non subsisteret; sic sola rationalitate aut animalitate deficiente homo non esset homo. *Secundo* non possunt separari separabilitate non mutua ob rationem jam datam, si enim demeretur una formalitas divinitus per separationem non mutuam manentibus reliquis v. g. ex homine sola rationalitas, homo non esset eadem essentia, sed penitus aliud ens. *Tum*, quia ut habet tritum adagium, quod semel est idem semper est idem (loquendo de eodem supposito) ergo est inseparabile. *Tum*, quia gradus superiores habent essentialem ad invicem subordinationem & præsuppositionem: ergo, &c.

89. Porrò per hoc solvitur argumentum cujusdam moderni dicentis: " Licet separabilitas sit signum maximum distinctionis, non tamen inseparabilitas est signum identitatis realis strictè, ut constat in Divinis. Patet ulterius etiam in physicis, ubi dari potest modus ad modum, qui licet sint inseparabiles, sunt tamen realiter distincti. Item secundum probabilem sententiam non reputant duo actus fidei in eodem intellectu, quorum unus credat existentiam alterius, hi sunt mutuò inseparabiles, & tamen realiter distincti: ergo ex inseparabilitate formalitatum non infertur earum realis identitas, consequ. pergit ulterius, " & per hoc patet ad secundum fundamentum Scotistarum docen-

"tium

tium, quòd istæ formalitates non possint per
 se stare, cùm non sint mutuò separabiles, vel
 quòd se solis non possint terminare actionem
 physicam, vel denique quòd omnes formalitates
 petant existere unâ indivisibili existentia;
 sed horum nullum obstat, nam licèt allegati
 actus fidei, aut modus ad modum neuter
 alterius sit principium, distinguuntur tamen
 strictè realiter. Deindè sicut una absolute
 realis essentia juxta Scotistas una esse potest,
 licèt ex pluribus ex natura rei formaliter
 partialibus quidditatibus componatur, ita una
 esse poterit realiter Scotisticarum formalitatum
 existentia, licèt quævis habeat suam
 existentiam partialiter formaliter ex natura
 rei distinctam, undè ad summum earum
 inter se inferretur inseparabilitas, quæ
 distinctiõni strictè reali non officit. Et quomodo
 Personæ Divinæ essent reales, cùm distinctas
 existentias absolutas non habeant?

90. *R. Enim.* Dato quod possibilis sit modus
 ad modum, & quod unus actus fidei credat
 existentiam alterius, adhuc adest separabilitas
 non mutua inter illos; quia licèt modus non
 possit esse sine re modificata, potest tamen res
 esse sine modo hoc vel illo, & unus sine altero,
 conseq. adest separabilitas non mutua. Idem
 est de duplici illo actu fidei, quorum quilibet
 potest esse sine altero; & estò unus non foret

causa alterius, adhuc tamen quilibet potens est terminare actionem physicam, cum quilibet singillatim produci valeat ab intellectu adjuto, vel etiam à solo DEO, nec requiritur, ut unus producat ab altero; quasi verò duo lapides à se invicem improducti non distinguerentur. *Item* estò concederentur plures existentiae partiales, cum tamen hæ ex sæpè dictis non forent completæ, non inducunt distinctionem realem. Ad id quod de Personis Divinis allegat. Dico ex duplici ratione vos malè insinuat .1. Quia res propriè & pressè sumpta est ens verum existens, aut subsistens; sed Personalitates sunt ipsa subsistentia relativa: ergo sunt propriè res; conseq. realiter distinguuntur. 2. Apud Scotistas tres Personæ Divinæ habent se ut proportionaliter separatae, vel separabiles, cum se habeant ut producens & productum, spirans & spiratum, &c. ergo iterum distinguuntur realiter; quia signum distinctionis realis à posteriori est, quòd realiter distincta possint separari entitative mutuò vel non mutuò ad minus divinitus, vel saltem correspondeant his proportionatè, quæ possunt separari entitative. At verò formalitates, nec habent existentiam propriam, nec subsistentiam, nec se producunt ad invicem: ergo est disparitas manifesta. Sed sit ulterior

QUÆSTIO VI.

In qua refutantur Adversarij volentes distinctionem ex natura rei formalem esse strictè realem.

91. **A**Nte resolutionem sciendum, vel potius supponendum est, contradictoria alia esse realia, alia formalia, alia virtualia, alia rationis; seu rectius loquendo, extrema circa quæ versantur contradictoria, aliquando esse res, aliquando formalitates, aliquando virtualiter, aliquando per rationem diversa; contradictoria realia tolluntur & verificantur per admissam distinctionem realem, contradictoria formalia per admissam distinctionem formalem, contradictoria virtualia per distinctionem virtuales, &c. Jam sit

92. *Conclusio.* Distinctio ex natura rei formalis actualis non est simpliciter realis. Ita Scotistæ omnes. Ratio est; quia ad hoc ut distinctio scotistica dicatur & sit simpliciter realis, deberet versari inter rem & rem simpliciter, & in ea fundari; sed non versatur, nec fundatur inter rem & rem simpliciter: ergo. maj. patet ex dictis q. 1. n. 8. min. constat ex n. 10. &c. quia formalitates non sunt res & res simpliciter, sed tantum aliquid rei: ergo. *Confirmatur* so-

lutione & refutatione argument. ab Adversarijs adductorum & quidem

93. *Obijcies 1.* " Distinctio à parte rei ver-
 " fans inter plures res est simpliciter realis; sed
 " talis est Scotistica: ergo. maj. conceditur à
 " nobis. min. prob. formalitates Scotistarum
 " sunt verè plures res, quia vera sunt entia,
 " atqui ens & res sunt termini convertibiles,
 " & ambo transcendentales: ergo. R. negando
 " min. ad prob. nego assumptum, subsumptum
 " concedo, scil. ens & res esse terminos conver-
 " tibilis ac transcendentales; undè sicut dictum
 " est, rem aliam esse simpliciter talem, aliam se-
 " cundùm quid talem, ita etiam de ente dicen-
 " dum. Nec malè citantur ab Adversarijs qui-
 " dam nostrates docentes conceptum entis in eo
 " situm esse, *quod est*, nempè vel quod est sim-
 " pliciter, vel quod est secundùm quid; vel quod
 " est per existentiam propriam, vel existentiam
 " ejus, cujus est aliquid per identitatem. Porro
 " quando dicunt formalitates non esse ab invi-
 " cem separabiles, nec ab invicem producibiles,
 " ad mentem nostram id dicunt sic enim proba-
 " tur eas esse identificatas ob signum identitatis
 " realis à posteriori de inseparabilitate.

94. *Dices:* " Omnis distinctio etiam ante
 " Scotum vocata fuit aut realis, aut rationis,
 " realis, quæ datur à parte rei antecedenter ad
 " opus intellectûs; rationis autem, quæ fit per
 " opus

" opus intellectûs ; sed juxta Scotistas illa di-
 " stinctio formalis datur à parte rei ante opus
 " intellectûs : ergo dicenda est simpliciter rea-
 " lis, aut certè Scotistæ cum suo Doct. in mo-
 " do loquendi recedunt à communi contra
 " monitum Arist. 2. Topic. c. 2. dicentis: no-
 " minationibus res esse nuncupandas, ut nuncu-
 " pantur à pluribus. R. Nos nequaquam re-
 " cedere à communi modo loquendi, cùm etiam
 " per nos omnis distinctio, quæ est à parte rei, sit
 " realis; sed distinctionem ex natura rei seu rea-
 " lem subdividimus in realem simpliciter, & in
 " realem secundùm quid, prior est inter res & res,
 " posterior est inter formalitates. Sic etiam fa-
 " ciunt RR. qui distinctionem ex natura rei sub-
 " dividunt in realem simpliciter, & in virtuales;
 " sic fecit Doctiss. Suarez distinctionem realem
 " subdividendo in realem absolutè talem, & in
 " modalem; quod ergo fecerunt illi, & nos fa-
 " cimus fulti Authoritate eadem, qua illi; nihil
 " tamen contravenientes monito Aristotelico.
 " Et nonnè ante Molinam omnis scientia in DEO
 " vocabatur aut simplicis intelligentiæ, aut visio-
 " nis, & tamen huic licuit intrudere mediam, er-
 " go nec Scotus erravit.

95. Ob. 2. " Produci realiter, existere
 " realiter, separari realiter, &c. secundùm
 " omnes aliud non est, quàm produci, existe-
 " re, separari, destrui à parte rei, &c. ergo
 " etiam

” etiam distingui aliqua realiter, est illa distin-
 ” gui à parte rei; sed ea, quæ distinguuntur di-
 ” stinctione Scotistica, distinguuntur à parte
 ” rei: ergo distinguuntur simpliciter realiter:
 ” ergo distinctio Scotistica est dicenda simpli-
 ” citer realis. *Confir.* Quia omne ens vel est
 ” simpliciter reale, vel rationis: ergo etiam
 ” omnis distinctio aut est simpliciter realis, aut
 ” rationis, cum distinctio sit passio entis, &
 ” pari passu cum ente ambulat.

96. R. I. negando con: quòd enim illa,
 quæ à parte rei producuntur, existunt, sepa-
 rantur, aut destruuntur, &c. distinguuntur
 realiter; est ratio, quod habent diversas exi-
 stentias, & sint separabilia, non omnia autem,
 quæ à parte rei distinguuntur, habent sic di-
 versas existentias, aut sunt separabilia, qua-
 les sunt perfectiones essentielles, seu gradus
 metaphysici in eodem supposito: ergo falsa
 est conseq. Quæ supponit omnia à parte rei
 distincta distingui realiter. Aliàs idem argu-
 mentum fieri posset contra Suarezium de distin-
 ctione modali: modus & modificatum di-
 stinguuntur à parte rei: ergo realiter simpli-
 citer, negabit Suarez & quivis ejus Sectator,
 sed dicet *realiter modaliter*, seu *à parte rei mo-
 daliter*; sic nos etiam dicimus distingui gradus
 essendi ex natura rei formaliter. *Deinde* com-
 mittitur fallacia, quæ à Doctore nostro vo-
 catur

catur deceptio à secundùm quid ad dictum simpliciter; estque similis huic argumentationi: *Æthiops* est albus secundùm dentes: ergo est simpliciter albus. Talis, inquam, est argumentatio in subsumpto, dum dicitur, *atqui ea, quæ distinguuntur distinctione Scotistica, distinguuntur à parte rei, ergo distinguuntur simpliciter realiter.* Ea enim, quæ distinguuntur à parte rei distinctione Scotistica sunt realia secundùm quid, seu realitates diminutivè; & infer-tur ergo *distinguuntur realiter simpliciter, seu ergo sunt res & res simpliciter*, & sic committitur fallacia à secundùm quid ad dictum simpliciter. *Ad Confir. R.* Eam confirmare nostram sententiam, quòd scil. talis sit divisio & subdivisio distinctionis, qualis est entis ex natura rei, cum distinctio sit passio entis; sed ens ex natura rei *primò* dividitur in reale ac rationis; deindè ens reale subdividitur in reale simpliciter, quod est res strictè dicta descripta à nobis n. 9. ac in reale secundùm quid, quod est realitas ibidem descripta n. 10. ergo etiam distinctio ex natura rei alia debet esse simpliciter realis, & alia secundùm quid realis, & sic manifestè falsum est antec. confirmationis dum dicitur, omne ens vel est simpliciter reale, vel rationis; cum detur etiam ens secundùm quid reale velut realitas & formalitas.

97. Ob. 3. "Formalitates Scotisticæ pos-
" sunt

" sunt de se simpliciter negari, & non possunt
 " de se simpliciter affirmari: ergo non identi-
 " ficantur realiter inter se. Conseq. patet,
 " simpliciter enim negare unum de altero, est
 " dicere unum simpliciter non esse alterum,
 " adeoque realiter distinctum ab altero. maj.
 " prob. si enim formalitates illæ in recto de se
 " invicem simpliciter affirmari possent, nec
 " possent de se simpliciter negari; ideò effet
 " hoc, quia ab invicem nec actu separantur,
 " nec separari possunt, nec habent oppositio-
 " nem producentis ad productum, aut aliam
 " similem, sed hæc omnia ad hoc non suffi-
 " ciunt: ergo, &c. prob. min. ex confessione
 " Scotistarum, qui communissimè proferunt
 " has & similes propositiones simpliciter: v. g.
 " rationalitas petri est principium ratiocinandi,
 " animalitas petri non est principium ratioci-
 " nandi, &c. hoc idem argumentum profe-
 " quantur longius & alij R. R. sed planè contra
 " omnem sensum & cogitatum Scotistarum.

98 R. Enim. I. Nego antec. quia falsum est
 formalitates Scotisticas de se invicem simpli-
 citer negari, sed negantur cum modificatio-
 ne & addito *formaliter*, dicendo v. g. *animali-
 tas petri formaliter non est rationalitas*. Dum
 autem dicunt Adversarij à Scotistis nihil fre-
 quentiùs audiri, quàm propositiones simpli-
 citer prolatas sine *tò formaliter*, conseq. requi-

ri verificativa simpliciter talia, qualia non sunt animal, aut rationale. R. Scotistas uti hoc modo loquendi supponendo formalem negationem tanquam nobis decantatissimam, nec alijs ignotam, adeoque non repetendo, sed supponendo, & subintelligendo *tò formaliter*. Undè in sensu strictè reali ob unitatem existentiae animalitatis, & rationalitatis in homine, petrus tam differt realiter per animalitatem quàm rationalitatem à bruto; non autem formaliter. Hinc.

99. R. 2. Quod dum simpliciter affirmantur de se formalitates v. g. dicendo *animalitas petri est rationalitas*, affirmantur simpliciter propter unitatem existentiae, & identitatem in tertio v. g. petro. Quando autem negantur, nequeunt simpliciter negari, quia ad talem negationem requireretur pluralitas existentiae, quam non habent; hinc negantur de se invicem *formaliter*, dicendo: *animalitas petri formaliter non est rationalitas*. Deindè omninò evincerent Adversarij suum intentum contra nos, si animalitas petri simpliciter negaretur de rationalitate; quia talis negatio, quæ est naturæ malignantis, excluderet omnem identitatem: dum autem negatur in sensu formali, non excluditur omnis identitas, sed tantum identitas perfectissima, seu formalis manente identitate reali. Sed

100. *Dices.* " De quo simpliciter potest
 " negari definitio, potest etiam simpliciter ne-
 " gari definitum, sed de una formalitate v. g.
 " animalitate potest simpliciter negari defini-
 " tio v. g. animalitas non est principium ratio-
 " cinandi : ergo etiam potest simpliciter negari
 " definitum rationalitas, dicendo v. g. ani-
 " malitas non est rationalitas. *R.* Nego maj.
 falsum enim est, quod possit simpliciter negari
 & dici, animalitas petri non est principium
 ratiocinandi ; sed dicendum est : animalitas
 petri non est formaliter principium ratioci-
 nandi, & formaliter non rationalitas, loquen-
 do de definitione cadente super formalitatem,
 &c. Ut nihil intentatum relinquunt Ad-
 versarij ad rejiciendam hanc distinctionem,
 alius è contrà.

101. *Instat Sic.* " Ideò inter animal &
 " rationale hominis daretur hæc distinctio me-
 " dia, quia utriusque nemine cogitante intel-
 " lectu non conveniret eadem definitio ; sed
 " hoc est falsum : ergo. maj. est fundamen-
 " tum Scotistarum. min. prob. definitio ani-
 " malis in homine est principium sentiendi, sed
 " hæc definitio convenit etiam rationali huic
 " animali identificato : ergo, &c. prob. min.
 " hoc animal quod est in homine est hoc ra-
 " tionale : sed huic animali convenit princi-
 " pium sentiendi : ergo huic animali conve-

"nit esse principium sentiendi : ergo utrique
"convenit eadem definitio.

102. R. Eadem definitio, quæ convenit huic animali in homine, convenit etiam huic rationali *in sensu reali* ob unitatem existentiae in petro v. g. non autem in sensu formali. Undè in forma nego min. ad prob. concessa maj. dist. min. hæc definitio convenit etiam rationali realiter conc. formaliter nego min. & con. nec petitur hic principium, satis enim probatum est gradus metaphysicos, ut potè constituentes essentias rerum præcedere omne opus intellectûs.

103. Ob. 4. "Juxta Scotistas formalita-
"tibus conveniunt prædicata contradictoria:
"ergo non tantum formaliter, sed etiam rea-
"liter distinguuntur. Ant. est Scotistarum.
"prob. con. si possunt aliqua inter se realiter
"identificari, etsi ipsis conveniant prædicata
"contradictoria, tunc possunt etiam aliqua
"inter se realiter identificari, licet quo ad lo-
"cum, vel tempus ab invicem possint separa-
"ri, & sic etiam ipsa separabilitas inter se ali-
"quorum non erit amplius signum evidens di-
"stinctionis realis. Con. est contra omnes,
"etiam Scotistas : ergo. prob. maj. si enim
"illa, quæ sunt ab invicem separabilia, non
"possent inter se realiter identificari, ratio
"unica foret, quia de illis possent verificari
"con-

" contradictoria, scil. esse hic & non esse hic;
 " esse nunc & non esse nunc; sed si realiter
 " possunt aliqua inter se identificari, licet de
 " ipsis verificentur contradictoria, tunc ratio
 " ista est nulla: ergo si possunt aliqua inter se
 " realiter identificari, etsi de ipsis verificentur
 " contradictoria, possunt etiam aliqua realiter
 " identificari, licet ab invicem possint separari.

104. *R.* Supposito notabili in principio hu-
 jus quæst. n. 91. dist. Antec. formalitatibus
 Scotistarum conveniunt prædicata contradi-
 ctoria formalia conc. contradictoria realia nego
 antec. & con. ad prob. con. dico, posse realiter
 identificatis convenire prædicata contradi-
 ctoria formalia, & virtualia ex natura rei: at con-
 tradictoria, quæ conveniunt separabilibus
 sunt contradictoria realia, & tolluntur seu ve-
 rificantur per admissam distinctionem realem,
 quia separata à se invicem existere possunt, non
 sic realiter identificata: ergo adhuc verum est,
 quod separabilitas sit signum evidens distinctio-
 nis realis.

105. *Dices.* " Per Scotistas quæ habent op-
 " positionem relativam producentis ad produ-
 " ctum realiter distinguuntur: ergo etiam quæ
 " habent oppositionem relativam essentialis
 " dissimilitudinis. Cur enim potius oppositio
 " relativa producentis ad productum esset si-
 " gnum distinctionis realis, quam oppositio re-
 " la-

relativa dissimilitudinis? sed formalitates habent oppositionem relativam dissimilitudinis essentialis; quia animalitas petri est similis animalitati leonis, rationalitas petri non est similis illi: ergo. R. conc. Ant. & nego con. disp. est, quia oppositio relativa dissimilitudinis potest etiam esse inter extrema, quæ non habent propriam existentiam, aut subsistentiam, sicut sunt animalitas & rationalitas petri; oppositio autem relativa producentis ad productum semper debet esse inter extrema habentia diversas existentias aut subsistentias, cum produciens semper det existentiam producto, & quidem à se diversam; alias productum existeret antequam produceretur. Ex his

106. Infertur. I. Distinctionem scotisticam non esse, nec posse dici strictè & simpliciter realem ut volunt RR. confundentes illos terminos *realiter, ex natura rei, à parte rei*, quasi hæc essent synonyma, quod manifestè falsum toties à nostris proclamatum est, sed hoc veluti surdi prætereunt: habent se ergo ut termini magis & minus communes, vel ut superius & inferius, & quidem superius est *ex natura rei, à parte rei*, independenter ab intellectu, hæc sunt & significant idem, sed non *tò realiter*, quia sicut animal est duplex, rationale & irrationale, ita etiam *ex natura rei* sumitur dupliciter, *ex natura rei realiter, & ex natura rei formaliter: vel realiter*

simpliciter, & realiter secundum quid. Erit ergo distinctio realis minor secundum quid, seu ex natura rei formalis. Quia Adversarij nunquam probabunt formalitates esse res simpliciter, quia nunquam probare poterunt eas habere propriam existentiam, vel certè si probaverint existentiam propriam, non tamen eam evincunt completam includentem totam collectionem graduum metaphysicalium, quam ad rationem rei propriè dictæ requirimus. *Item* nunquam probabunt separabilitatem formalitatum in eodem supposito, quia quod semel est idem, & manens idem, semper est idem. *Deinde* si essent separabiles, Adversarij sua in se converterent arma ad interitum proprium, probantes contra se, & saniores omnes distinctionem strictè realem, quam cum omnibus alijs etiam horrent Scotistæ. *Denique* nunquam negare poterunt pluralitatem formalitatum in eodem supposito; quia nunquam, nisi cum injuria Creatoris, & ingratitude propria negare poterunt, quòd plus à DEO perceperint perfectionis, quàm creatura quævis inferior homine, nempè esse cum lapidibus, vivere cum arboribus, sentire cum brutis, & intelligere cum Angelis. quas perfectiones in alijs vident dispersas, sed in se habent adunatas per identitatem realem. Omitto plura alia argumenta RR. adferri solita, quæ ex hactenùs dictis facillè solvi possunt.

CONTRAVERSIA II.
THEOLOGICA.

De distinctione ex natura
rei formali actuali in Divinis.

QUÆSTIO I.

An inter attributa DEI ad se mutuò, & ad Essentiam ipsius comparata detur distinctio ex natura rei formalis actualis?

107. **M**ens nostra non est adducere antiquiora Adversariorum argumenta, hæc enim dudum solverunt nostrates ad sufficientiam: conabimur igitur solummodò quorundam RR. examinare fundamenta, quibus hanc nostram insudant reijcere sententiam, allegantes 1. Quòd si daretur distinctio ex natura rei formalis scotistica, illa foret strictè realis, vel prorsus imperceptibilis de quo suo loco. 2. Quòd hæc distinctio Scotistica repugnet simplicitati Divinæ. 3. Quòd in

natura Divina daretur novum mysterium Trinitatis longè majoris multitudinis realium prædicatorum, de quo quæst. 4. 4. negant RR. inter attributa ad se comparata, vel ad Essentiam, aut personalitates inveniri contradictoria independentes à nostris conceptibus. De quo sit

108. Conclusio. Attributa DEI tam ab Essentia, quam inter se distinguuntur ex natura rei formaliter actualiter. Ita Scotus cum omnibus suis i. d. 8. q. 4. ad quæst. Resp. ubi hæc leguntur: *est ergo ibi distinctio tertia procedens in intellectum omni modo: & est ista, quod sapientia est in re ex natura rei, & bonitas est in re ex natura rei, sapientia autem in re formaliter non est bonitas in re: ergo.*

109. Prob. I. Auth. S. Scripturæ. Joan. 16. dicitur: *omnia quæcunque habet Pater mea sunt.* Item Matth. 11. *Omnia mihi tradita sunt à Patre meo.* ubi Christus (veritas infallibilis) attributa significat pluraliter pluralitate se tenente ex parte DEI, ut patet ex particula *quæ habet*, scilicet in seipso, & non in intellectu nostro, ut explicant SS. PP. Item Roman. 1. v. 20. *invisibilia enim ipsius à creatura mundi per ea, quæ facta sunt conspiciuntur: sempiterna quoque ejus virtus & Divinitas.* ubi *invisibilia* pluraliter extra intellectum nostrum ponuntur: ita sicut mens nostra non facit sempiternitatem, sed supponit, ita & invisibilia. Deinde quatenus non cognoscuntur

scuntur; dicuntur propriè *invisibilia*: ergo sunt talia independentè à nostro intellectu. Jam sic argumentor: in DEO dantur *omnia, invisibilia, & plura à parte rei*; sed omneitas & pluralitas à parte rei arguit distinctionem à parte rei: ergo datur in DEO distinctio à parte rei, sed non realis simpliciter: ergo formalis Scotistica.

110. Conf. I. Auth. SS. PP. S. Bernardi lib. 5. de considera. ante medium: *Multa dicuntur esse in DEO, & quidem sanè, catholicèque: sed multa unum.* S. Justinus in q. q. contra gentes ad interrogationem tertiam dicit: *aliud esse DEI Essentiam, aliud voluntatem: ab Essentia enim prodire voluntatem, non à voluntate Essentiam.* S. Cyrillus Alexand. lib. 2. thesauri, enumeratis Divinis Attributis ait: *Hec omnia non substantiam, sed aliquid eorum, quæ in substantia inspiciuntur, significant.* S. Basilus lib. 1. contra Eunomium asserit: *quomodo enim ridiculum non est, si quis procreandi viam ipsam esse dicat Divinam Essentiam? aut providentiam rursus Essentiam? itidèmq; præscientiam?* ex quibus sic argumentor. in DEO datur unum & multa: item in DEO unum significat substantiam, & alia hujus substantiæ qualitates, ab Essentia DEI prodit voluntas, non à voluntate Essentia; sed unum & multa; substantia, & substantiæ qualitates, Natura DEI, & quæ cir-

ca naturam sunt, sunt actu & formaliter à parte rei: ergo actu formaliter distinguuntur à parte rei. Prob. min. independenter enim ab omni ope intellectûs Essentia Divina est illa ratio objectiva, à qua prodit voluntas, & voluntas est illa ratio, à qua non prodit Essentia Divina: ergo in aliquo sensu vero, sano, ac catholico Essentia Divina non est attributum, & è contrà. Prob. Antec. non ideò Essentia est illa ratio, quia ego vel alius hoc intelligit; sed econtrà, *ex eo, quòd res est oratio dicitur vera.* cap. de substantia: ergo. Deindè ex cit. S. Basilio, ridiculum est dicere Essentiam Divinam esse vim procreandi, aut providentiam; & tamen hoc evidentè dicunt Adversarij: ergo. Tandem Patres Concilij Toletani 6. & II. in professione fidei asserunt: *solum filium assumpsisse humanitatem in eo, quod est proprium filij, & non quod est commune trinitati*: ergo datur aliqua non identitas ex natura rei inter Verbum Divinum & naturam Divinam. Prob. conseq. vel hoc est verum, quia tu dicis, vel dicis, quia est verum: si secundum; habetur intentum: si primum; ergo dicta PP. sunt vera, quia tu dicis: ergo si tu non diceres, non foret verum dicere, filium assumpsisse humanitatem in eo, quod est proprium filij; & non quod est commune Trinitati.

III. Conf. 2. ex doctrina ipsorum Adversariorum, dum enim quæritur; *an Essentia sit de*

ratione attributorum? respondent negativè. Et tamen quis non videt debere omninò esse, si inter illa nulla sit distinctio. Viceversa dum quæritur; *an attributa sint de quidditate Essentia?* respondent item negativè, idem dicunt ad quæst. *an unum attributum sit de essentia alterius?* & tamen omnia ista debent esse necessariò invicem essentialia, si sint Essentiæ essentialia, aut nullum ponatur discrimen ex natura rei inter ea invicem, aut inter ipsa cum Essentia comparata. Deindè Adversarij dicunt unum attributum demonstrari per aliud, & in facto ita demonstrant; sed ineptum est velle idem per se ipsum demonstrare, cum ibi conclusio à præmissis, & medium ab extremis non possint distingui. *Nec dicas*: hæc distingui tantum per intellectum nostrum, & demonstrari unum per aliud, prout substant nostris conceptibus inadæquatis, & idem modo confuse, modo explicitè cognoscentibus; nam si sic esset, ajebat noster Mayronius: esset negotiari non circa DEUM sed circa conceptus nostros de DEO.

112. Conf. 3. Theologi Christiani omnes ferè impugnant philosophos, qui posuerunt DEUM produxisse creaturas per intellectum, non per voluntatem; sed si nullum inter hæc est discrimen in re, convincuntur illimet idipsum tenere, quod philosophi. Denique omnes docent contra Durandum processiones Divinas

non fieri per naturam, sed per potentias scilicet intellectum & voluntatem; sed hoc esset manifesta contradictio in terminis, nisi aliud esset intellectus, & aliud Essentia, alias processio fieret, & non fieret per Essentiam, fieret, & non fieret per intellectum: ergo. *Nec satisfacit solita Adversariorum cantilena dicentium, nos de DEO cognoscere per plures conceptus, & discursus explicitè, ac distinctè, quod antea cognoscebamus implicitè, & confusè. Nam.* In hoc dicto gratis supponitur, unum attributum implicitè in altero contineri, quod perinde est, ac unum includi formaliter in alio, id ipsum autem est in controversia, nec assumi debet, sed probari. II. Ex isto progressu ad cognitionem explicitam & distinctam debemus potius agnoscere nos perfectiùs DEUM cognoscere, & in illo plures perfectiones deprehendere, quas antea in unum confundebamus; sicut in cognitionibus sensitivis experimur nunquam nos transire à cognitione immediata confusa ad distinctam, quin reverà reperiamus in objecto veram distinctionem partium, figurarum, colorum, & aliarum qualitatum, cur ergo intellectui nostro præter eam imperfectionem, quæ consistit in speciebus alienis, hanc insuper vellemus irrogare, ut decipiatur cognoscendo distincta, quæ reverà nullo modo sunt distincta? *maximè; quia conceptus apprehensivi suppo-*

nunt objectum, cadentes super illud naturaliter sine ulla opera affectata discursûs; ita quòd non possint aliquid imaginari in objecto, quod non sit in illo; sed tantùm ei se conformant, uti illud inveniunt, & ab eo suam sumunt repræsentationem: ergo representatio, quæ in illis resultat, procedit immediatè & adæquatè ab objecto, naturæ suæ relicto. *quod ulterius patet.* quia simplex apprehensio est necessaria, & naturalis imago rei, quam apprehendit: similis oculo, qui nihil potest videre in objecto, quod in eo non sit, ut videat eo modo, quo est per simplicem intuitum & naturalem sine ulla arte, & affectatione: ergo. Si igitur DEUS monstraret homini duo cognoscenda v. g. bonitatem & sapientiam, aut Essentiam Divinam & paternitatem, tunc duo conceptus apprehensivi exhibebunt repræsentationes omninò diversas; sed illi duo conceptus sunt formaliter diversi, & naturales imagines objectorum: ergo etiam objecta sunt formaliter in se diversa.

113. Conf. 4. De attributis DEI verificantur contradictoria independenter à nostris conceptibus; nam re ipsa verum est 1. quòd *DEUS nos amet voluntate, & non intellectu.* 2. quòd *justitia DEI nos puniat, non misericordia, &c.* 3. quòd *Pater generet filium intellectu, non voluntate, &c.* Sed contradictoria nequeunt verificari de ente omninò indistincto, ergo debent hæc ali-
quo

quo modo esse distincta, non distinctione real-
 stricta: ergo formali media.

114. R. Adversarij negando maj. hujus con-
 fir. quòd allata prædicata sint contradictoria; ra-
 tio enim cur prædicata Essentie & natura expri-
 mamus pluribus diversis nominibus, dicunt, non
 est aliqua pluralitas reperta in natura DEI, sed im-
 perfectio nostri intellectus, qui totam infinitam per-
 fectionem unius simplicissimi actus divini non po-
 test una cognitione satis clarè intueri, nec uno no-
 mine perfectè significare, & ideò debet illam attin-
 gere imperfectè sub diversis anigmatibus, seu per
 diversas imagines rerum creatarum. Hinc fit,
 cum de DEO loquimur per diversa nomina, nec
 possimus, nec velimus DEUM significare tantum
 prout est in se, sed insuper prout est in nostris cog-
 nitionibus: Et cum DEUS prout est in una cog-
 nitione, seu prout est representatus sub uno anig-
 mate e. g. justitiæ creatæ, utique eatenus non sit
 in alia cognitione representante ipsum e. g. sub
 anigmatate misericordiæ, &c. Ideò dicunt, potest
 fieri, ut de ipso aliquid affirmemus sub uno anig-
 mate, & sub alio negemus sine ulla contradictione
 prædicatorum DEO & attributis intrinsecorum.

115. R. 2. Ad singulas propositiones in confir.
 adductas. & I. quidem, quando dicitur: DEUS
 nos amat voluntate & non intellectu, dicunt, sen-
 sus, ut propositio maneat vera, non est, quòd DEUS
 nos amet voluntate tali, quæ in se non sit intellectus;

hoc enim esset falsissimum: sed quòd DEUS, quando concipitur nos amare, concipiatur sub enigmate voluntatis create, seu ut principium operationis eminenter talis, quales sunt nostræ volitiones & amores; non autem concipiatur sub enigmate intellectus creati, seu ut principium operationis talis, quales sunt nostræ intellectiões, ubi apparet, nullam esse contradictionem, quæ de attributis secundum se verificetur. Sic etiam

116. R. 3. *Ad Propositionem: justitia DEI nos punit, misericordia nos non punit, &c. Dicentes: sensus non est, quod justitia, quæ punit, realiter in se non sit misericordia, quæ parcit, aut immensitas, quæ DEUM ubique presentem sistit: hoc enim iterum esset falsum: sed quòd DEUS, quando concipitur ut justus, seu ut puniens concipiatur sub enigmate justitiæ create, quæ punit, seu ut principium talium operationum, quales procedunt à justitiæ create; non autem sub enigmate misericordiæ create, quæ parcit. Pari modo*

117. R. 4. *Quòd Pater generet intellectu, & non voluntate, sensus non est, in hac propositione, quòd filium generet aliquo intellectu, qui in se non sit voluntas, sed quòd Pater, cùm à nobis concipitur generans, concipiendus sit sub enigmate intelligentiæ creati, pronuntiantis verbum suæ mentis; non verò per anigma & similitudinem amantis creati. Sic Adversarij. Sed.*

118. *Contra 1. In Concil. Toletano re-*
la-

lato à Patre viva p. 1. disp. 1. q. 3. n. 6. habentur formalia: *non est credendum, quòd Pater voluntate filium genuerit, nec quòd voluntas sapientiam prævenerit, sed natura.* Item in Concil. Syrmientiensi dicitur: *Si quis Consilio DEI factum filium DEI asserverit, anathema sit.* Ubi PP. cum Hilario lib. de Synod. anathem. 24. *Ly Consilio* intelligunt pro voluntate. jam sic argumentor ex cit. Concilij: non est credendum, quòd Pater voluntate filium genuerit: ergo voluntas formaliter & intransitivè non est intellectus. Prob. conseq. si voluntas nullo modo à parte rei distinguitur ab intellectu nisi in ordine ad nostros conceptus & ænigmata: ergo coram DEO & Angelis ejus intuitivè DEUM videntibus verum erit dicere Pater æternus producit filium voluntate, sicut intellectu. *Deinde* myſteria fidei proponuntur nobis credenda ut sunt in se vera veritate infallibili, & non ut substant nostris conceptibus inadæquatis, ut patet de Angelis, quos concipimus defectò per modum puerorum alatorum, nullus tamen credit, nec audet credere sic alatos: ergo cum Concilium Syrmienſe sub anathemate prohibeat dicere filium DEI *consilio* seu voluntate factum, & in aliquo sensu catholico verum sit filium *intellectu* productum esse, evidenter sequitur aliqua distinctio inter intellectum, & voluntatem.

119. Contra 2. Si intellectus & voluntas per omnia sunt idem etiam formaliter à parte rei, tunc processio, quæ est per intellectum, erit etiam per voluntatem in divinis, & vice versa; aut erunt duæ generationes, aut duæ spirationes; imò utrúmque continget, ut scil. sint duæ generationes, & duæ Spirations; quia generatio filij erit etiam spiratio, & spiratio Sp. Sancti erit etiam generatio; vel certè non erit, nisi aut generatio, aut spiratio, quæ omnia, ut loquar cum nostro Barone sunt abominationes, quæ in sententia Adversariorum non videntur evadi posse, ut patet, tota enim ratio, cur illæ actiones debeant seorsim esse, est, quia seorsim sunt illæ potentia scil. intellectus & voluntas: undè si illæ miscerentur, sive ipsa re (sive opinione) statim confundi debent processiones, quod tamen tollit Trinitatem personarum in DEO, ut quisque videt. *Confirmatur* si Essentia Divina includitur intrinsecè in conceptu cujuslibet attributi, tunc non minùs includeretur in volitione, quàm in intellectione, nec minùs in spiratione, quàm in dictione, sed hoc etiam secundùm ipsos Adversarios est falsum, nec potest subsistere. Quòd sic prob. quia sic illi non possunt reddere rationem, cur in Divinis non sint duo filij; vel cur Sp. Sanctus non sit secundus filius? ratio enim apud ipsos est, quia

in *intelligere*, per quod producitur filius, involuitur Essentia ipsa divina, sed etiam tota illa involuitur in velle divino: ergo per illud producitur filius non minùs quam per intelligere, & ita Sp. Sanctus est filius, non minùs quam verbum. Nec video quomodo hæc possint salvari per recursum ad ænigmata, non enim dum Pater æternus producit filium aut Sp. Sanctum, respicit, aut respexit ad hæc inferiora; nec nos credimus processiones divinas fieri ad similitudinem creatarum.

120. Contra 3. Quia reverà in natura divina est pluralitas perfectionum, non quidem simpliciter talium, quarum quælibet haberet propriam existentiam, & noceret simplicitati divinæ, sed secundùm quid, seu rationum formalium, de quibus in contro. phys. nam *intellectus*, *voluntas*, *justitia*, &c. Sunt perfectiones simpliciter simplices, quæ formaliter reperiuntur in DEO; tùm quia juxta Avicennam 1. met. ac Peripateticos, Scotum & D. Thomam: *Qualibet ratio formalis non est nisi ipsa* in quocunque ente sit, sive finito, sive infinito, quia infinitas non mutat essentielles differentias, sed alia ratio formalis est *intellectus*, alia *voluntatis*, alia *justitiæ*, &c. tùm quia aliquis non malè loqueretur dicendo: DEUM esse complexum omnium perfectionum simpliciter simplicium, quomodo philosophi de-

finiunt

finiunt beatitudinem, quòd sit status omnium bonorum aggregatione perfectus, quæ definitio intelligitur quoque de beatitudine objectiva, quæ DEUS est. Qua ratione S. P. N. Franciscus vocavit DEUM *omnia* dicendo: *DEUS meus & omnia.* Verba D. Thomæ dist. 2. q. 1. sunt hæc: *in DEO est sapientia, bonitas secundum sui verissimam rationem: ratio sapientiæ non est ratio bonitatis in quantum hujusmodi. Et opusculo 72. diversitas rationis, quæ est in attributis, non est tantum à parte nostra, sed à proprietate ipsius rei, & hoc verum est.*

121. Contra 4. Maximè contra illa ænigmata diversa; quia si ad tollendam repugnantiam essendi & non essendi, sufficeret esse & non esse secundum diversos conceptus intellectus creati, aut secundum diversa ænigmata, ac imagines rerum creatarum, tunc tolleretur quidem illa repugnantia prædicatorum in dictis propositionibus apparenter & putativè, sed à parte rei sequeretur ex tali hypothese contradictio, & id, quod absolutè impossibile est, nempe ut idem de eodem respectu ejusdem esset simul, & non esset, v. g. quòd DEUS amet voluntate, non intellectu. puniat justitia, misericordia non puniat, &c. quæ omninò idem sunt à parte rei in DEO. Imò sequitur per Adversarios Thomistas nec ratione distingui; quia per ipsos attributa distinguuntur

guuntur ratione: ergo non distinguuntur, ne quidem ratione. Prob. conseq. 1. Quia distinctio rationis est in solo intellectu ut in subjecto: ergo per illam non potest quidquam extra distingui. 2. Ubi nulla est differentia, nulla est distinctio; sed per Adversarios ex parte DEI nulla est differentia: ergo nec distinctio. 3. Quòd est in sola creatura, nequaquam est in DEO; sed distinctio rationis est in solo intellectu creato: ergo non in DEO, conseq. si quæ argumenta convincant distinctionem ullam in Divinis, non satisfit illis per distinctionem rationis.

122. R. Adversarij. *Eadem perfectio in divinis ut connotat verum intellectus dicitur, ut connotat bonum dicitur voluntas, &c. & his modis salvantur contradictiones occurrentes in divinis; ut generare, & non generare, spirare & negatio spirationis, &c.* Contra. Sistendo in exemplo ab ipsis dato de intellectu & voluntate; verum quod connotat intellectus in divinis est verum increatum; bonum connotatum à voluntate divina est bonum pariter increatum, non verò bonum finitum & infirmum creaturarum: ergo jam datur bonum increatum distinctum actu à vero increato, & ita distinctio formalis inter aliqua divina; neque hæc solutio aliud præstat, quàm transferre difficultatem ab intellectu ad verum.

123. *Contra 5.* Ponamus beatum, qui videt DEUM sicuti est, illi repræsentatur intellectus & voluntas divina, justitia divina, & misericordia divina, natura divina, & paternitas, &c. Talis Beatus videt propositionibus nostris contradictorijs ænigmaticis formalibus respondere in objecto (DEO) propositiones objective contradictorias, juxta dictum Aristotelicum: *Ex eo, quod res est, vel non est, propositio est vera vel falsa*: Ergo illa extrema contradictoria, DEUS amat voluntate, non intellectu; punit justitia, non misericordia, &c. nedum sunt vera propter conceptus nostros ænigmaticos de DEO formatos, sed in se est alia & alia, ac non merè per intellectum distincta. Vel si liceret dicere: *Intelligo DEUM sub diversis ænigmatibus*: ergo in DEO non datur alia distinctio nisi per intellectum. Tunc etiam licebit asserere: *intelligo Patrem & Filium, & Sp. Sanctum diversis conceptibus & ænigmatibus*: ergo inter eos non datur nisi distinctio per intellectum tantum: aut cognosco in lacte diversis sensationibus dulcedinem & albedinem gustu scil. & visu: ergo albedo & dulcedo in lacte non distinguuntur nisi prout substant diversis sensationibus? falsæ sunt istæ postremæ duæ illationes, & distinguuntur Pater, & filius, albedo & dulcedo etiam in se: ergo etiam attributa cæteris paribus, & non tantum per rationem, licèt diversis ænigmatibus

bus à nobis concipiantur. Ex his patet ad omnes Adversariorum Respons. quòd nempe reverà intellectus & voluntas DEI, &c. sint plures perfectiones, alias certè DEUS *intellectu vellet, & voluntate intelligeret*; & sic cognoscendo peccatum vellet peccatum, nec mere permitteret, si reverà talis voluntas est ipsissimus intellectus DEI.

124. R. *Alij sufficere distinctionem virtualem aut fundamentalem.* Sed *Contra. 1.* in divinis necessariò debet dari aliqua pluralitas actu, alias gratis disputamus aut supponimus esse attributa præter Essentiam, &c. sed omnis pluralitas supponit distinctionem unius ab alio; quia si sunt unum certè non sunt plura, sed distinctio virtualis aut fundamentalis non reddit extrema actu distincta, sed postea distinguenda: ergo non sufficit ad veritates Theologicas; quia fundamentum non est fabrica, imò nec pars ejus propriè (domus enim est supra, & innititur fundamento) sicut basis non est pars statuæ: ergo jam fundamentum distinctionis non est distinctio; sed in divinis opus est distinctione: ergo non sufficit virtualis aut fundamentalis.

125. *Contra 2.* Dum illa distinctio fundamentalis & inchoata perficitur, quæro, an sit realis, vel rationis? si realis habetur intentum. Si rationis nil prodest, ut probatum est; si

mixta, falluntur Adversarij in propria doctrina, quod omnis distinctio sit realis vel rationis, & sic tacitè accedunt ad nostras partes, quòd scilicet detur distinctio media. *Confirmatur.* Vel illa Adversariorum distinctio consistit in eo, quod est intra DEUM; aut consistit partim in eo, quod superadditur ab intellectu: si primum, non est tantùm inchoata, ut illi volunt, sed perfecta: si secundum, non est simpliciter virtualis, sed actualis: quod patet à *simili*: si enim ad aliquid simpliciter necessarium forent arbores, certè non sufficeret semen pro singulis, & tamen semen est virtualiter arbor, si opus esset ad aliquem effectum siccitas aut calor v. g. ad sanitatem animalis, certè non expediret admovere, multò minùs ingerere ignem, licèt ignis sit virtualiter siccitas & calor: ergo, &c. *Deindè propiùs ad rem*: in DEO æternitas non æquivalet immensitati: ergo distinctio virtualis etiam ex hoc capite nihil valet. Prob. Antec. quia æternitas non se extendit ad spatium loci, sed ad spatium temporis: ergo, &c.

QUÆSTIO II.

An relationes divinæ distinguantur formaliter ex natura rei ab Essentia Divina, & attributis?

126. **C**onclusio. Relationes seu personalitates divinæ distinguuntur quoque formaliter ex natura rei ab Essentia divina, & attributis. ita Scotistæ omnes cum suo doct. 1. sent. d. 2. q. 7. ubi hæc habet: *sed hic restat ulterior difficultas, non enim videtur intelligibile, quod Essentia non plurificetur, & supposita sint plura, nisi aliqua distinctio ponatur inter rationem Essentiæ, & rationem suppositii.* Mox subjungit: *Et dico sine assertione, & præjudicio sententiæ melioris, quod ratio, qua formaliter suppositum est incommunicabile, & ratio Essentiæ habet aliquam distinctionem precedentem omnem actum intellectus creati, & increati.*

127. Prob. 1. Auth. SS. PP. Quæst. præced. n. 109. cit. maximè ex Concil. Florent. sess. ult. ubi explicans illud Joan. 16. *omnia quæ habet Pater mea sunt inquit, omnia quæ Patris sunt, ipse Pater unigenito Filio suo gignendo dedit præter esse Patrem,* ubi Concil. paternitatem ab alijs seorsim ponit: ergo excipit pater-

ternitatem, sed quid est distinctio nisi exceptio quædam. *Confir. 1.* Ex nostro P. Barone ex doctrina Adversariorum sequitur, quod aut Pater dedit Filio Paternitatem, aut nihil dedit Filio; si enim Paternitas per omnia est idem cum essentia data ei, jam etiam paternitas data est, alioquin nec essentia; & si essentia sit eadem per omnia Paternitati, Essentia non est data ei, quando nec data paternitas: *hoc patet in exemplo*: impossibile enim est dare alicui enssem & non dare gladium cum ensis & gladius sint synonima. *Nec valet* hic effugium Adversariorum de sua distinctione rationis, in ordine ad conceptus ænigmaticos, possum enim distinguere ratione enssem à gladio, ut si dicam, omnis ensis est gladius; quo casu ensis est subjectum, gladius prædicatum, conseq. aleitate aliqua saltem rationis aliud & tamen stultus esset, qui propter hoc putaret posse donari enssem alicui absque eo, quod donetur ei gladius: ergo similiter.

128. Prob. 2. Quoties ex parte objecti verificantur prædicata contradictoria de aliqua entitate, ad declinandam contradictionem debet in ea dari aliqua distinctio objectiva, sed de Essentia divina & personalitatibus verificantur ex parte objecti prædicata contradictoria: ergo, &c. *Prob. min. 1.* De facto filiatio terminat unionem hypostaticam; natura verò il-

lam non terminat, ut docet Scotus cūm suis (in Sententia verò Adversariorum communiōri unio hypostatica terminatur ad personam verbi, natura divina identificata cum paternitate terminat unionem, quin illam terminet paternitas) 2. *Natura divina non generat, Pater Divinus generat. Natura divina non generatur, Filius Divinus generatur, Pater generat intellectu; Pater non generat voluntate, &c.* Item omnes Theologi inquirunt, an principium quo productivum verbi & Sp. Sancti sit natura, an personalitas, an utrumque? sed hæc quæstio foret planè inepta, nisi ex parte objecti natura, & personalitas distinguerentur: ergo, &c.

129. Hæ & similes propositiones sunt (seu verius loquendo) essent contradictoriæ, si à parte rei nulla esset distinctio inter naturam & personalitates, quia idem de una re verè negatur, quod affirmatur verè de altera; sed hic non potest fieri recursus ad distinctionem extrinsecam penès vera & realia connotata realiter inter se distincta, cūm hic non adsint, distinctio etiam realis, ut rei à re inter Essentiam divinam & personalitates divinas argueret quaternitatem in DEO; distinctio autem rationis ad evitandam à parte rei contradictionem, ut ostensum est, non est sufficiens, sicut nec virtualis. Deinde licet propositiones for-
ma-

males contradictoriae non possint formari nisi ab intellectu; propositiones tamen objectivæ continentis prædicata contradictoria, sunt coram DEO veræ independentes à quovis intellectu, & verissimum est ante omnem intellectum, *naturam divinam communicari filio, paternitatem non communicari filio*: Ergo requiritur aliqua alia distinctio, aut non identitas minor reali, & major distinctio rationis per intellectum; talis autem est nostra formalis: ergo.

103. R. *Adversarij*. Negando verificari de Essentia & personalitatibus divinis prædicata verè contradictoria probantes hoc ex Concilio I. Florent. sess. 25. *Credimus in unum DEUM Patrem, &c. Sed ne identitatem, unitatemque Essentiae dividamus, atque ut Essentiam ab Hypostasibus non re differentem, sed ratione tantum, & actu intelligendi asseveremus.* 2. Ex Joanne Theologo in eodem Concilio, sess. 18. *Divina substantia & persona re quidem sunt idem, secundum autem modum intellectiois nostra differre videntur.* 3. Ex Concilio Later. sub Innocentio III. in cap. firmiter de summa Trinit. contra Joachimum Abb. *ideò in DEO solummodo Trinitas est, non quaternitas, quia qualibet personarum est illa res, videl. substantia, Essentia, seu natura divina, licet igitur alius sit Pater, alius Filius, alius Sp. Sanctus, non tamen aliud,*

aliud, sed id, quod est Pater, est Filius, & Sp. Sanctus idem omninò. 4. Ex Concil. Rhemen-
 si contra Gilbertum Porretanum. *Credimus & confitemur simplicem naturam divinitatis esse DEUM, nec aliquo sensu catholico posse negari, quin Divinitas sit DEUS, & DEUS Divinitas.* Item sic: *credimus solum DEUM Patrem, & Filium, & Sp. Sanctum aeternum esse nec aliquas omninò res, sive relationes, sive proprietates, sive singularitates, vel unitates dicantur, vel aliqua hujusmodi adesse DEO, quæ sint ab æterno, & non sint DEUS.* Ex quibus contra nos sic

131. *Insurgunt Adversarij. Si inter Essentiam & personalitates divinas verificantur prædicata contradictoria, debet ante omne opus intellectus aliquid in Persona esse v. g. paternitas, &c. quod sit negabile de Essentia, & vicissim. vel in aliquo sensu catholico debet verum esse, quod illud non sit divinitas; sed si aliquid est in persona, quod est negabile de Essentia seu quod non est divinitas, tunc persona & Essentia non sunt idem omninò; quia unum esse negabile de altero supponit illud non esse alterum, sicut universim dici supponit esse, & sequitur ad esse. Item dabitur quaternitas, quia dabitur aliquid, quod non est Essentia: ergo, &c.*

132. R. I. Ad Concil. Florent. ibi fuisse actum de processione Sp. Sancti ex Filio, sicque satis erat latinis asserere identitatem realem

lem inter naturam divinam, & personas, & huc tendebat per se illorum intentio; licet occasionaliter Joannes Theologus de sua opinione adjecerit distinctionem solius rationis, sed de hac nihil fuit definitum, ut nostrates notant communiter ex ipsis Concilij verbis, dum enim Joannes Theologus in illo Concil. dixit: *re quidem sunt idem, secundum autem modum intellectationis nostra differre videntur, ly videntur* insinuat Concilium loqui opinative, vel certè noluisse præjudicare opinionibus Scholasticorum, sumpsit ergo distinctionem rationis pro omni ea, quæ excludit realem inter *rem & rem*. Scopus enim unicus Concilij erat, notum facere, & probare, an Sp. Sanctus procedat etiam à Filio? & eximere græcis suam rationem dubitandi, an si ex filio quoque procederet Sp. Sanctus, esset idem principium cum patre, an duplex? hoc enim timebant græci concedere, existimantes dividi Essentiam in duas, si filius spiraret cum Patre. Latini, ut hoc impedimentum credendi removerent, unum solum ac idem principium ratione unius & ejusdem Essentiæ ponebant, & sic servantes unitatem, & identitatem naturæ divinæ, ademerunt græcis metum & scrupulum, & tandem persuasere processionem à filio: occasionaliter autem Joannes Theologus de sua opinione adjecit solam distinctionem

nem rationis, de qua nihil definitum fuit in hoc Concilio : ergo, &c. *Tùm* quia in litteris unionis latinorum cum græcis Eugenius IV. nullam facit mentionem de distinctione inter divinam naturam & personas, conseq. tantùm Joanni Theologo privato illi doctori adversaremur, cujus dicta non fuerunt omnia approbata, etiam teste Ricciolio S. J.

133. R. 2. Concil. Later. voluisse excludere solam distinctionem realem inter naturam & personas, cùm solam quaternitatem eliminare cogitârat : per tò *omnino idem*, non nisi identitatem realem volebat, & sic summam simplicitatem pro identitate reali, qua admissa jam excluditur quaternitas in DEO, vel multitudo rerum, quod solùm intendebatur contra Joachimum Abbatem.

134. R. 3. In Concil. Rhemensi fuisse damnatum errorem Gilberti Porretani Episcopi Pictaviensis qui inter alias propositiones edidit has duas. 1. *Quod divina natura, qua divinitas dicitur, DEUS non sit, sed forma, qua DEUS est; quemadmodùm humanitas homo non est, sed forma, qua est homo.* 2. *Quod tres personæ tribus unitatibus sint tria, & distinctæ proprietates tribus, quæ non sunt ipsæ personæ sed sunt tres res æternæ, & ab invicem à divina substantia in numero differentes.* Ubi in secunda propositione Gilberti manifestè ponuntur tres

res aeternae numero à divina substantia differentes, sed distinctio numerica, & individui ab individuo est realis stricta: ergo Gilbertus posuit distinctionem realem strictam tollendo identitatem realem. Scotus autem ponit distinctionem minorem, nempe ex natura rei formalem manente identitate reali. Deinde Gilbertus assererat, rationes divinarum personarum, relationes extrinsecus affixas esse substantiæ divinæ, & Essentiam Divinam esse formam, qua quælibet personarum DEUS est; ipsam tamen non esse DEUM, & multa æterna esse, quorum nullum sit DEUS, & personas divisas in substantia, & Patrem, & Filium non esse veritatem, sapientiam, &c. sed verum, sapientem, &c.; & denique personas non esse illam rem, qua sunt DEUS. Undè quaternitatem in DEO admittebat similem quaternitati quatuor orbis partium, ut exprimit S. Bernardus: horum verò nihil, nec somniavit quidem Scotus, qui econtrà docuit personas & Essentiam esse unam rem, & Essentiam Divinam esse DEUM, & sapientiam divinam esse realiter bonitatem, & inter naturam & personas, & inter attributa esse minimam omnium distinctionum præcedentium intellectū, quam ob sui parvitatem vocavit non tam *distinctionem formalem*, quàm *non identitatem formalem*: nihil ergo habet Scotus cum Gilberto.

Addit P. Joan. Bapt. Ricciolius è. S. J. vindicando Scotum ab hoc errore Gilbertino: *Quid? itane oculis, & auribus caret Ecclesia DEI, ut qua ad primos suffurros, & delationes, contra Gilbertum adeo strenuè evigilavit, & justè insurrexit; postea contra Scotum post tot sæcula, & celeberrimam de illius opinione famam, nullas querellas audierit? nullam notarit maculam? ad illationem ex Concilijs.*

135. R. 4. *Dist. maj.* Debet ante omnem operationem intellectus aliquid esse in persona v. g. paternitas, seu tò in communicabile pluribus, quod sit negabile de Essentia formaliter conc. realiter & simpliciter nego maj. sic quoque dist. min. sed si aliquid est in in persona, quod est negabile de Essentia, tunc persona & Essentia non sunt omninò idem formaliter conc. realiter nego min. & conseq. si enim tò omninò idem accipiatur in summo rigore, etiam excludet distinctionem virtualem & rationis maximè quia Concil. Rhemense sub Eugenio III. art. 1. Ait: *In Theologia inter essentiam & personam ratio non distinguit*, quibus verbis plane videri potest excludi etiam distinctio rationis; ne ergo & Adversarij & Scotistæ videantur docere contra Concilia, aut arguantur, tò omninò idem excludit solam distinctionem realem ad sensum genuinum Conciliorum volentium retundere quaternitatem in DEO. Sed,

136. *Dices.* Hic adesse distinctionem rationis, non rationantis, sed rationatæ, hoc est distinctio ab intellectu quidem facta, sed cum fundamento in re. *Contra 1.* ex hac Adversariorum Respons. sequitur, quod *paternitas* v. g. non desinat communicari, nisi post fictionem intellectûs: ergo si nullus intellectus circa hoc fingendum versetur, *paternitas*, æquè communicabitur filio ac Essentia. *Prob. consequ.* quia illam communicationem impedit sola distinctio cum fundamento, sed estò fundamentum sit, sive intellectûs operatio, tamen distinctio non est: ergo. *Contra 2.* Fundamentum illud, aut est aliqua diversitas horum duorum, aut non est, si primum? habetur intentum. Si secundum redit argumentum, quod duo contradictoria verificentur de eodem.

137. Instabis. Arguendo ex Concil. Rhemenli: si in personis divinis esset aliquid negabile de Essentia, seu divinitate v. g. tò *incommunicabile pluribus*, tunc debet in aliquo sensu catholico verum esse, quod illud non sit *divinitas*, ^{jam} vel est nihilominus DEUS? vel verò non est DEUS? si est DEUS: ergo in aliquo sensu catholico *DEUS non est divinitas*, & *divinitas non est DEUS*. Si non est DEUS: ergo ab æterno est aliquid in DEO, quod non est DEUS, sed hoc utrumque est contra verba Concilij Rhemenlis n. 130. relati: ergo.

138. R. *Omninò aliquid esse in DEO, scil. paternitas, quæ formaliter non est Divinitas; simpliciter autem negari non potest paternitas de divinitate; nam paternitas simpliciter loquendo est Deitas. Et hoc in sensu catholico verum est, nempè in eo, quo S. Aug. lib. 7. c. 2. de Trinit. dixit: Verbum non est eo verbum, quo sapientia; & pater non est eo pater quo DEUS. Item lib. 5. de Trinit. c. 9. & lib. 7. c. 4. aliud est esse DEUM, aliud esse Patrem. Sed utique S. Aug. fuit catholicus, & loquebatur catholicè: ergo etiam Scotista benè loquitur catholicè dicendo: paternitas non est formaliter divinitas; cùm loquatur conformiter ad Concil. Florent. sess. ult. ubi dixerat: patrem gignendo dedisse filio omnia præter esse patrem, ubi clarè vult Concil. Paternitatem esse aliquid formaliter præter divinitatem. Dum autem quærunr Adversarij, an id (paternitas) quod hoc modo formaliter non est divinitas, nihilominus sit DEUS? an verò non sit DEUS? R. simpliciter & realiter loquendo esse DEUM, non verò formaliter: quando autem ad hoc inferunt: Ergo in aliquo sensu catholico DEUS non est divinitas, & divinitas non est DEUS, quod est damnatum in Gilberto. R. Si tò DEUS sumatur personaliter, seu prout supponit pro personalitate; tunc illud verum est in sensu catholico, DEUS supponens personaliter, seu personalitas*

itas non est divinitas formaliter, & divinitas formaliter non est DEUS supponens personaliter, seu personalitas. Quod si verò ly DEUS supponat simpliciter pro natura divina, tunc hæc propositio DEUS non est divinitas, & divinitas non est DEUS, neque est formaliter vera, sed prorsùs identica negativè, quasi diceretur divinitas non est divinitas, quod etiam formaliter est falsum. Si verò dicatur paternitas non est formaliter divinitas, hoc non est damnatum, nec Gilbertinum; Gilbertus enim damnatus simpliciter dixit: DEUS non est divinitas, & simpliciter unum de altero negavit: ergo unum simpliciter de altero negando posuit distinctionem realem & quaternitatem damnatam à Concil. Ad aliam Adversariorum illationem, quæ est ista: ergo ab aeterno est aliquid in DEO, quod non est DEUS. R. quod non est DEUS formaliter conc. quod non est DEUS realiter, & simpliciter nego illatum. Neque hoc est acatholicum, alias certè etiam acatholicum esset: Paternitas virtualiter est distincta à divinitate, seu non est DEUS; aut est aliquid in DEO scil. paternitas, quæ ab aeterno erat virtualiter distincta à DEO, seu non erat DEUS.

139. Urgebis. Secundùm Scotistas hæc distinctio sufficiens est, ut, quando unum prædicatur de altero in abstracto (saltem in divinis) sic distincto, non sit vera ea propositio;

jam quærent Adversarij, an solùm sit falsa ea prædicatio ratione nostra, an etiam realiter? si solùm ratione: ergo in se non distinguuntur illa prædicata, sed solùm ratione; si verò realiter: ergo unum realiter non est aliud, eo enim modo, quo unum non potest verè de alio prædicari, eo unum non est aliud: ergo &c. R. in divinis has & similes propositiones: *paternitas est divinitas, sapientia est bonitas, &c.* esse realiter accidenticè veras, formaliter falsas. Dum autem quærent, an sint etiam realiter falsæ, dicimus etiam esse realiter falsas, ut *ly realiter* determinat inhærentiam, non inhærens; quia ex Doct. nostro 1. d. 30. q. 2. in fine, *ly realiter* aliquando determinat compositionem, & tunc nihil aliud est, quàm illud, quod verè est, sicut dum dicimus, ista propositio est realiter falsa, volumus dicere, quod est verè falsa; nam si *ly realiter* determinaret inhærens, seu prædicatum, tunc significaretur falsitatem esse quid reale & positivum; ex hoc autem, quod hæc propositio v. g. *bonitas est sapientia*, sit hoc modo realiter falsa, patet non benè deduci, quod unum extremum sit aliud realiter, vel realiter distinctum ab alio extremo in sensu Adversariorum.

QUÆSTIO III.

An proferri possint instantiæ seu exempla contra principiũ Scoti: *contradictoria non possunt competere eidem.*

140 **A**D hoc respondent aliqui affirmativè proferentes plura exempla & instantias. **I.** *Intellectus in Patre est fœcundus, & generat; in Filio non est fœcundus, nec generat, ut est de fide; & tamen inter Intellectum Patris, & Filij est identitas ex natura rei formalis; quia non alio intellectu intelligit Pater, & alio Filius; conseq. verum erit dicere, quod eadem formalitas generet, & non generet. Idem est de voluntate, quæ spirat, & non spirat: ergo contradictoria possunt eidem convenire.* **R. I.** *retorquendo arg.* Secundùm Adversarios intellectus in Patre est fœcundus & generat, in filio non est fœcundus, nec generat, & tamen utriusque intellectus est idem tam re, quàm ratione. **R. 2.** *negando quod de intellectu & voluntate (loquendo de singulis) possint formari propositiones contradictoriæ; & dico, quod ubicunque demonstratur intellectus divinus de eo verum est dicere; hic intellectus generat, & ita*

affirmativa est vera, negativa falsa. Si dicas: *Intellectus ille in Patre generat, in Filio non generat: ergo.* R. instantiam hanc esse similem ei, quæ fit de corpore in duobus locis replicato, quod in uno loco mihi potest esse vicinum, in alio non vicinum, ex hoc tamen non sequitur, quod sit vicinum & non vicinum, minus verificat contradictoria; cum enim vicinitas sit prædicatum dependens à loco, per assignationem loci tollitur contradictio; ita in proposito contingit; nam persona est quid intimè requisitum ad generationem, & generatio est dependens à persona, conseq. tollitur contradictio per assignationem personarum.

104. *Secunda instantia est de Essentia & existentia: de his enim verificantur contradictoria; quia existentia DEI est naturaliter cognoscibilis, Essentia non; possumus enim de DEO scire quod sit, non verò quid sit, & tamen etiam secundum Scotistas Essentia, & existentia sunt formaliter idem. Confirm. Singularitas DEI non distinguitur à Natura DEI; & tamen potest aliquis intellectus esse certus de Deitate, & dubius de singularitate; ex qua contradictione Scotus 1. d. 3. q. 2. colligit ens distingui à differentijs ex natura rei; & tamen idem id negat de Deitate & singularitate. R. ad 1. quod si existentia est de Essentia DEI, qui scit existentiam, scit & Essentiam, & conseq. cessat illa contradictio, quòd Essentia*

tia sit naturaliter incognita, existentia naturaliter cognita. *Ad Confirm.* R. pariter, quòd impossibile sit alicui constare plenè de Essentia DEI, & non constare de singularitate; si autem foret tantùm gradus aliquis essentialis, nulla est contradictio, quòd sciatur ignotis alijs; quia sic non esset idem ignotum & cognitum. In re autem defactò contingit, quòd quidam sint certi de Deitate, incerti de singularitate; quia apprehendunt Deitatem impurè, & per conceptum improprium, consequens non est mirum, si dubitent de aliquo proprio, cum non habeant nisi communem.

142. *Instantia tertia.* DEUS secundùm gradum substantiæ convenit cum lapide, secundùm gradum viventis non convenit, & tamen per plures Scotistas isti gradus in DEO non distinguuntur ex natura rei: ergo. *Confirm.* *Attributa conveniunt inter se, & differunt in ratione talis attributi, & tamen hætenus nullus ausus est distinguere attributum à tali attributo: ergo.* R. etiam per plures Scotistas gradus superiores in DEO distingui ab inferioribus, quòd non tam absurdum, quàm necessarium videtur. *Idem dic ad confirm.* quid enim absurdi, quòd attributum ut sic dicat aliquid commune pluribus attributis? an quòd persona ut sic sit quid commune pluribus personis? & tamen hoc ultimum plures concedunt Theologi, ut videre

est in Scoto 1. d. 25. q. un. & Aug. 7. de Trinit.

143. *Instantia quarta est de concreto & abstracto v. g. homine & humanitate, quæ distinguuntur sola ratione; sed in his debet salvari verificatio contradictoriorum, nam concretum, puta homo, est constitutum, & non constitutum; abstractum, puta humanitas, est constitutum, non constitutum: ergo. R. relictis alijs responsionibus, cum nostro P. Bonaventura Barone Scotum nullibi docuisse concretum & abstractum distinguui sola ratione & non formaliter, imò quandóque distinguuntur realiter, ut album & albedo; primum enim dicit subjectum, secundum formam, quæ duo certè realiter distinguuntur, cum possint etiam separari.*

144. *Instantia quinta. Essentia Divina sub eadem formalitate est radix sapientiæ, qua est radix bonitatis, alias ibimus in infinitum: ergo sicut radix bonitatis potest coincidere in eandem formalitatem cum radice sapientiæ, etsi sint conceptibiles pluribus conceptibus, ita poterit ipsa bonitas coincidere formaliter cum ipsa sapientia. Confirm. omnia attributa per plures Scotistas existunt unâ existentia; hæc autem ut est actuatio unius, non est actuatio alterius ex natura rei, & tamen in illa unica existentia non distinguuntur plures actuationes etiam secundum Scotistas. R. Nego consequ. quia idem manens unum & idem potest esse principium multorum, adeóque non debet esse semper tanta oppositio in principijs, quanta est*

in formis, aut effectibus, ut patet 1. in natura, quæ est principium motûs & quietis, & tamen natura non opponitur sibi ipsi, ut motus quieti. 2. ab essentia animæ prodeunt intellectus, & voluntas, quarum una est naturaliter activa, altera libera, nec tamen essentia animæ opponetur sibi, sicut intellectus & voluntas. 3. ab ente, ut est conceptus simplicissimus & omnium primus procedunt illa tria, unum, bonû, verum: ergo liquidissimû est metaphysicè loquendo posse esse pluralitatem in effectû absque distinctione in principio, cum omnis pluralitas debeat reduci ad unum, cum non possit dari, aut sanè cogitari processus in infinitum, aliàs etiam existentia DEI posset vocari in dubium; hoc notato evanescent omnes instantiæ ab Adversarijs afferri solitæ, ut patebit applicanti.

145. Sciendum tamen, quòd sicut omnia resolvuntur ad aliquod primò unum, atque adeò datur primò unum; ita dantur aliqua, quæ sunt primò plura exigentia dividi & distinguere, ita ut non possint conciliari, & talia sunt prima genera, quæ dividuntur, & constituuntur per primas differentias v. g. *ad se*, & *ad aliud*, quæ faciunt absolutû, & respectivum; *in se* & *in alio*, quæ faciunt substantiam & accidens; *liberum*, & *naturale*, quæ dividunt principium ut sic, & similia; unde quodcumque concurrunt talia, necessè est admittere pluralitatem

& distinctionem, nec sufficit conseq. tracta ab illis prioribus. *Ad confirm.* R. Si unica est omnium attributorum existentia nego con. quia nimirum existentia competit subjectis suis ut sunt res, & non tantum ut formalitates, at verò omnium illorum est una entitas realis: ergo & una existentia, non verò una formalitas. Conseq. manet inconcussum illud axioma: *contradictoria non possunt competere eidem*: quod non tam est Scoti, quàm philosophi apud ipsum cit. 7. Top. in primo Them. supra: *ad ostendendum aliqua differre sufficienter probatur per aliquid dici de uno, quod non de alio.* Imò principium hoc est ipsum lumen naturæ, & primus ejus radius, contra quem non potest dari exceptio, aut ulla instantia, ne quidem in creditis & divinis propter quod & *Apostolus* ab altissimis mysterijs fidei removet, *est, & non*, hoc est, contradictionem illam intolerabilem affirmationis & negationis de eodem: *nunquid levitate usus sum, &c. ut sit apud me, est, & non?* *Fidelis autem DEUS, quia sermo noster qui fuit apud vos, non est in illo, est, & non.* 2. Corinth. 1. Sed nondum est finis, habent Adversarij adhuc suum effugium, &

146. *Rent.* Conantes ostendere, omnia prædicata de natura, & personis Divinis veluti contradictoria à nobis relata, reverà non esse talia, posseque explicari sine contradictione
 sic:

sic: quia nomen *Essentia*, & *Natura* significant tantum DEUM sub ratione infiniti boni continentis omnem perfectionem absolutam, abstrahendo à prædicatis relativis, seu personalitatibus. Econtra nomina, *Pater*, *Filius*, *Sp. Sanctus* significant DEUM sub ratione illius distinctionis, & oppositionis, quam DEUS habet in personis; abstrahendo iterum ab identitate perfectionum absolutarum: re ipsa autem DEUM esse identicè & illud bonum infinitum, & tres personas realiter distinctas. Hinc dicunt sensum propositionum, quas solent adferre Scotistæ pro firmanda sua distinctione formali esse istum: *Essentia Divina est Filius*, id est, datur aliqua identitas inter Essentiam & Filium, vicujus filio communicatur tota ratio infiniti boni. *Pater non est Filius*, id est, non datur tanta identitas inter Patrem & Filium, vi cujus excluderetur ex DEO omnis distinctio & oppositio realis inter Patrem & Filium, ubi patet (inquiunt) nulla est contradictio; quia identitas, quæ in prima propositione affirmatur, verè datur in DEO; & altera identitas, quæ in secunda propositione negatur, verè non datur in DEO: ergo non est realiter idem, quod in his propositionibus affirmatur, & negatur. Conseq. *Confirmant hoc*, ut propositio negativa sit vera, debet dicere aliquid inter Patrem & Filiû non dari, quod reverà non datur; sed identi-

tas Essentiæ, seu communicatio infiniti boni, quæ est inter Patrem, & Naturam, non est id, quod inter Patrem & Filium non datur; cum Pater & Filius identitate Essentiæ verè sint idé: ergo propositio negativa, cum sit verà non dicit hanc identitatem non dari, sed omninò aliam, quæ scil. tolleret omnem oppositionem realem inter Patrem, & Filium.

147. R. 1. Hæc vix non omnia gratis esse conficta; quia ut inquit Gregor. Nazian. orat. 35. *Nec enim Essentiæ nomen est Pater, nec actionis, sed relationem eam indicat, quam Pater erga Filium habet, &c.* ergo cum absolutum (qualis est Essentia Divina) ex genere suo, sit aliud à relatione, qualis est paternitas, &c. ex natura rei, non possunt coincidere in eandem formalitatem; quia hæc est prima & immediata entis divisio. R. tamen 2. *transcat*, quod annotatum est de nominibus *Essentiæ & Naturæ*, ac de nominibus *Patris, & Filij &c.* ea scil. significare *DEUM* priùs, ut abstrahit à personalitatibus, postea verò ut abstrahit ab absolutis perfectionibus: distinctionem tamen inter absoluta & relativa, seu inter *Essentiam & Patrem* refundere in meros conceptus diversos, & abstrahentes planè sustineri non potest: quia si v. g. affirmatio communicationis ac identitatis de Natura Divina ad Filium, & negatio communicationis ac identitatis de paternitate ad eundem filium sunt

sunt veræ tantumodò prout substantiant diversis conceptibus, & abstractionibus in hac vita de DEO formatis, tunc posset aliquis dicere, utramque non esse veram à parte rei, prout substat earum objectum Intellectui Divino, & simplici apprehensioni complexæ Beatorum: Si enim paternitas & Essentia essent *omnino idem*, posset quis prohibitu dicere, & communicationem esse objectivè veram, aut solam negationem communicationis, quia Essentia, quæ comunicatur, & paternitas, quæ non comunicatur sunt *omnino idem* objectivè, & à parte rei; Hinc sequeretur etiam aut à parte rei comunicari paternitatem, aut ne naturam quidè: quod utrumque catholicè falsum est; & (ut loquitur meus olim ad Seraphicam Relig. colendiss. Dux ac promotor) hæreticus, qui hæc diceret, non facilè absolveretur, si se defenderet dicendo, se loqui in eo sensu, & secundùm veritatem, quæ relucet in Intellectu Divino, & Beatorum, non secundùm hallucinationem Viatorum, aut secundùm diversa ænigmata nostra.

148. R. 3. conceden. in prima propositione (prout deducunt benè Adversarij) *Essentia est Filius*, affirmari aliquam identitatem, quæ verè datur in DEO; & in altera *pater seu paternitas non est filius*, negari aliquam identitatem, quæ verè non datur in DEO; & sic utraque propositio est vera, conseq. non sunt contradicto-

dictoriae, quæ nunquam possunt esse simul veræ. Sed quæro, cur posterior identitas, *paternitas non est filius*, non datur? cum tamen per Adversarios paternitas sit omninò idem, quod est Essentia? aut igitur objectivè à parte rei dabitur etiam secunda identitas; & tunc de omninò eodem, nempe *Paternitate & Essentia*, ad idem, nempe ad *filium* affirmabitur & negabitur identitas, quod est contradictio; aut si non detur (uti non dari fides docet) debet à parte rei esse alia ratio objectiva *Paternitas*, & alia ratio objectiva *Essentia* quarum prior non fundat indentitatem, & posterior fundat indentitatem cum filio: ut adeo affirmatio & negatio, quæ essent de omninò eodem ad idem, scil. de *Paternitate & Essentia*, quæ sunt omninò idem ad eundem filium in utràque propositione daretur, sed non secundùm idem; quia nempe in prima propositione affirmatur identitas secundùm prædicatum absolutum, in altera secundùm relativum negatur, quæ sunt diversa, non realiter pressè, ut fides docet: ergo formaliter ex natura rei; aut certè si nulla sit diversitas, dabitur vera contradictio ejusdem de eodem secundùm idem, ad idem, pro eodem tempore, seu æternitate, &c. à parte rei.

149. *Ad confir.* dum dicunt, ut propositio negativa *Pater non est Filius* sit vera, debet dicere aliquid inter patrem & filium non dari, quod

reverà non detur ; sed id non est identitas inter Essentiam & paternitatem, cùm pater & filius identitate Essentiæ verè sint idem: ergo propopositio negativa, nempè *pater non est filius*, cùm sit vera, non dicit hanc identitatem non dari, sed omninò aliam, quæ scil. toleret omnem oppositionem realem inter patrem & filium. *Respondeo*, propositionem negativam omninò dicere, non dari aliam identitatem, quam quæ est inter Essentiam, & patrem, dicit enim non dari identitatem inter relationes divinas sibi oppositas. Sed quæro, quænam est ratio fundandi identitatem inter patrem & Essentiam? & quænam est ratio fundandi non identitatem inter patrem, & filium? nunquid in priori casu est paternitas & Essentia omninò eadem? sicut ratio fundandi similitudinem inter album A. & album B. est albedo utriusque omninò similis. Et nunquid in posteriori casu est paternitas & filiatio omninò diversa? Sicut dissimilitudinis inter album & nigrum ratio fundandi est nigredo, & albedo utriusque omninò dissimilis. Cur autem nigredo cum albedine fundat dissimilitudinem, & non altera albedo? nisi quia sunt diversa: ergo etiam *Paternitas* & *Essentia* non sunt omninò idem, sed diversa, cùm *Paternitas* cum filio fundet non identitatem; *Essentia*, quæ tamen per *Adversarios* est omninò idem ac *Paternitas*,

fun-

fundat identitatem. Undè cùm illa identitas & non identitas in utràque propositione habeat eandem omninò rationem fundandi, omninò ejusdem, ad omninò idem nempè *Essentia*, quæ est omninò idem ac *Paternitas* ad eundem filium; nec possit dicere secundùm rationem fundandi diversam; quia hæc est *Paternitas* & *Essentia*, quæ sunt omninò idem juxta Adversarios: ergo adhuc manet vera contradictio, spectata ratione fundandi prorsùs eadem, hinc identitatem, illinc non identitatem, vel negationem prioris identitatis.

150. Manet ergo reverà contradictio quoad rationem fundandi identitatem, & non identitatem quæ debet salvari per aliquam distinctionem actualem à parte rei; nec enim salvari potest per distinctionem rationis tantùm ob diversos conceptus: nam si valeret: *Intelligo Essentiam Divinam & paternitatem diversis conceptibus, scil. illam sub conceptu boni infiniti, hanc sub conceptu relationis ad filium: ergo inter ea non datur alia distinctio, quàm rationis. Etiam inferam: intelligo Patrem, & Filium, & Sp. Sanctum tribus diversis conceptibus: ergo tres personæ Divinae non distinguuntur nisi per rationem. Vel aliter: sentio in lacte dulcedinem & albedinem diversis sensationibus, gustu & visu: ergo dulcedo & albedo lactis non distinguuntur à parte rei, sed solùm prout substant diversis conceptibus.*

QUÆ.

QUÆSTIO IV.

*An distinctio Scotistica repugnet
simplicitati Divinae?*

151. **I**llud dicitur simplex, quod licet distincta includat, omnem tamen compositionem, ex actu & potentia excludit, ut patet in mysterio SS. Trinitatis, in quo realis divinarum personarum distinctio Simpliciter Divinam non solvit. Undè tria in hac difficultate distinguimus: *unitatem, identitatem, & Simpliciter.* Unitati opponitur *multiplicitas.* Identitati *distinctio.* Simpliciter *compositio.* Conseq. non est confundenda unitas, nec identitas cum Simpliciter.

152. Conclusio: distinctio ex natura rei formalis non repugnat Simpliciter Divinae Prob. I. quia ut duo efficiant compositionem opus est, ut unum distinguatur ab alio realiter, vel saltem non sit perfectè idem cum illo; cùm nihil sit in potentia ad se ipsum; quia pars ut componens debet ab altera comparte esse diversa; undè licet compositio necessariò inferat distinctionem, non tamen econtrà distinctio infert compositionem, nisi sit realis; ex quo patet falsum esse, distinctionem formalem
suffi.

sufficere ad compositionem metaphysicam; qualis reperitur inter animalitatem & rationalitatem, non enim gradus metaphysici faciunt compositionem ex eo, quod formaliter ab invicem distinguantur, sed quia non sunt perfectè idem realiter inter se, sed tantùm ratione tertij in quo uniuntur & identificantur, cùm ergo identitas relationum & attributorum in DEO cum Essentia Divina sit perfectissima ratione infinitatis, cujus munus est in ente infinito identificare illi omne realiter identificabile, talis summa identitas realis excludit omnem compositionem, & componibilitatem. Sed

153. Ob. I. Concil. Later. sub Innocentio III. prout refertur cap. *firmiter* de summa Trinit. dicit: *firmiter credimus, & simpliciter confitemur, quod unus solus est verus DEUS, &c. tres quidem personæ, sed una Essentia, substantia seu natura simplex omninò; sed si inter attributa vel ad se, vel ad Essentiam comparata datur distinctio Scotistica, natura DEI non est simplex omninò: ergo, &c. Prob. min.* Si in natura Divina datur aliqua actualis distinctio, & vera non identitas, datur in eadem actualis, & vera aliqua multitudo, scil. membrorum distinctorum; sed si datur aliqua actualis multitudo in natura, natura non est *simplex omninò*; quia omnimoda simplicitas, & actualis aliqua multitudo, aut distinctio prædicatorum inter se

se pugnant: Et hinc in personis divinis qua talibus non datur omnimoda simplicitas; quia datur distinctio & Trinitas: ergo si in natura datur inter attributa, aut alia prædicata distinctio quædam actualis, natura Divina non erit *simplex omnino*.

154. R. Hic confundi summam unitatem in DEO cum summa simplicitate: quod fieri non debet: nam summa unitas utique excludit omnem pluralitatem; sed simplicitas tantum excludit compositionem, & omnem componibilitatem (ut probabo n. 155.) cui formaliter opponitur; non verò omnem prorsus pluralitatem rationum formalium, quæ est sola pluralitas secundum quid, & non simpliciter. Deinde summa identitas, in DEO non potest poni; quia impossibile est ratione prædicatorum contradictoriorum, quæ independenter à nostris conceptibus darentur, ut visum est supra. Sic ergo summa unitas consistit in identitate reali perfecta omnium in DEO repertorum, & summa simplicitas in negatione omnis compositionis, & componibilitatis, quod clarè tum ex SS. PP. tum Theologis, tum ratione.

155. Patet 1. ex S. Bernardo lib. 5. de considerat. *Non est compositus DEUS, merum simplex est &c.* 2. ex S. Cyrillo Alexand. lib. 3. thesauric. 2. *ubi DEUM appellat simplicissimum, atque incompositum.* 3. ex S. Basilio lib. 1. contra Eu-

nomium: simplex omninò DEUS est, & incompositus, & penitùs liber ab omni compositione, &c. *Patet* etiam ex hoc, quia omnes Theologi cum S. Thoma quæst. 3. *de simplicitate DEI* quærunt, an DEUS sit corpus, aut compositus ex materia & forma, aut ex Essentia & persona, aut ex Essentia & existentia, aut ex genere & differentia, aut ex subjecto & accidentibus, vel ex partibus integralibus? Et negatis his omnibus compositionibus concludunt, DEUM esse summè simplicem; ergo etiam ex unanimi consensu Theologorum simplicitas opponitur compositioni ex multis rebus.

156. Constat etiam ratione naturali, quæ dicitur DEO convenire omnem perfectionem simpliciter simplicem, & talem esse illam simplicitatem, quæ fundatur in identitate reali excludente compositionem ex pluribus rebus realiter distinctis, id est, habentibus singillatim propriam existentiam, vel subsistentiam; Evidens etiam est, talem simplicitatem meliorem esse sui opposito, id est, compositione passiva: ideòque S. Anselmus lib. de Incarn. Verbi cap. 3. ait: *Simplicia præstare compositis, quantum ad simplicitatem attinet & compositionem.* Et S. Thom. 1. contra gentes cap. 18. *in quolibet genere tantò aliquid est melius, quanto simplicius.* Quòd apud nos composita sint meliora simplicibus, est; quia perfectio bonitatis creaturæ non invenitur in

in uno simplici: hinc Mayronius in r. d. 15. q. 3. explicans D. Anselm. ait: *Simplicia præstare compositis, sed cæteris paribus idest, posita eadem perfectione entitativa, seu quoad hanc conditionem; alioquin mixta sunt perfectiora elementis, & Christ⁹ est perfectior, licet persona ejus sit composita ex duabus naturis, quàm merus homo.*

157. Si verò *Simplicitas* sumatur non pro perfectione opposita compositioni; sed pro summa identitate, non solum reali, sed etiam formali (prout Adversarij videntur accipere) negamus illam esse perfectionem simpliciter simplicem; quia non est melior ipsa, quàm non ipsa; imò importat maximam imperfectionem, qualis est capacitas contradictoriorum, quæ in DEO darentur, nisi aliqua vera non identitas admitteretur, apta à parte rei ad tollendam repugnantiam contradictionis; quod esset contra evidentissimum & primum omnium principium, & idem respectu ejusdem esset & non esset, quam repugnantiam præter alios modos jam superius rejectos frustra conantur evitare alij, dum

158. Respondent, hæc non verificari, *quia natura communicatur filio communicatione faciente unum DEUM, & in es personas, qua etiam communicatione paternitas eidem filio communicatur; & similiter paternitas distinguitur à filio distinctio-
ne faciente plures personas, non plures DEOS, qua*

etiam distinctione distinguitur natura à filio; unde de natura & paternitate non verificantur predicata opposita. Contra cum P. Viva part. 1. disp. 5. q. 2. n. 3. de Trinit. in hoc labyrintho verborum Adversarij occultant, non excludunt distinctionem objectivam inter naturam & personalitates; idem enim est dicere, Essentia communicatur filio communicatione faciente unum DEUM, non unam personam, ac dicere, pater comunicatur filio essentialiter, non personaliter; sed hoc importat Essentiam Patris communicari filio, non paternitatem: ergo Essentia patris & paternitas verificant contradictoria objectiva. Sicut enim si petrus & paulus ex parte objecti identificarentur formaliter, & distinguerentur numericè; ita ut una esset natura humana in utroque, & duplex hæcceitas, tunc in omnium sententia deberet dari distinctio objectiva inter naturam & hæcceitatem, ad salvanda ista contradictoria: quòd natura utriusque sit una, & hæcceitas non sit una; ita cum Pater & Filius identificentur essentialiter, & distinguantur personaliter, dari debet distinctio objectiva inter Essentiam Divinam & personalitates ad salvanda ista contradictoria, quòd natura sit una, & personalitas multiplex.

159. Quare simplicitas sumpta pro summa identitate etiam formali est merum ens rationis fictum gratis ab Adversarijs, cum neque

in SS. PP. habeat fundamentum, & involuat insuper repugnantiam cum luminè naturæ. Et certè si entitati illi toti, quæ DEUS est, ejusque simplicitati non repugnat Trinitas personarum; quia nec est composita in natura, nec ex natura & persona, tanquam ex rebus distinctis, sed habentibus eandem numero existentiam; nec illi quidem repugnare potest *simplex multiplicitas* (ut loquitur S. August.) perfectionum formaliter tantum distinctarum, sed eandem numero existentiam cum summa coexistendi necessitate coexistentium.

160. Ob. 2. Essentia Divina aut continet in se perfectionem attributi alicujus v.g. sapientia, aut non? Si continet? habetur intentum. Si non continet? quæro, dum ei additur sapientia, aut perficit Essentiam, aut non perficit? Si perficit: ergo illa continet omnem perfectionem, eritque aliquid cogitabile majus eâ contra. D. Anselmum: nec erit infinita in toto genere entis. Si non perficit? ergo ibi non est sapientia, quia foret superflua. R. Essentiam Divinam realiter sumptam in se continere v.g. sapientiam, idem est de cæteris attributis tam realiter, quàm formaliter (sumendo tò formaliter prout opponitur eminenter) si verò sumatur formaliter, id est, secundum mera prædicata essentialia, non; imò neutro modo continet propriè; non realiter quia illa

tunc non sumitur ut res; non formaliter, quia sic excludit ea. *Dum* autem quærunť Adversarij, an Essentia meliùs habeat v. g. per sapientiam? R. affirmativè! dum instant illi: ergo non fuit *omne bonum*, & c. Dico: quòd sit omne bonum essentialè, quo non potest cogitari majus, non tamen necessè est, quòd sit omne bonum formale, aut omne omninò. Quòd ostendo 1. certum est, quòd Essentia Divina non sit bonum creatum nisi virtualiter, quid ergo mirum, quòd non sit attributum, nisi realiter, aut radicaliter. 2. Essentia Divina est infinita in genere entis, & tamen adhuc est substantia, est vivens, intellectualis, & c. 3. quælibet persona Divina cùm sit DEUS, est à se, & imparticipata, & tamen aliqua habet esse ab alio, quòd non impedit asseitatem ejus, quid ergo mirum, quòd Essentia Divina sit à se sapiens, sit à se justa, licèt per sapientiam, & justitiam aliquo modo distinctas. *Deindè* quæro, an Essentia Divina meliùs habeat cum Trinitate personarum, an non? si non, non est ibi admittenda Trinitas; si sic, & tamen hæc distinguitur ab Essentia formaliter, à se etiam realiter, poterit etiã meliùs habere per attributa, licèt hæc distinguantur formaliter. Nec petimus hìc principium, quòd scil. Trinitas formaliter distinguatur ab Essentia: quia præterquam, quòd hoc satis demonstratur à nostris suo

suo loco, licet quælibet persona identificetur Essentiæ Divinæ, tamen in his terminis videtur veritas evidens, quod Trinitas non sit unitas, & vice versa: ergo. Tandem ex distinctione formali non sequitur aliquid non esse tale, sed solum non esse conceptibile ut tale.

161. Ob. 3. Si inter attributa Divina datur distinctio Scotistica, datur in ipsa natura novum mysterium Trinitatis, & quidem longè majoris multitudinis realium prædicatorum, hoc hæcenus est inauditum in Theologia: ergo, &c. Prob. maj. nam omnia prædicata attributorum & naturæ sunt realiter identificata cum natura, sicut tres personæ sunt cum natura identificatæ: & ex altera parte sunt plurima prædicata contradictoria, quæ, ut ante dictum est, de distinctis attributis verificantur, & hoc ipso, quod contradictoria sint, non possunt magis identificari, quàm tres personæ inter se identificantur: ergo in ipsa natura DEI datur novum mysterium Trinitatis, & longè majoris multitudinis realium prædicatorum. Idem argumentum formant alij de pluribus formalitatibus in creatis homine v. g. quòd daretur & ibi mysterium simile Trinitati, quia sicut in Trinitate plures personæ sunt unus DEUS, ita in ente creato homine plures formalitates essent una res.

162. R. Ad hoc & similia argumenta, quæ vocat P. Mastrius Tribunitia, eò quòd plausum faciunt apud Vulgus. neg. maj. cujus prob.

antec. quoad alteram partem dist. verificantur plura prædicata contradictoria realia & simpliciter neg. contradictoria formalia & secundum quid conc. antec. & neg. conseq. de quibus contradictorijs vide supra n. 91. solùm hìc brevissimè ostendo dari quandoque prædicata formalia; dum enim dico v. g. *lapis, non lapis. panis, non panis*, ideò sunt contradictoria realia, quia *lapis, & panis* sunt *res & res* strictè, & sic correspondens negatio; ut adeò *esse, & non esse*. hìc realiter sint distincta. Dum verò dico in DEO *sapientia, non sapientia*, aut in homine *animalitas, non animalitas*, cùm sapientia non sit res in DEO, quia daretur quaternitas; sed tantum ratio formalis & aliqua perfectio DEI; sic correspondens negatio quoque non est res, & hinc *esse, & non esse* animalitatem, est contradictio minor reali, nempe ex natura rei formalis: hinc etiam ipsa multitudo realium prædicatorum in DEO non est multitudo simpliciter & rerum, qualis multitudo est in personis Divinis, sed est multitudo secundum quid & rationum formalium realiter inter se identificatarum, quomodo tamen non sunt inter se identificatæ tres personæ Divinæ.

163. Porrò mysterium SS. Trinitatis in eo est tam admirandum, & inscrutabile, quòd eadem numero natura communicetur per identitatem realem tribus realiter distinctis suppositis

fitis Divinis; ita, quòd inter Entitatem Divinam vera sit, & propria productio personarum, quibus communicatur **Natura** Divina cum oppositione reali producentis & producti, nec natura numero multiplicetur, uti fit in productione creata. *Item* quòd Filius & Sp. Sanctus careant fœcunditate producendi alterum filium; & quòd Pater per solum actum producendi producat verbum non accidentale, sed sibi consubstantiale, &c. nihil horum videtur in attributis Divinis, aut in pluribus formalitatibus entis creati v. g. hominis: ergo.

164. *Ob.* 4. Quòd compositio ex genere & differentia, si importat solum distinctionem ex natura rei formalem, non repugnaret simplicitati DEI; cum etiam attributa Divina juxta nos distinguantur ex natura rei formaliter: ergo. *R.* Satis constare ex hac quæst. distinctionem non opponi simplicitati, sed compositionem; aliàs enim DEUS nec esset distinctus personaliter, cum tamen manente simplicitate perfectissima detur distinctio personalis in DEO ex fide. conseq. compositio ex genere & differentia repugnat simplicitati Divinæ quatenus compositio est; non quatenus inter genus & differentiam distinctio est. Compositio enim etiam ex genere & differentia arguit imperfectionem in partibus componentibus, ut potè quarum una est perfectibilis & determinabilis per aliam; non

ita se habent attributa Divina, quæ identificantur velut actus purus, & purus sine ulla potentialitate & perfectibilitate.

165. *Dices*: DEUS per Scotistas resolvitur à parte rei in plures conceptus objectivos: ergo necessariò est compositus. *Prob. conseq.* quia omne resolvable componitur ex illis in quæ resolvitur. *R. dist. antec.* habentes se ut actus & potentia nego antec. ut actus & actus, qui per suam summam simplicitatem sunt idem concedo. *Si dicas.* ergo ex illis fit unum per accidens seu per aggregationem, quia ex actu & actu non fit unum simpliciter & per se. *R. neg. conseq.* prob. est vera in entitatibus limitatis & finitis, quæ non habent totalitatem essentialis, nec una continet aliam perfectè realiter, conseq. nequit aliam perfectè sibi identificare; non autem in Divinis, ubi vel utriusque extremum v. g. sapientia & Essentia est infinitum, & Essentia perfectè continet aliud radicaliter; vel saltem unum est infinitum ut Essentia & relatio, &c. ergo. ratione infinitatis potest ex his fieri unum per se unitate identitatis, non compositionis; quia in DEO nihil est incompletum.

166. *Inst.* DEUS nedum est summè simplex, sed etiam summè unus. hinc à S. Bernardo lib. de considerat. c. 6. dicitur unissimus: ergo per distinctionem formalem saltem læditur summa unitas. *Prob. conseq.* ubi datur pluralitas

litas à parte rei, non solùm per modum actûs & potentiæ, sed etiam per modum actus & actus, ibi non datur unitas; sed per Scotistas datur in DEO pluralitas formalitatum per modum actuum: ergo. *R. dist. antec.* DEUS est summè unus unitate reali in natura conc. unitate formali, vel personali neg. antec. hæ enim (præterquam, quòd non dicant perfectionem simpliciter ut patet de personali, aliàs defactò esset in DEO; de formali prob. aliàs albedo esset perfectior Angelo, cùm includat pauciora formaliter distincta) sunt impossibiles in DEO, ut patuit ex rationibus hætenùs allatis. *Præterea* perfectiones attributales continentur in DEO ex natura rei secundùm suas rationes proprias formaliter, & non virtualiter tantùm, & eminenter, aut per nostros conceptus; aliàs DEUS non denominaretur formaliter intelligens, volens, justus, &c. Sed tantùm virtualiter, sicut Sol dicitur calidus &c.

QUÆSTIO V.

An distinctio ex natura rei formalis in Divinis sit strictè realis?

167. **C**onclusio. Distinctio ex natura rei formalis in Divinis non est strictè realis. *Patet.* quia extrema distinctionis realis debent esse

esse, *res, & res*; sed attributa Divina inter se & Essentiam comparata non sunt *res & res* pressè: ergo distinctio inter ea non est strictè realis. Tum quia Essentia Divina secundùm Damascen. est infinitum quoddam substantiæ pelagus: ergo identificat sibi omnia compossibilia, atque perfectiones attributales sunt compossibiles Essentiæ Divinæ; quia eam perficiunt: ergo, &c. Tum quia tunc non tantùm in DEO daretur quaternitas, sed quasi centeneitas contra D. Bernardum: ergo. Hinc

168. Si distinctio nostra foret strictè realis meritò in nos posset retorqueri illud D. Bernardi lib. 5. de considerat. ad Eugen. cap. 7. *Multa dicuntur esse in DEO, & quidem sanè, catholicèque; sed multa unum; alioquin si diversa putamus, non quaternitatem habemus, sed centeneitatem. Item ibidem. dicimus DEUM magnum, justum, bonum, & innumera talia; sed nisi omnia unum in DEO, & cum DEO consideres, habebis multiplicem DEUM.* Meritò, inquam, hæc D. Bernardi verba, quæ ipse contra errorem Gilberti scripsit, in nos detorqueri possent, ut adeò in eadem cum ipso essemus damnatione: sed absit! non enim Ecclesia DEI, cui dogmata Doct. Subtilis manifesta facta sunt nimis, per tot sæcula, impunè hanc doctrinam tulisset, quæ adeò efferbuit in Gilbertum & Abbatem Joachimum, astruentes in DEO quaternitatem. Attamen, Ob.

169. Ob. Adversarij 1. distinctio Scoti ex natura rei, vel est strictè realis, vel prorsus imperceptibilis: ergo inter attributa DEI non datur. Antec. probant ex contradictorijs, quæ etiam nobis fatentibus verificantur v.g. de sapientia & bonitate: bonitas enim est ex natura rei aliquid distinctum à sapientia, & sapientia non est aliquid ex natura rei formaliter distinctum à bonitate, & vicissim; sed si bonitas & sapientia sic se habent, distinguuntur strictè realiter, cum idem realiter non possit simul esse & non esse: ergo. Confirm. Sapientia, ut est formaliter ex natura rei distincta à bonitate, non est nihil, quia est ipsa quidditas & essentia sapientia qua talis: ergo sapientia qua talis est ens positivum & vera perfectio DEI. subsumunt. hanc perfectionem sapientia non communicat bonitati; quia secundum hanc formalissimè distinguitur à bonitate: quæ autem non communicant omnem perfectionem & omnem rationem entis distinguuntur strictè realiter: ergo.

170. R. I. nego antec. quoad utrumque membrum. quia extrema distinctionis nostræ hic sunt sapientia & bonitas, quæ non sunt res & res habentes propriam existentiam, sed sunt rationes formales, seu perfectiones, quas in DEO plures dari passim dictum est. Deinde, estò, quòd contradictoria verificentur de sapientia, & bonitate; sed illa sunt contradictoria tantum formalia in præcedent. declarata.

Tan-

Tandem cum de *sapientia* & *bonitate* verificantur esse & non esse; tò esse non est simpliciter aliquod esse, sicut res existens aut subsistens propria existentia aut subsistentia, quæ fundat distinctionem simpliciter realem, & tò non esse, non est simpliciter aliqua negatio unius de alio; si enim simpliciter diceretur *sapientia non est bonitas*; propositio esset falsa, & damnata contra Gilbertum; sed dicitur *sapientia formaliter non est bonitas*, seu ratio bonitatis in quantum bonitas est, non est ratio sapientiæ in quantum sapientia est. *Ad confirm.* conc. antec. quòd sapientia ut distincta à bonitate non sit nihil, & dist. conseq. ergo est ens positivum, seu perfectio positiva in DEO conc. est ens positivum simpliciter, seu res, quæ, si in DEO daretur, faceret quaternitatem nego conseq. subsumpt. etiam dist. sed hanc perfectionem non communicat sapientia bonitati communicatione formali, seu per identitatem formalem, quæ est major identitate reali conc. non communicat communicatione reali, seu per identitatem realem nego subsumptum, & conseq. verum ergo est, nihil esse in sapientia, quod non sit etiam realiter in bonitate, eiq; comunicatum; est tamen in sapientia aliquid, quod non sit formaliter in bonitate, eique formaliter non comunicatum.

171. Dices. *Idem realiter non continetur in se ipso, aliàs esset idem & non idem; sed attributa continentur realiter per Scotistas in Essentia Divina.* ergo, &c. R. *dist. maj.* idem non continetur in se ipso per veram continentiam, quæ importat distinctionem realem inter continens & contentum conc. per identificationem realem unius formalitatis cum entitate alterius, ut hic fit, nego maj. undè rectius dicuntur esse realiter, quàm contineri in Essentia Divina. Si dicas: hæc responsio facit distinctionem Scoti planè imperceptibilem; Si enim omnis realitas, omnis formalitas, & omne prædicatum, quod est in sapientia, realiter etiam est in bonitate, & vicissim; non potest ullo modo explicari ad captum, quid in hac propositione sapientia DEI non est formaliter ex natura rei bonitas DEI, negetur de sapientia? R. Cùm hæc sapientia sit Divina & infinita, utique non negari Divinitatem & infinitatem; sed negari rationem formalem sapientiæ, quæ non est ratio formalis bonitatis, cum ex Avicenna, & communi Peripat. rationes formales non sint nisi ipsæ, in quocunque ente sive finito, sive infinito sint. Et hæc ratio formalis sapientiæ non negatur simpliciter tanquam res de bonitate; sed cum restrictione secundum quid, & in sensu formali. Sed

172. Instabis: Hic peti principium, quia to formaliter ex natura rei, explicatur per sensum for-

formalem; qui tamen æquè ignotus est, ac illud *formaliter*; ergo nihil explicatur ad captum; maximè cum juxta hanc responsionem etiam prædicata contradictoria, quæ supra ostensa sunt dari inter attributa ex natura rei formaliter distincta, debeant inter se realiter identificari, adeoque *esse, & non esse* debeat realiter idem esse; quod Adversarij dicunt sibi penitus imperceptibile, & cum lumine naturæ nullo modo combinabile esse. R. In sententia Scoti nequaquam sequi, quod *esse, & non esse* debeat realiter idem esse; quia per admissam distinctionem formalem salvamus, seu tollimus contradictionem, quæ esset, nisi distinctio daretur, ut notavimus supra. Deindè si *esse & non esse* verificetur (uti verificatur apud nos) secundum diversas rationes formales; tunc non est imperceptibile, aut lumini naturali repugnans, ejusmodi *esse, & non esse* realiter identificari, sic enim *esse, & non esse* sunt tantum diversæ rationes formales objectivæ, quas identificari in multis videmus; imò ipse Arist. definiens identitatem dixit: *identitas est plurium, seu quasi plurium in Essentia unitas*. Caterùm hætenus sufficienter explicatum est, quid intelligatur per *id formaliter*, & per *sensum formalem*. Quod si tamen necdum sufficeret; credo hic contingere Scoto Doct. subtili, quod olim Christo Matth. 19. querulanti: *non omnes*

capiumt verbum istud, sed quibus datum est. Sed quænam hujus ratio? insufficientia? P. Ricciolius è S. J. dat hanc; si nempe Adversarij inveteratam suam opinionem aliquantisper deponerent, & æquis rationum momentis opinionem Scoti librare sustinerent, vim suam Scotica opinio apud eos non amisisset, aut amitteret; sed sufficienter ad captum foret.

173. *Ob. 2.* Perfectibile & perfectivum distinguuntur realiter, quia nihil est perfectivum sui ipsius; sed attributa per Scotistas sunt perfectiones Essentiæ Divinæ: ergo ab ea debent distingui realiter. *R. dist. maj.* Si perfectivum se habet per modum formæ informantis subjectum, vel partis componentis totum, sicut anima cum corpore constituit vivens conc. Si sit tantum formalitas efficiens subjectum, quod perficitur per modum proprietatis & perfectionis intrinsecæ nego maj. attributa autem non perficiunt Essentiam Divinam per modum formæ informantis, aut partis componentis, sed tantum per modum formalitatis & perfectionis intrinsecæ Essentiam Divinam determinantis, & perficientis hoc vel illo modo v. g. sapientia in ratione sapientis: ergo non denominat per modum formæ informantis, sed per identitatem; quia ut acutè Scotus in 1. d. 18. q. 4. X. declarat considerans perfectiones, & imperfectiones formæ creatæ in ratione denominandi,

nam quod sit forma informans, & pars compositi est imperfectionis, quod verò sit ratio, qua aliquid est formaliter tale, est perfectionis, & in hoc sensu attributa dicuntur formæ Essentiæ Divinæ.

174. *Ob. 3.* Personæ Divinæ ut distinctæ ab Essentia habent proprias existentias: ergo distinguuntur ab ea realiter strictè sicut *res* & *res R. neg. antec.* quia in DEO non datur stricta distinctio realis, nisi ubi obviat relationum oppositio. *Tum* quia licet habeant proprias subsistentias relativas personæ divinæ quibus distinguuntur inter se realiter, non tamen habent propriam existentiam, sicut non habent propriam singillatim Essentiam & naturam divinam, conseq. existunt eâdem numero existentia, & actualitate, quâ natura divina; nec multiplicatis personis multiplicantur existentia, nec Pater dat Filio duas existentias, unam absolutam, & alteram relativam, sed unicam, quæ includitur in Essentia divina.

175. Dices. Natura Divina secundum Scotistas subsistit subsistentiâ absolutâ, & persona subsistentiâ relativâ, sed etiam secundum Scotistas, quæ habent diversas subsistentias distinguuntur ut *res*, & *res*: ergo natura divina, & personalitas distinguuntur strictè realiter. *R. D. st. min.* quæ habent diversas subsistentias incommunicabiliter distinguuntur realiter conc.

conc. min. quæ habent diversas substantias communicabiliter neg. min. Deinde etiam ob hanc rationem natura Divina & personalitas non distinguuntur realiter; quia natura divina ratione infinitatis radicalis, quam habet, perfectè sibi identificat realiter omne secum compossibile; ideò non facit numerum cum personalitatibus realiter sibi identificatis, consequ. nec quaternitas rerum in DEO infertur, aut distinctio realis stricta.

176. *Ob. 4.* Ideò perfectiones divinæ distinguuntur formaliter, quia una posset concipi sine alia saltem per DEUM, aut intellectum Beati, sed & hoc falsum est, quia DEUS nequit se ipsum cognoscere sine attributis, aut unum sine alio: ergo ruit principalis ratio Scoti. *R.* Breviter, quòd quantum est de se, possit Essentia concipi sine attributis, & unum attributum sine alio, tam ab intellectu creato, quàm divino: repugnantia tamen est ex parte intellectûs divini; quia licèt præcisio talis fieri possit sine mendacio, non tamen sine aliqua imperfectione, omninò repugnante intellectui divino, qui ob suam infinitatem unico actu comprehensivo cognoscit omnia simul, sive objecta sint inter se realiter distincta; sive formaliter tantùm. Ratio hujus est omniscientia DEI, virtute cujus unum sine altero cognoscere non potest. Præterea plura Ad-

148 CONTROVERSIA II. THEOLOGICA.
versariorum argumenta, quæ ex hæctenùs
dictis facilè solui possunt.

Qui tamen plura desiderat, adeat nostrum
Patrem Fridericum Stumelium in suo primo
& perenni mobili de distinctione formali,
aliosque majoris notæ Scotistas; aut si his
hoc in negotio fides ægrè datur, dabitur cer-
tè P. Joan. Bapt. Ricciolio è S. J. qui argumen-
ta contra distinctionem Scotisticam militan-
tia soluit ultra 40. hæc igitur, dum ego omit-
to, eo remitto, ubi nihil non solum reperi-
es.

O. A. M. D. G. E. B. V. H.

QUOD.

QUOD LIBETA
EX
UNIVERSA SCOTI
THEOLOGICA.

1. **T**heologia Viatrix simpli-
citer practica, 2. Non tamē
in rigore scientia, 3. Nec scientiæ
Beatorum propriè subalternata, 4.
Habet pro objecto DEUM sub
ratione Deitatis. 5. Existentia est
prædicatum quidditativum DEI,
6. Cujus dari nequit ignorantia in-
vincibilis. 7. Ratio ultimò constitu-
tiva & distinctiva Naturæ Divi-
næ est Asseitas. 8. Inter Essentiam
Divinam & personalitates, sicut
& inter attributa datur distinctio
ex natura rei formalis. 9. Nequit
DEUS videri oculo corporeo etiam
supernaturaliter, 10. Benè tamen in-
tellectu elevato per lumen gloriæ

clarè & intuitivè. II. Possibilis est
species impressa Essentia Divina
distinctè representativa ejusdem,
12. Sicut & visio intuitiva DEI
absque lumine gloriæ habituali,
concurrente specialiter DEO extrin-
secè; 13. Imò absolutè potest videri
una Persona non visâ alterâ, Essen-
tia sine attributis, & unum attri-
butum sine alio. 14. Intellectus per-
fectior cum æquali lumine gloriæ
elicit perfectiorem visionem. 15.
DEUS scientia visionis videt om-
nia futura libera contingentia seu
absoluta, seu conditionata in De-
creto concomitante suæ voluntatis.
16. Non datur scientia media, 17.
Nec Decretum prædeterminans. 18.
Mysterium SS. Trinitatis nequit
naturaliter demonstrari. 19. Perso-
næ Divinae non constituuntur &
di-

distinguuntur proprietatibus absolutis, sed relativis. 20. Natura Divina ut præscindit à personis habet propriam subsistentiam absolutam. 21. Personalitates in suo conceptu formali non dicunt perfectionem simpliciter simplicem & infinitam. 22. Data hypothesis impossibili, quod Sp. Sanctus à solo Patre procederet, adhuc à Filio realiter distingueretur. 23. Angelus est substantia merè spiritualis incomposita ex materia & forma physicè. 24. Possibiles sunt, imò defactò dantur plures Angeli sub eadem specie attoma solo numero diversi, 25. Ratio fundamentalis, per quam sunt in loco, non est operatio eorum, sed substantia actualiter existens. 26. Potest unus Divinitus occupare duo loca adæquata. 27. Item cognoscere etiam naturaliter.

*secreta cordium ; 28. Defacto ta-
men non cognoscit. 29. Primum pec-
catum Angeli fuit philantia, seu
inordinatus amor sui. 30. Ignis in-
fernalis non exercet in Angelos dam-
natos actionem realem & physi-
cam urendi, & calefaciendi; 31.
Sed precisè cruciantur ab igne in-
tentionaliter, quatenùs ignis sua
actione intentionali causat in ipsis
summam tristitiam ob duplicem
alligationem seu detentionem, lo-
calem scil., & objectivam, & sic
ab illis nauseatam, 32. Præter actus
moraliter bonos & malos dantur
etiam indifferentes, tam secundùm
speciem, quàm individuum. 33.
Actus exterior superaddit distinctã
bonitatem, vel malitiam actui in-
terno. 34. Inter sententias verè theo-
logicè probabiles licitè quis sequitur
minùs*

minùs probabilem relicta probabiliore. 35. Peccatum, quod est dictū factū, vel concupitum contra Legem DEI æternam, 36. Non habet gravitatem simpliciter infinitam, sed tantū secundū quid. 37. B. V. Maria semper fuit immunis à peccato originali. 38. Possibile fuit naturam humanam uniri Verbo in unitate suppositi, 39. Naturaliter tamen cognitione evidenti nullus intellectus creatus potuit cognoscere possibilitatem, aut existentiam Incarnationis Verbi Divini. 40. Creatio Animæ Christi, & generatio humanitatis Christi, ac ejusdem cum Verbo unio fuerunt tres realiter distinctæ actiones. 41. Verbum Divinum terminat naturam humanam mediante subsistentia relativa. 42. Plures Personæ
non

non possunt simul eandem naturam
assumere, 43. Benè tamen ab unâ
eadémque Persona plures naturæ
simul sunt terminabiles. 44. Non
tantùm natura humana & ratio-
nalis, sed etiam irrationalis fuit
assumptibilis à Verbo immediatè.
45. Incarnatio non fuit simpliciter
necessaria etiam supposito hominis
lapsu; 46. Neque ex hypotbesi,
quod DEUS hominem lapsum re-
stituere & salvare decreverit. 47.
Potuisset pura creatura plenitudine
gratiæ, & donorum supernatura-
lium instructa à DEO satisfacere de
potentia absoluta DEI ad æquali-
tatem, & ex condigno pro pecca-
tis generis humani. 48. Satisfa-
ctio Christi non fuit ex toto rigore
justitiæ ex defectu quarundam
conditionum ad rigorosam justiti-
am

tiam concurrentium, 49. Fuit ta-
men ex proprio & intrinseco valore
non solum sufficiens, & condigna,
sed etiam superabundans. 50. Chri-
stus venisset, etiamsi Adam non
peccasset, & quidem vi presentis
decreti. 51. Meritum Christi Do-
mini ex infinita dignitate personæ
merentis non reddebatur simplici-
ter, & absolute infinitum; 52.
Sed tantum secundum quid, qua-
tenus est altioris ordinis, imò al-
tissimi in æstimabilitate & excel-
lencia sua. 53. Sacramenta non
causant gratiam physicè, sed tan-
tum moraliter. 54. Principes
Christiani possunt licite infidelium
subditorum infantes baptizare.
55. Sacramentum Eucharistiæ in-
trinsecè, & in recto solas species
panis & vini importat. 56. Cor-
pus

pus & Sanguis Christi, quæ in eo continentur, nec totaliter, nec partialiter tanquam partes intrinsecè illud constituunt. 57. Aqua affusa inmediate convertitur in vinum; in sanguinem verò mediate tantum. 58. Non datur Sacramentum pœnitentiæ validum & informe. 59. Circumstantiæ merè aggravantes intra eandem speciem per se loquendo non sunt necessariò confitendæ. 60. Etiam de licentia pœnitentis nequit à Confessario revelari peccatum.

O. A. M. D. G. E. B. V. H.

